

Jaarstukken 2019

Inhoudsopgave

Raadsvoorstel.....	3
Programmaverantwoording.....	5
Bestuur en ondersteuning	6
Veiligheid	14
Beheer openbare ruimte	21
Economie.....	28
Samenleving	33
Milieu	44
Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling	51
Algemene dekkingsmiddelen	55
Overhead	60
Vennootschapsbelasting	63
Onvoorzien	64
Paragrafen	65
Lokale heffingen	66
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	74
Onderhoud kapitaalgoederen.....	82
Financiering	86
Bedrijfsvoering	91
Verbonden partijen	93
Grondbeleid	104
Financiën	110
Overzicht van baten en lasten.....	111
Balans en de toelichting	121
Verantwoording Specifieke Uitkering	156
Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld	159
Bijlagen	163
Voortgang op de aanbeveling van de rekenkamercommissie	164
Controleverklaring.....	166

Raadsvoorstel

Inleiding

Met de jaarstukken 2019 leggen wij verantwoording af aan uw raad over het door ons gevoerde beheer en bestuur in het afgelopen jaar. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en het overzicht van baten en lasten. In het jaarverslag zijn de programmaverantwoording en de paragrafen opgenomen.

Opzet jaarstukken 2019

De opzet van de jaarstukken 2019 volgt het format van de programmabegroting 2019 en is gebaseerd op het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en eerder gemaakte keuzes van uw raad. Het uitwerken en concretiseren van de verschillende programma's, beleidsterreinen en het beantwoorden van de vraag in hoeverre vastgestelde doelstellingen zijn gerealiseerd, is het uitgangspunt in de ontwikkeling van het format.

In 2019 is gestart met LIAS: een applicatie waarmee producten van de Planning & Control-cyclus interactief en digitaal worden vervaardigd en online gepresenteerd. Er worden daarom geen fysieke boekwerken meer vervaardigd. Betreffende stukken worden aan de raad aangeboden via een web-portal.

De jaarrekening 2019 en het financiële beeld van de gemeente

Het gemeentebestuur heeft zich in de afgelopen jaren ingespannen om een financieel gezonde gemeente te zijn en te blijven, waarin nieuwe voorzieningen voor burgers, bedrijven en instellingen zijn gerealiseerd en bestaande voorzieningen zoveel als mogelijk in stand zijn gebleven. Ook het jaar 2019 sluit met een batig resultaat, maar –zoals hieronder wordt uiteengezet- is dit vooral een gevolg van een significante onttrekking uit de reserve sociaal domein en incidentele projecten/werken die niet in 2019 konden worden uitgevoerd. Ook de gemeente Enkhuizen ontkomt niet aan ombuigingen om de kosten van Jeugdzorg en WMO binnen een sluitende begroting te kunnen dekken.

Het resultaat

Het jaarresultaat 2019 bedraagt € 1,237 miljoen positief. Op het eerste gezicht in financiële zin een goed resultaat, maar bij analyse blijkt dat het positieve karakter vooral wordt veroorzaakt door een forse bijdrage vanuit de reserve sociaal domein en door incidentele budgetten die in 2019 niet tot uitgaaf zijn gekomen.

Zonder deze aspecten zou sprake zijn van een nadelig resultaat, zoals uit de volgende analyse blijkt:

Jaarresultaat 2019	+	€	1.237.000
1. Waarvan onttrekking reserve sociaal domein, (kosten Jeugdzorg en WMO)	-/-	€	1.900.000
2. Waarvan vrijval van incidentele budgetten, die niet tot uitgaaf zijn gekomen	-/-	€	<u>790.000</u>
Jaarresultaat 2019, "bijgesteld"	-/-	€	1.453.000

Ad1 kosten van Jeugdzorg en Wmo die boven de raming uitgaan worden gedekt vanuit de reserve sociaal domein;

Ad 2 het betreft hier het Overhevelingsbesluit, waarvoor een apart raadsbesluit wordt aangeboden.

Een analyse van de resultaten treft u aan in de toelichting op de programma's.

Inmiddels is met de raad een ombuigingsoperatie aangevangen en zijn maatregelen aan de raad voorgelegd die in de Kadernota 2021 tot keuzes zullen leiden.

Begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is in beginsel altijd onrechtmatig, maar hoeft door de accountant niet in alle gevallen te worden meegewogen in zijn oordeel. In het onderdeel 'Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid' zijn de begrotingsoverschrijdingen en overschrijdingen op investeringsbudgetten inzichtelijk gemaakt en gemotiveerd, waarom deze wel of niet meewegen in het oordeel van de accountant.

Bij het vaststellen van de jaarstukken dient de raad deze overschrijdingen, volgens de gestelde kaders omtrent rechtmatigheid, expliciet vast te stellen zodat deze niet meewegen in het oordeel van de accountant.

COVID-19

De uitbraak van het COVID-19 virus heeft geen invloed op de cijfers over het boekjaar 2019. Er zijn passende maatregelen genomen c.q. er wordt gezorgd dat passende maatregelen worden genomen om de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten te waarborgen. In de niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen is deze belangrijke gebeurtenis na balansdatum van een uitgebreidere toelichting voorzien.

Voorstel

Gelet op het bovenstaande en de inhoud van de jaarstukken 2019 stellen wij u voor:

- 1 De Jaarstukken 2019 inclusief het jaarresultaat 2019 ad € 1.237.000 vast te stellen;
- 2 Het gerealiseerde resultaat van € 1.237.000 te storten in de algemene reserve.
- 3 De begrotingsoverschrijdingen en de overschrijdingen op investeringsbudgetten in het onderdeel 'Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid', met inachtneming van de gestelde regels omtrent rechtmatigheid, vast te stellen.

Enkhuizen, 12 mei 2020

Burgemeester en wethouders van Enkhuizen

De secretaris,

De burgemeester,

Dhr. A.N. van den Bergh

Dhr. E.A. van Zuijlen

Programmaverantwoording

Bestuur en ondersteuning

Portefeuillehouder: E. van Zuijlen

De gemeente Enkhuizen staat voor een betrouwbaar bestuur, dat op een open en transparante wijze inwoners, bedrijven en instellingen betreft bij haar besluitvorming en over de uitvoering hiervan verantwoording aflegt.

Enkhuizen biedt een goede dienstverlening door:

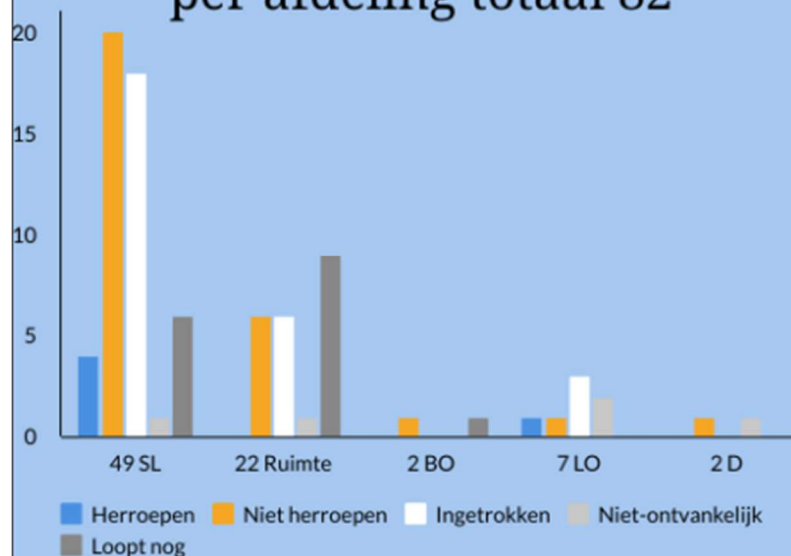
- oog te hebben voor haar inwoners en ondernemers
- snel te reageren
- de juiste informatie te verstrekken
- samen te werken
- digitale diensten aan te bieden waar mogelijk en maatwerk te leveren waar nodig

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Een open en betrouwbare overheid	Betrouwbare overheid: Streven naar hoge juridische kwaliteit.	Er is sprake van een stijging van het aantal bezwaarschriften. De afdeling juridische zaken zet in op het verbeteren van de juridische kwaliteit op de afdelingen en dit is ook de inzet voor 2020. Zie de infographic hieronder
Tevreden inwoners, bedrijven en instellingen	De dienstverlening aan onze inwoners is gewaardeerd met een 6,6. De dienstverlening aan onze ondernemers met een 5,9	Onderzoek waarstaatjegemeente en ondernemerspeiling uitgevoerd. Inwonersavond voor werken op afspraak georganiseerd.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Inwoners en ondernemers zoveel mogelijk betrekking bij gemeentelijk beleid door burgerparticipatie in te zetten		
Continu meten van de klantwaardering en ook daadwerkelijk iets doen met de feedback, waarmee we blijven werken aan het optimaliseren van onze dienstverlening	In 2019 meegedaan aan onderzoek waarstaatjegemeente. Verhoging aantal vragen direct bij eerste contact beantwoord.	Kennisbank verder geoptimaliseerd en samenwerking met de vakafdelingen gezocht voor inhoudelijke kennisdeling.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Optimaliseren van onze persoonlijke dienstverlening	Visie op dienstverlening voor gemeente Enkhuizen in concept afgerond. Uitvoeringsprogramma op agenda 2020	

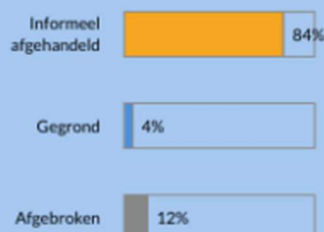
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Optimaliseren van de digitale dienstverlening	Verbetering digitale dienstverlening door verdere digitalisering	Verhoging aantal formulieren van 5 naar 28 dat online ingevuld kan worden. Verbeteren informatie website op basis van data analyse.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> De gemeente doet mee in de regionale en bovenregionale speelvelden		

Behandelde bezwaarschriften per afdeling totaal 82

- 99% van de bezwaarschriften zijn binnen de wettelijke termijn afgehandeld. In 2018 was dat 90%, in 2017 95% en in 2016 85%
- 69% is binnen de LEAN-termijn afgehandeld. Dat was in 2018 52%, in 2017 65% en in 2016 34%
- 6,1% van het totaal aantal behandelde bezwaarschriften is gegrond verklaard. In 2018 was dat 9,5%, in 2017 13,2% en in 2016 25,6%
- 8,2% van de bezwaarschriften voor de afdeling Samenleving is gegrond verklaard. In 2018 was dat 10,2%, in 2017 14,5% en in 2016 27,9%
- Het aantal bezwaarschriften voor de afdeling Ruimte aangaande handhavingsswesties is gestegen van 2 in 2018 naar 12 in 2019. Het aantal handhavingsswesties bij de afdeling Ruimte is gestegen van 17 in 2018 naar 44 in 2019

Klachten 25

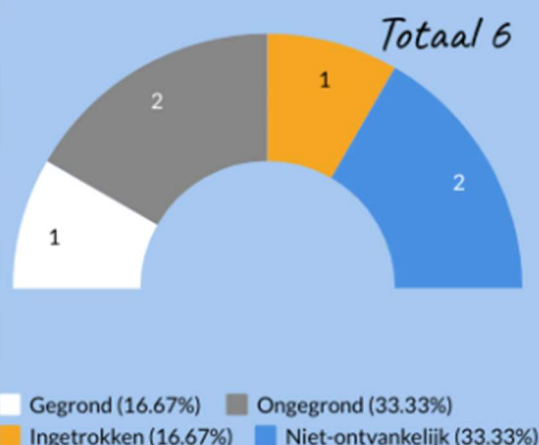

- Er is 1 klacht gegrond verklaard, 3 afgebroken en 21 informeel afgehandeld

- Bij de Nationale ombudsman zijn er 14 klachten ingediend. Daarvan zijn er 13 zonder onderzoek afgedaan en is er 1 nog in behandeling

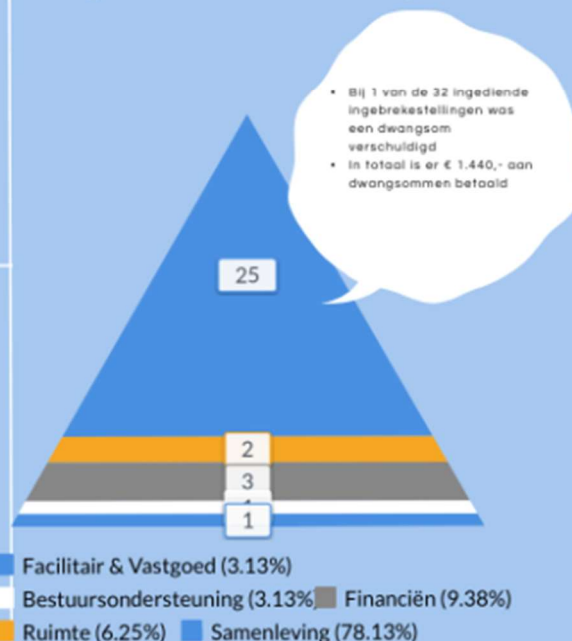
2019

Beroepszaken

- Het totaal aantal afgehandelde beroepszaken bedraagt 6. In 2018 waren dat er 12, in 2017 13 en in 2016 16
- Van de 6 beroepszaken zagen er 4 op de afdeling Ruimte, 1 op Samenleving en 1 op Dienstverlening
- Er is 1 beroep gegrond verklaard. Dat waren er in 2018 3, in 2017 2 en in 2016 0

INGEBREKESTELLINGEN 32

- Bij 1 van de 32 ingediende ingebrekestellingen was een dwangsom verschuldigd
- In totaal is er € 1.440,- aan dwangsommen betaald

Indicatoren

Een open, transparante en betrouwbare overheid

Indicatoren	nulmeting	norm	Begroting 2019	Rekening 2019
Het percentage inwoners dat vindt dat de gemeente inwoners voldoende betreft bij plannen, activiteiten en voorzieningen.	2017: 5,8*		35%	6,8
Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de communicatie en voorlichting van de gemeente.	2017: 6,4*		6,7	6,1

* Cijfers komen uit onderzoek 'Waar staat je gemeente?'. Dit onderzoek wordt in het voorjaar van 2021 weer uitgevoerd.

Tevreden inwoners, bedrijven en instellingen

Indicatoren	2018	norm	Begroting 2019	Rekening 2019
Percentage afdoening bezwaarschriften binnen de wettelijke termijn	90%		95%	99%
Percentage afdoening bezwaarschriften binnen de afgesproken termijn (zes weken na ontvangst bezwaarschrift)	52%		70%	69%
Tevredenheid algehele dienstverlening aan ondernemers*				5,9

* Cijfers komen uit onderzoek 'Ondernemerspeiling'. Dit onderzoek hebben we in het najaar van 2019 voor het eerst uitgevoerd. Dit voeren we in 2021 weer uit.

Verplichte indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Meest recent
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen begroting	2019: 0,13
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen begroting	2019: 0,13
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2019: 12,14
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten extern	Eigen begroting	*
Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	2019: 8,30%

* De loonsom van het personeel is ondergebracht bij een gemeenschappelijke regeling waardoor een zuivere berekening niet te maken is

Met wie hebben we samengewerkt?

Gemeenschappelijke regeling - SED organisatie

Doelstelling en openbaar belang:

Het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige, effectieve en efficiënte uitvoering door de SED organisatie van de door de gemeenten opgedragen uitvoerende taken met het oog op een goede dienstverlening aan de inwoners en een krachtige ondersteuning aan de besturen van de gemeenten.

Gemeenschappelijke regeling - Shared Service Centre ICT DeSom

Doelstelling en openbaar belang:

Het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en een doelmatige uitvoering door het SSC van de door de gemeenten opgedragen uitvoerende taken en de ondersteuning in brede zin op het terrein van de ICT en het creëren van de voorwaarden voor een efficiënte & veilige bedrijfsvoering en een efficiënte, veilige en klantgerichte dienstverlening.

Gemeenschappelijke regeling - Ondersteuning Bestuurlijke Samenwerking Westfriesland

Doelstelling en openbaar belang:

Periodiek organiseren, faciliteren en coördineren we bestuurlijke overleggen op een aantal werkterreinen in de vorm van portefeuillehoudersoverleggen. De OBS kent de volgende portefeuillehoudersoverleggen:

- Madivosa (Maatschappelijke Dienstverlening, Volksgezondheid en Sociale aangelegenheden) –
- VVRE (verkeer en vervoer, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening, Economie)
- ABZ (Algemeen Bestuurlijke Zaken).

In het collegeprogramma is onder opgave 7 de volgende beleidsambitie opgenomen voor de OBS: "Actualisering en concretisering regionale samenwerking in het Pact van Westfriesland". Het Pact van Westfriesland is de kapstok om de gezamenlijke ambities van de zeven Westfriesse gemeenten te realiseren. In het Pact van Westfriesland werken we samen aan (boven)lokale opgaven en ambities. Enkhuizen zoekt hierbij, waar mogelijk, de verbinding tussen lokale ambities en regionale opgaven. Door het verbinden van lokale thema's met regionale opgaven werken we optimaal aan het realiseren van de ambities.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Als dienstverlenende gemeente voert de gemeente Hoorn jaarlijks een aantal regiotaken uit voor de gezamenlijke Westfriesse gemeenten, op hoofdlijnen:

- Ondersteuning bij de regionale overleggen, het Madivo en VVRE.
- Coördinatie van het regionaal jeugdbeleid;
- Ambtelijk secretariaat van de regionale urgentiecommissie;
- Doelgroepenvervoer.

In mei 2019 heeft uw raad ingestemd met de maatschappelijke opgaven en ambities van het Pact van Westfriesland. Tevens heeft u toen het besluit genomen om één euro per inwoner tot en met 2024 beschikbaar te stellen voor o.a. het programmamanagement voor het Pact van Westfriesland. Deze incidentele bijdrage is toegevoegd aan het budget van deze regeling.

In 2020 vragen we de raad een besluit te nemen over het einddocument en het uitvoeringsprogramma Pact van Westfriesland. Indien de zeven Westfriesse gemeenteraden instemmen met het einddocument en het uitvoeringsprogramma Pact van Westfriesland, zullen de komende jaren in het teken staan van de uitvoering .

Gemeenschappelijke regeling - Westfries Archief

Doelstelling en openbaar belang:

De zorg, bewaring en het beheer van oude archieven van aangesloten gemeenten. Na overbrenging van de archiefstukken zijn deze voor iedereen openbaar en beschikbaar, tenzij er bijzondere beperkingen gelden.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019
Totaal lasten	3.128	3.595	3.455
Totaal baten	-1.123	-1.123	-1.268
Saldo van baten en lasten	2.005	2.472	2.187
Toevoeging aan reserves	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Resultaat	2.005	2.472	2.187

Toelichting op afwijkingen

Toelichting afwijkingen JR2019 t.o.v. B2019 (>€ 20.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Bijdrage SED	191	V
Bijdrage De Som	-124	V
Griffie	35	V
Leges Burgerzaken	10	V
Historisch archief	30	V
Overige verschillen	-2	
Totaal lasten:	140	V
Baten:		
Bijdrage De Som	176	V
Leges Burgerzaken	-31	N
Overige verschillen	0	N
Totaal baten:	145	V
Totaal verschil	285	V

Het totale resultaat van programma 1 is in vergelijking met de begroting 285k voordelig. Dit is het gevolg van 140k lagere lasten en 145k hogere baten. In bovenstaande tabel zijn deze verschillen zichtbaar. De belangrijkste verschillen worden tekstueel nader toegelicht.

Lasten

De werkelijke lasten zijn 140k lager dan de begroting. Het verschil wordt met name veroorzaakt door:

Bijdrage SED (€ 191.000)

Zie onderdeel Financiën: Toelichting bijdrage SED organisatie.

Bijdrage De Som (€ 124.000 nadeel)

Zie graag totaal verklaring onder baten

Griffie (€ 35.000 voordeel)

Er is sprake van een onderschrijding van € 35.000,- Deze wordt enerzijds veroorzaakt door een overschot op de post externe inhuur. Door ziekte van de griffier, hebben we in 2019 een interim griffier aangetrokken. De kosten hiervoor liggen in 2019 lager dan geraamd. Er is sprake van een overschot van €21.000,-. De kosten voor de maand december zijn in januari 2020 doorberekend en komen niet meer ten laste van 2019.

Anderzijds nemen we in de meerjarenbegroting structureel een bedrag van € 26.000,- op voor 'inkomensoverdrachten overige overheden'. Deze post is de afgelopen jaren echter niet gebruikt. Voorstel is dit bedrag af te ramen voor de jaren 2021 e.v.

Leges Burgerzaken (€ 10.000 voordeel)

Zie graag totaal verklaring onder baten

Historisch archief (€ 30.000 voordeel)

De Archiefwet schrijft voor wanneer we welke archieven moeten overbrengen naar het Westfries Archief. Voor 2019 is daarvoor eerder een projectbudget toegekend. Door uitloop van een andere project is er nu een incidenteel voordeel over 2019 dat in 2020 gebruikt moet worden voor dit project. Het is "geormerkt" geld en daartoe stellen wij voor een overhevelingsbesluit te nemen.

Baten

De hogere baten van 145k worden hoofdzakelijk veroorzaakt door:

Bijdrage De Som (€ 176.000 voordeel)

De bijdrage van de DeSom bestaat voor het grootste gedeelte uit doorbelasting van ICT-gerelateerde activiteiten en worden toegerekend aan de verschillende taakvelden binnen de gemeentelijke administratie. Omdat de toerekening af kan wijken van de toerekening in de begroting kunnen er verschillen ontstaan op de programma's. Als het ware treedt er een verschuiving op. Er is per saldo een hogere bijdrage betaald aan de Som. In een aantal gevallen resulteert dit op programmaniveau in een lagere of een hogere bijdrage.

Leges Burgerzaken (€ 31.000 nadeel)

In 2019 is de administratie voor leges anders ingericht om een beter inzicht te krijgen in de inkomsten van de gemeente. Met het aanpassen hiervan is onvoldoende rekening gehouden met een lagere opbrengst van de reisdocumenten. In maart 2014 is de geldigheidsduur van de reisdocumenten veranderd. Het reisdocument is voortaan 10 jaar geldig in plaats van 5 jaar. De daling van 2019 in het aantal aanvragen reisdocumenten zet zich voort tot 2024. In 2024 is de cyclus van 10 jaar rond en zal het aantal aanvragen reisdocumenten weer stijgen. Ook is er een afname geweest van het aantal aanvragen verklaringen omtrent gedrag (VOG). Voor de reisdocumenten en rijbewijzen hebben we een prognose voor het aantal te verwachten aanvragen in een jaar. Voor de VOG is die prognose er niet.

Een afname in de aanvragen betekent minder lasten afdragen aan het rijk (€ 10.000 voordeel, zie lasten) en minder inkomsten voor de gemeente.

Reserves

De mutaties in de reserves zijn toegelicht in het onderdeel Financiën- Toelichting op de balans (Reserves).

Veiligheid

Portefeuillehouder: E. van Zuijlen

Doel van dit programma is om de feitelijke veiligheden (objectief) als de gevoelens van veiligheid (subjectief) bij inwoners, ondernemers en bezoekers van Enkhuizen te vergroten. Enkhuizen is voor zowel inwoners als toeristen een stad waar men op een veilige manier kan vertoeven.

Integrale veiligheid brengt de facetten van veiligheid bijeen in beleid en uitvoering, waarbij alle betrokkenen gezamenlijk proberen te komen tot een veiliger samenleving. Samenwerking tussen partijen binnen de veiligheidsketen is daarbij van groot belang.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Veilige en leefbare wijken en buurten

Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
Het vergroten van de objectieve veiligheid	High impact crime (HIC) Na een woninginbraak wordt een 'besmettingsbrief' gestuurd naar omwonenden met daarin een waarschuwing over potentieel inbraakgevaar	Het aantal woninginbraken is door inzet van de politie in 2019 gedaald naar 22 woninginbraken. (2017 (27) en 2018 (24))
	Jeugd (overlast) Samen met het Stadsteam, Welwonen en de jongerenwerker wordt adequaat ingespeeld op hangproblematiek en jeugdoverlast. Na signalering volgt een snelle actie. Er wordt nauw samengewerkt met de politie om de jeugdcriminaliteit aan te pakken. In het jeugdveiligheidsoverleg worden de verschillende casussen met alle partners worden besproken	Een intensievere samenwerking in de jeugdketen, wat eruit ziet als frequenter overleg o.a. aan de hand van een matrix met locaties waar jongeren zich ophouden en de afspraken die hierover worden gemaakt.
	Ondermijning Inspanningen om georganiseerde misdaad tegen te gaan heeft het afgelopen jaar geleid tot het vaststellen van beleidsregel Wet Bibob. Naast Horeca is het mogelijk om de Wet Bibob in te zetten op meerdere beleidsterreinen.	Bewustwording: thema avond voor de raad Woon- en adresfraude: Gestart is met de LAA (Landelijke Aanpak Adreskwaliteit) Bibobbeleid: vastgesteld door raad Er zijn in 2018 twee hennepplantages ontmanteld en twee keer is een woning gesloten door het Damoclesbeleid. Hennep en drugs: Er zijn in 2019 twee hennepplantages ontmanteld en een keer is een woning gesloten op basis van het Damocles beleid.

Het vergroten van het veiligheidsgevoel van zowel onze inwoners als bezoekers.	Buurtbemiddeling In 2018 was een stijging te zien van het aantal meldingen burenoverlast. Het college heeft eind 2018 besloten tot de inzet van buurtbemiddeling. De eerste stap is om buurtbemiddeling structureel te borgen binnen de gemeente. Afhankelijk van het (sociale) veiligheidsvraagstuk worden buurtproblemen door buurtparticipatie in de buurt opgepakt en uitgewerkt.	In april is gestart met buurtbemiddeling, uitgevoerd door Stichting Netwerk Hoorn. In de zomer zijn de eerste bemiddelingstrajecten gestart. Totaal 21 aanvragen in 2019 waarvan 21 daadwerkelijke buurtbemiddelingstrajecten en daarvan is 79% succesvol afgerond.
	Inzet toezicht Kenmerkend voor de inzet van toezicht is de wijze van voorbereiding met ketenpartners bij evenementen. In de voorbereiding worden goede gesprekken gevoerd, organisatoren nemen deel aan maandelijks evenementenoverleg. Dit is zichtbaar geworden door vooraf een evenement te bezoeken en de voorschriften te toetsen.	Organisatoren hebben een pro-actievere houding en evenementen zijn vooraf getoetst op de veiligheidsvoorschriften.
	Burgerparticipatie Whatsapp groepen en de respons bij Burgernet laten hun effect zien. Burgers tonen in toenemende mate hun betrokkenheid en pakken hun verantwoordelijkheid als het gaat om veiligheid in de eigen buurt. Een burgerpanel is in voorbereiding om de wensen van beleid te toetsen.	Burgerinitiatieven m.b.t. WhatsApp groepen worden opgepakt door de gemeente.

Stad en zorg

Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
Aanpak overlast (jeugd).	Samen met het Stadsteam, Welwonen en jongerenwerkers wordt adequaat ingespeeld op het hanggedrag en de overlast van jeugd. Na signalering volgt een snelle actie. In het jeugdoverleg worden de verschillende casussen met alle partners besproken, HALT zit nu ook aan tafel. Ook is er wekelijks contact met de politie	Een intensievere samenwerking in de jeugdketen, wat eruit ziet als frequenter overleg o.a. aan de hand van een matrix met locaties waar jongeren zich ophouden en de afspraken die hierover worden gemaakt.

Afname buurt- en burenp Problemen.	Verruiming van ons instrumentarium door een toevoeging in de APV. En de mogelijkheid voor inzet van buurtbemiddeling.	In april is een contract gesloten met Stichting Netwerk Hoorn voor buurtbemiddeling, waarna werving gestart is. Dit heeft geleid tot 14 opgeleide buurtbemiddelaars. In de zomer zijn de eerste bemiddelingstrajecten gestart, totaal 21 aanvragen in 2019 waarvan 21 daadwerkelijke buurtbemiddelingstrajecten en daarvan is 79% succesvol afgerond. In de APV in art. 273 Woonoverlast opgenomen, wat de mogelijkheid geeft om nav opgemaakt beleid woonoverlast aan te pakken.
------------------------------------	---	---

Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
Afname overlastmeldingen van risicoburgers (personen met sociaal psychische problemen).	Het Veiligheidshuis heeft 25 Individuele Casusoverleggen (ICO's) geïnitieerd. Voorbereiding op WVGZ: meldpunt, privacy, daar waar zorg en veiligheid elkaar raken in de keten en zijn afzonderlijke gevallen besproken.	De domeinen zorg en veiligheid zijn sterker verbonden doordat met elkaar wordt gecommuniceerd over casuïstiek. Het Veiligheidshuis pakt casussen op waar beide domeinen elkaar kruisen.
Afname huiselijk geweld.	Er is meegelift op landelijke publiciteit rondom dit onderwerp. Er is geen specifieke lokale inzet geweest.	
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Samen Veilig leven	Voorbereiding op WVGZ: meldpunt, privacy, daar waar zorg en veiligheid elkaar raken in de keten en zijn afzonderlijke gevallen besproken.	De domeinen zorg en veiligheid zijn sterker verbonden doordat met elkaar wordt gecommuniceerd over casuïstiek.

Veilig ondernemen

Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
Continueren veilig uitgaan, inclusief evenementen.	Evenementen: Bij grotere evenementen worden in de voorbereiding goede gesprekken gevoerd met organisatoren, organisatoren nemen deel aan maandelijkse evenementenoverleg, wat een pro-actieve houding van organisator vraagt Het vergunningenbestand drank- en horeca doorlopen en ondernemers worden gecontroleerd. Waar nodig wordt handhavend opgetreden.	Veiligere evenementen Pro-actieve houding in het kader van vergunningverlening

Bestuurlijke aanpak en handhaving

Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
Terugdringen van drank- en drugsoverlast (en tevens gebruik en handel).	Het preventie- en handhavingsplan is vernieuwd. Er is een regionale bijeenkomst geweest met ketenpartners. In het kader van het nalevingsonderzoek zijn bezoeken met een mystery guest uitgevoerd.	Het onderzoek door mystery guest levert voor Enkhuizen een nalevingspercentage op 9%.
Tegengaan criminele ondermijning	Het projectplan Ondermijning binnen de SED is opgemaakt. Gestart is met de LAA (Landelijke Aanpak Adreskwaliteit) voor de aanpak van woon- en adresfraude. Controles huisvesting van arbeidsmigranten. Bibobbeleid vastgesteld door de raad	De eerste zaken uit het projectplan Ondermijning zijn opgepakt: De eerste 59 adrescontroles zijn uitgevoerd. 17% is gereed voor onderzoek, bij 8,5% is herbezoek nodig, bij 78% is geen huisbezoek nodig en 3,5% is afgerond. Met name het briefadres (45%) en veelverhuizers (17% en overbewoning/samenwonen (22%) is aanleiding voor onderzoek. Daarnaast wordt deelgenomen aan het project maritieme ondermijning, en wordt het hennepconvenant continueert. Ondermijning blijft een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de keten om de aanpak hierin op te pakken. In de driehoek is het

		geprioriteerd. Belangrijk is om barrières op te werpen. Daar is nu mee gestart.
	Gestart is met de gerichte controles op vergunningen (wegwerken achterstanden vergunningenbestand)	Er is 1 handhavingstraject opgepakt naar aanleiding van het updaten van het vergunningenbestand.

Indicatoren

Vergroten objectieve veiligheid

Indicatoren	nulmeting	norm	Begroting Rekening	
			2019	2019
Het aantal incidenten van huiselijk geweld is significant lager dan in 2015*	33 (2013) 25 (2015)	*	22	*

*Bij de landelijke integrale veiligheidsmonitor wordt sinds 2017 niet aangesloten, bij volgende cyclusdocument verdwijnen deze indicatoren.

Verplichte indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Meest recent
Verwijzigingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	2019: 17,54
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	KLDP	2014: 1,1
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2019: 1,89
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2019: 4,43
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2019: 1,19
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2019: 4,97

Met wie hebben we samengewerkt?

Gemeenschappelijke regeling - Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Doelstelling en openbaar belang:

De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord wil leed en schade bij incidenten voorkomen en beperken.

Gemeenschappelijke regeling - Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Doelstelling en openbaar belang:

De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord wil leed en schade bij incidenten voorkomen en beperken. De brandweer realiseert zich dat de grote investering die de incidentbestrijding vergt, eindig is. Het streven is om branden en ongevallen te voorkomen. Daarom wil de brandweer aan de voorkant komen van brand en ongevallen en inzetten op het voorkomen.

Activiteiten en ontwikkelingen:

De veiligheidsregio Noord-Holland Noord wil leed en schade bij incidenten voorkomen en beperken. De wijze waarop zij dit willen realiseren staat in het regionaal beleidsplan 2016-2019.

In het algemeen richt de veiligheidsregio zich op het verkleinen van risico's en het bieden van adequate hulp en het samenwerken met alle, bij de veiligheid en hulpverlening, betrokken partijen. Daarbij worden burgers en bedrijven gestimuleerd tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid en worden zij actief betrokken bij de hulpverlening.

In 2019 heeft de veiligheidsregio Noord-Holland Noord zich specifiek gericht op:

- het analyseren van risico's in de regio;
- het zorgen voor gedragsverandering bij inwoners en bedrijven;
- het adviseren van gemeenten, inwoners en bedrijven en uitvoeren van controles en
- het opleiden en oefenen van de medewerkers en het gezamenlijk opstellen van plannen met de partners.

Voor Enkhuizen waren er in 2019 geen GRIP-incidenten, 933 spoedinzetten van de ambulance, 177 spoedinzetten van de brandweer, 16 casussen voor het Veiligheidshuis, 24 adviezen voor evenementen, 206 adviezen van de brandweer en 15 alarmeringen burger AED. Er zijn 3 lessen gegeven op scholen en er is voorlichting geweest na brand.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019
Totaal lasten	1.717	1.893	1.833
Totaal baten	-34	-38	-25
Saldo van baten en lasten	1.682	1.855	1.807
Toevoeging aan reserves	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Resultaat	1.682	1.855	1.807

Toelichting op afwijkingen

Toelichting afwijkingen JR2019 t.o.v. B2019 (>€ 20.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Kapitaallasten	-2	N
Bijdrage SED	-57	N
Overheveling ondermijning	115	V
Overige verschillen	4	V
Totaal lasten:	60	V
Baten:		
Overige verschillen	-13	N
Totaal baten:	-13	N
Totaal verschil	47	V

Het totale resultaat van programma 2 is in vergelijking met de begroting 47k voordelig. Dit is het gevolg van 60k lagere lasten en 13k lagere baten. In bovenstaande tabel zijn deze verschillen zichtbaar. De belangrijkste verschillen worden tekstueel nader toegelicht.

Lasten

De werkelijke lasten zijn 60k lager dan de begroting en worden met name veroorzaakt door:

- De uitwerking van activiteiten op het terrein van ondermijning meer tijd heeft gekost dan was ingeschat. De werkzaamheden zijn in het laatste kwartaal daadwerkelijk gestart, waardoor de uitgaven met 115k achter zijn gebleven bij de raming. De gemeente is voor de uitvoering voor een deel afhankelijk van ketenpartners als politie, collega gemeenten en openbaar ministerie. Wanneer een of meerdere ketenpartners laat of niet levert, dan kan de gemeente haar doelstelling niet realiseren.
- De bijdrage SED 57k hoger dan begroot (zie onderdeel Financiën: Toelichting bijdrage SED organisatie).

Beheer openbare ruimte

Portefeuillehouder: E. Struijlaart

De gemeente heeft het eigendom en is verantwoordelijk het beheer van de openbare ruimte. Deze openbare ruimte is voor iedereen toegankelijk en speelt een belangrijke rol bij de kwaliteit van leven voor onze inwoners. In de openbare ruimte zijn voorzieningen aanwezig zoals verhardingen, groen en civiele kunstwerken. Het in stand houden van deze kapitaalgoederen is één van de kerntaken van de gemeente.

De gemeente streeft naar een betaalbare, veilige en duurzame buitenruimte. De ambities zijn vastgesteld in het beheerplan Kapitaalgoederen dat op 5 april 2016 is vastgesteld. In dit beheerplan is afgesproken een minimaal beheer waarbij kwaliteitsniveau wordt gekenschetst als basis.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Tevreden burgers over de leefbaarheid en het onderhoud in de buurt en in de wijk.	<u>Openbare verlichting</u> De openbare verlichting is veilig en functioneel. <u>Groen en reiniging</u> De huidige kwaliteit ligt op hoofdlijnen op een B-niveau met incidenten bij grashoogte, waterlot, snoeibeeld en onkruid beplanting, onkruid verharding, belemmering van inlaten en uitwerpselen en natuurlijk afval in gras. Het meubilair is daarentegen redelijk schoon en volledig. Er is op specifieke locaties relatief veel graffiti op kunstwerken aangetroffen, Dit is met name het geval bij kasten voor nutsvoorzieningen. De overige kunstwerken zijn echter nagenoeg vrij van graffiti gebleven.	<u>Openbare verlichting</u> De planmatige openbare verlichting vervanging "Zuider Boerenvaart en Zuiderhavendijk". Vervanging wordt begin 2020 afgerond. In alle openbare verlichting kasten zijn in-en uit schakelklokken aangebracht in verband met het uifasieren van het TF-signaal. <u>Groen en reiniging</u> Naast het reguliere onderhoud is extra aandacht besteed aan het snoeien van bomen. Daarnaast is de beplanting achter het stadhuis, de beplanting op de rotonde aan de Gerard Brandtweg en een deel van de beplanting nabij de brandweerkazerne vervangen. In verband met de grondsanerung van het hertenkamp heeft de verbetering van het toegangspad en de aanliggende beplanting vertraging opgelopen.

	<u>Spelen</u> veilige en aantrekkelijke speelvoorzieningen <u>Wegen</u> Veilige toegankelijkheid van wegen, fiets- en voetpaden <u>Civiele kunstwerken</u> Veilig en functioneel beheer ten aanzien van bruggen, steigers en oeververdedigingen	<u>Spelen</u> Naast de kleine vervangingen van een enkel speeltoestel zijn in de Rietgorsstraat, de Capellesloot de speellocaties opgewaardeerd. <u>Wegen</u> Uitvoeren van klein en groot onderhoud aan verhardingen. Uitvoering groot onderhoud elementenverhardingen: o.a. Noordergracht, Violenstraat en Noorder Wierdijk Uitvoering groot onderhoud asfaltverhardingen: o.a. Kerkeland. <u>Civiele kunstwerken</u> Groot onderhoud Buitenhaven en kopsteiger 't Vuurtje. Groot onderhoud brug Weeshuispolder en lange houten brug in het Weth. J. Visserpad. Vervangen bruggen Drechterlandsepad en Jan Gooskaai. Veiligstellen kademuren Donkerbrug/Bierkade middels tijdelijke damwand en - hulpbrug. Herstellen aangetaste houten palen ter hoogte van de waterlijn, enkele bruggen. Aanbrengen van natuurvriendelijke oeververdediging langs vaarweg De Tocht, ter hoogte van de Visput. Vervangen Mechanische en Elektrische Installaties van
--	--	--

		de 3 beweegbare, oude bruggen. Herstel dek aanbruggen Compagniebrug. Reinigen/herstellen van het voegwerk van de kademuren van de Zuiderhavendijk. Vervangen beschoeiingen Gommerwijk.
Voorkomen wateroverlast en waterschade.	Geregeld reinigen van straatkolken en de riolering.	Alle kolken minimaal 1x gereinigd en bij de hoofdwegen zijn de kolken 2 x gereinigd. Een deel van het riool van de Gommerwijk is gereinigd.
Vergroten van de verkeersveiligheid en leefbaarheid.	Verkeersveilige inrichting van de openbare ruimte, beperken van de verkeersoverlast en bewustwording bij weggebruikers.	De schoolzone aan de Klaverweid is aangepast. Er is gestart met het ontwerpproces omtrent de afsluiting van de NABO (Niet Automatische Beveiligde Overgang) en de alternatieve route. Er is een burgerparticipatietraject gedaan om te komen tot een nieuwe verdeling van de parkeerplaatsen op de Duizendroed. Verder zijn de scholen in de het kader van gedragsbeïnvloeding uitgenodigd om deel te nemen aan verkeersveiligheidsprojecten. Een deel van de scholen heeft hier aan deelgenomen.
Gebruiksvriendelijker verkeers- beleid.	Het parkeren zodanig reguleren dat er voor de verschillende doelgroepen voldoende parkeerplaatsen zijn op acceptabele afstand.	Op diverse locaties zijn enkele parkeerplaatsen aangelegd.

<u>Uitvoeringsprogramma</u> In stand houden van een leefbare, veilige en schone openbare ruimte	Over het totaal haalt de beheer kwaliteit in Enkhuizen een B-niveau	Er zijn door het jaar heen vier kwaliteitsmetingen gehouden waarbij het beeldkwaliteit (verzorging) van het openbaar groen en de verhardingen is beoordeeld. Voor de meldingen van burgers is een applicatie FIXI beschikbaar waardoor het doen van meldingen laagdrempeliger is geworden.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Het parkeren zodanig reguleren dat er voor de verschillende doelgroepen voldoende parkeerplaatsen zijn op acceptabele afstand	Het opstellen van een parkeernota is gewijzigd naar het opstellen van een verkeers- en parkeer ontwikkelplan. Er is gestart met het proces voor de ontwikkeling van dit verkeers- en parkeerontwikkelplan.	Er is een projectopdracht opgesteld om te komen tot een verkeers- en parkeer ontwikkelplan. Daarnaast heeft er een eerste raadssessie over dit onderwerp plaatsgevonden.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Verkeersplan ook m.b.t. verkeerscirculatie integreren	Een veilige afwikkeling van het verkeer van en naar diverse bestemming.	Dit onderdeel wordt opgenomen in het verkeers- en parkeerontwikkelplan.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Aantrekkelijkheid van beeldbepalende locaties in de binnenstad vergroten	Het vergroten van de aantrekkelijkheid van beeldbepalende locaties in de binnenstad.	Dit onderdeel wordt opgenomen in het verkeers- en parkeer ontwikkelplan.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Vergroten biodiversiteit	Er is een start gemaakt met het opstellen van een beheerplan waarin zaken aan bod komen als maaibeheer, selectie aan te planten soorten en de aanleg van de aanleg van bijenlinten.	Verwachte oplevering 1ste kwartaal 2020

Indicatoren

Tevreden burgers over de leefbaarheid en het onderhoud in de buurt en de wijk

Indicatoren	nulmeting	norm	Begroting Rekening	
			2019	2019
Over de leefbaarheid in je buurt (benchmark: Waar staat je gemeente)	7,4	7,4		
Over het onderhoud van de wijk (benchmark: Waar staat je gemeente)	6,0*	6,3		
Over het openbaar groen in de wijk (benchmark: Waar staat je gemeente)	6,4	6,4		

*Het vastgestelde uitgangspunt is dat de kapitaalgoederen (de buitenruimte) op een zodanige wijze worden beheerd dat er sprake is van minimaal verantwoord beheer hetgeen overeenkomst met de cijfer 6,0

Voorkomen van wateroverlast en waterschade

Indicatoren	nulmeting	norm	Begroting	Rekening
			2019	2019
Kolken reinigen: Jaarlijks wordt de kolken gereinigd. Tijdens reiniging geconstateerde schade, dat een negatief effect heeft op de waterafvoer, wordt binnen 2 maanden na rapportage hersteld		95%	95%	94%

Vergroten van verkeersveiligheid en leefbaarheid

Indicatoren	nulmeting	norm	Begroting	Rekening
			2019	2019
Percentage basisscholen dat meedoet aan een verkeerseducatieproject		100%	100%	100%

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019
Totaal lasten	5.036	5.246	4.715
Totaal baten	-175	-279	-348
Saldo van baten en lasten	4.861	4.967	4.367
Toevoeging aan reserves	959	973	959
Onttrekking aan reserves	-1.447	-1.401	-1.073
Resultaat	4.373	4.539	4.253

Toelichting op afwijkingen

Toelichting afwijkingen JR2019 t.o.v. B2019 (>€ 20.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Kapitaallasten	15	V
Bijdrage SED	126	V
Onderhoud wegen	46	V
Overheveling ontwikkelplan beeldbepalende locaties	20	V
Parkeren	20	V
Overheveling opstellen parkeernota	45	V
Baggeren	183	V
Overheveling uitvoeren schouw + opstellen beleidsnota biodiversiteit	26	V
Overheveling openbaar groen Hertenkamp	50	V
Overige verschillen	-1	N
Totaal lasten:	531	V
Baten:		
Onderhoud wegen	44	V
Parkeervergunningen	22	V
Overige verschillen	4	V
Totaal baten:	70	V
Totaal verschil	601	V

Het totale resultaat van programma 3 is in vergelijking met de begroting 288k voordelig (saldo van baten en lasten 601k V en mutaties reserves 314k N). Dit is het gevolg van 531k lagere lasten, 70k hogere baten en een lagere mutatie in de reserve van in totaal 314k. In bovenstaande tabel zijn deze verschillen zichtbaar. De belangrijkste verschillen worden tekstueel nader toegelicht.

Lasten

De lagere lasten van 533k worden met name veroorzaakt door:

- De lagere bijdrage aan de SED 126k (zie onderdeel Financiën: Toelichting bijdrage SED organisatie).
- De kosten voor baggeren zijn 183k lager dan geraamd doordat in 2019 minder baggerwerkzaamheden noodzakelijk waren (minder plantengroei). Tevens heeft de komende overdracht van het stedelijk water naar het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier geleid tot minder inspanningen op baggerwerken.
- De openbaar groenwerkzaamheden Hertenkamp 50K, omdat gewacht wordt op afronding van de grondverbeteringswerkzaamheden op het Hertenkamp. Afhankelijk van flora- en fauna onderzoek en het verkrijgen van de kapvergunning worden de werkzaamheden in het voor- of najaar 2020 uitgevoerd.
- Niet in 2019 uitgevoerde werkzaamheden van in totaal 159k, zoals de actualisatie van de parkeernota en overige activiteiten t.a.v. parkeren van in totaal 65k, groot

onderhoud wegen 46k, het ontwikkelplan beeldbepalende locaties 20k en het schouwen/ beleidsnota biodiversiteit 26k.

Baten

De hogere baten worden hoofdzakelijk veroorzaakt door een niet begrote subsidiebate voor het project 'Lange Tuinstraat' van 44k. Daarnaast zijn de opbrengsten van parkeervergunningen 22k hoger dan begroot, doordat meer parkeervergunningen zijn verstrekt dan vooraf is ingeschat.

Reserves

De mutaties in de reserves zijn toegelicht in het onderdeel Financiën- Toelichting op de balans (Reserves).

Economie

Portefeuillehouder: E. Heutink

Het programma Economische zaken, toerisme en recreatie is vooral gebaseerd op de uitgangspunten van de "Routekaart naar de toekomst" (2014) en het Uitvoeringsprogramma. Het sluit mede aan op de regionale doelstellingen en activiteiten. Naast aandacht voor de ontwikkeling van het MKB en de kwaliteit van de werklocaties ligt de nadruk op drie sterke pijlers: het toerisme, de agribusiness en nautische industrie.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Behoud en uitbreiding van werkgelegenheid in Enkhuizen en de regio met groei in de sterkere sectoren.	De Regionaal economische agenda met verschillende projecten is uitgevoerd en positief geëvalueerd.	Uitvoering REA met o.a. Regionaal startersloket Kom Binnen Bij Bedrijvendag Ondersteuning Greenport Duurzaam ondernemend Westfriesland Uitvoering jaarplan Ontwikkelingsbedrijf
Behoud van het voorzieningen-niveau en groei van de aantrekkelijkheid van de stad.	In de Westerstraat is een groeiend aantal initiatieven voor investeringen	Er is een projectleider leegstand die initiatieven ondersteunt en een verder plan van aanpak maakt. Het college en ambtelijke organisatie bezoeken regelmatig bestaande en nieuwe bedrijven in Enkhuizen.
Zowel startende als bestaande ondernemers worden beter gefaciliteerd	Inzicht in de dienstverlening via de ondernemerspeiling. 280 ondernemers in Westfriesland hebben een training gevolgd bij het startersloket.	Er is een structurele samenwerking tussen gemeente, Werkgeversservicepunt en Ontwikkelingsbedrijf. Er is een ondernemerspeiling uitgevoerd
Promoten aantrekkelijkheid haven.	De bezetting in de haven is goed en de kwaliteit wordt positief beoordeeld	Promotie van de haven via de kanalen VVV, DMO en beurzen
Betere bezitting afmeerlocaties riviercruisevaart door het seizoen heen.	Het aantal reserveringen voor cruiseschepen is gestegen naar 300	Promotie riviercruise

<u>Uitvoeringsprogramma</u> Er is voldoende aanbod voor vestiging van nieuwe bedrijven in de stad en regio	Op Schepenwijk is grond uitgegeven. Nog 1 ha. beschikbaar Daarnaast is nog 2 ha. particulier uitgeefbaar en zijn er panden direct beschikbaar.	Bedrijvenloket WF begeleidt ondernemers samen met gemeentelijke contactfunctionarissen. Uitvoering regionaal convenant bedrijventerreinen
<u>Uitvoeringsprogramma</u> De bedrijventerreinen zijn schoon, heel, veilig en bedrijven worden gestimuleerd te investeren in duurzaamheid en schone energie	Ondernemers, gemeente zijn een project gestart voor collectieve aanpak duurzaamheid Schepenwijk en Krabbersplaat Hercertificering van de bedrijventerreinen Keurmerk Veilig Ondernemen	Proces gestimuleerd in samenwerking met provincie en Ontwikkelingsbedrijf. Uitvoering Keurmerk Veilig ondernemen.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> De uitstraling van de binnenstad wordt verbeterd, met name gericht op kernwinkelgebied en terrassen	Er is een groeiende dynamiek in de Westerstraat. Er is zicht op vestiging of verhuizing van een aantal ondernemers. De leegstand is momenteel stabiel	Project Aanpak leegstand, met aanspreekpunt voor ondernemers
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Evenementen die bijdragen aan de economische waarde van de binnenstad worden gefaciliteerd en ondersteund	Er hebben ruim 200 evenementen in de stad plaatsgevonden.	De afstemming van evenementen wordt onderdeel van de op te richten stichting Marketing Enkhuizen
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Verbeteren van de samenwerking tussen belangenpartijen en gemeente	De contacten met de 12 ondernemerspartijen in de stad zijn geïntensiveerd.	4x overleg OFE 4x overleggen Nautisch Enkhuizen 4x overleg SSE Samenwerking bij o.a.: • aanpak leegstand • opzet stadsmarketing • Pact van Westfriesland • KVO • duurzame bedrijventerreinen
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Duurzaam, sterk en innovatief toerisme en recreatie bevorderen	Er is een convenant voor samenwerking VVV/TPE en SSE met de gemeente in een stichting Marketing Enkhuizen. Marketingcampagne Gouden Eeuw	Uitvoering promotie Holland Boven Amsterdam
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Initiatieven ontplooiën voor uitvoering van Agenda IJsselmeergebied 2050	I.s.m. gemeentes Medemblik en Hollands Kroon een strategisch procesplan gemaakt om te komen tot een kustvisie. Dit met doel om in de toekomst concrete projecten te starten om de doelen uit de agenda IJsselmeergebied 2050 te behalen.	Er is overleg gevoerd met diverse partijen (o.a. Provincie Noord-Holland) met als doel nog meer partners te krijgen voor ontwikkeling kustvisie. Daarnaast hebben we zitting genomen in de projectgroep

		voor de Wieringerhoek (project Rijkswaterstaat) waarbij mogelijk doelen van onze samenwerking meegenomen kunnen worden.
--	--	---

Indicatoren

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Meest recent
Func tiemenging	%	LISA	2018: 47,3
Vestiging van bedrijven	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	2018: 139,9

Met wie hebben we samengewerkt?

Gemeenschappelijke regeling - Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord NV

Doelstelling en openbaar belang:

Bevorderen onderlinge samenwerking binnen de regio waardoor efficiënter aan economische doelstellingen wordt gewerkt en stimulering van de economische structuur en daarmee de werkgelegenheid in Noord-Holland Noord.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Het Ontwikkelingsbedrijf bevordert de onderlinge samenwerking binnen de regio waardoor efficiënter aan economische doelstellingen wordt gewerkt en stimulering van de economische structuur en daarmee de werkgelegenheid in Noord-Holland Noord. Het Ontwikkelingsbedrijf richt zich vooral op regiopromotie, (internationale) acquisitie en bovenregionale projecten in de agrarische sector, het toerisme, de nautische sector en de energiesector. Vanuit de regio Westfriesland vragen we meer aandacht voor het MKB in het jaarplan.

Gemeenschappelijke regeling - Recreatieschap Westfriesland

Doelstelling en openbaar belang:

Behartigt voor de Westfrie se gemeenten de belangen van de openluchtrecreatie en het landschap in het samenwerkingsgebied. Inzet voor een rijkere, gevarieerdere natuur met meer recreatiemogelijkheden, beheer en onderhoud van terreinen.

Activiteiten en ontwikkelingen:

De uitvoering van het Natuur- en Recreatieplan Westfriesland is in 2019 verder voort gezet. In 2019 zijn verschillende projecten afgerond en opgestart. Zo is bijvoorbeeld de vuilinzameling op verschillende terreinen opgewaardeerd door het plaatsen van nieuwe vuilbakken met ondergrondse vuilopslag. Ook zijn in samenwerking met Holland boven Amsterdam 44 Gouden Eeuw-munten geplaatst bij iconische objecten in de regio. In het vaarroutenetwerk is een aantal knelpunten in Medemblik opgelost en zijn de voorbereidingen voor het oplossen van knelpunten in Drechterland gestart. Een omvangrijk project is het wandelnetwerk Westfriesland. Van dit project is het eerste deel 'Het Grootslag' in 2019 afgerond.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019
Totaal lasten	3.912	4.037	3.779
Totaal baten	-2.449	-2.454	-2.110
Saldo van baten en lasten	1.463	1.583	1.669
Toevoeging aan reserves	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Resultaat	1.463	1.583	1.669

Toelichting op afwijkingen

Toelichting afwijkingen JR2019 t.o.v. B2019 (>€ 20.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Kapitaallasten	3	V
Bijdrage SED	100	V
Schepenwijk	141	V
Overige verschillen	14	V
Totaal lasten:	258	V
Baten:		
Erfpachten	29	V
Verkoopopbrengst Schepenwijk	-150	N
Camping	-191	N
Overige verschillen	-32	N
Totaal baten:	-344	N
Totaal verschil	-86	N

Het totale resultaat van programma 4 is in vergelijking met de begroting 86k nadelig. Dit is het gevolg van 258k lagere lasten en 344k lagere baten. In bovenstaande tabel zijn deze verschillen zichtbaar. De belangrijkste verschillen worden tekstueel nader toegelicht.

Lasten

De lagere lasten van 258k worden met name veroorzaakt door:

- De lagere bijdrage aan de SED 100k (zie onderdeel Financiën: Toelichting bijdrage SED organisatie).
- De lagere lasten voor project 'Schepenwijk' van 141k. In 2019 zijn de laatste (grond) depots afgevoerd en is een begin gemaakt met het vergoten van de waterberging. Deze werkzaamheden waren volledig gepland voor 2019, maar zullen grotendeels nu

in 2020 gaan plaatsvinden als gevolg van de pfas problematiek (extra onderzoeken) en ontwikkelingen in de grondmarkt wel of niet kunnen afvoeren van de grond naar beoogde depots van derden).

Baten

De lagere baten van 344k worden hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- Minder gerealiseerde verkopen in project 'Schepenwijk' van 150k. In 2019 zijn 2 kavels verkocht, daarnaast zijn er veel aanvragen geweest voor het ontwikkelen van bedrijfsunits. Dit past niet binnen het beleid en zijn om deze reden niet goedgekeurd. Hierdoor zijn er minder baten gerealiseerd dan begroot.
- Lagere inkomsten van de camping van 191k

Samenleving

Portefeuillehouder: D. Luyckx

In de gemeente Enkhuizen streven we ernaar dat iedereen mee doet. Het grootste deel van de inwoners redt zich zelf en beschikt over voldoende zelf organiserend vermogen om tegenslagen op te vangen. Waar inwoners dit niet kunnen biedt de gemeente ondersteuning, die gericht is op zelfredzaamheid en het behoud van regie. Verder spelen we in op initiatieven van inwoners zelf en stimuleren we een actieve deelname en betrokkenheid. Zo wordt de kracht van inwoners van de gemeente Enkhuizen gemobiliseerd en delen we onze verantwoordelijkheid als overheid samen met de inwoners en organisaties. De inzet op het meedoen en de regie is juist dat daardoor de betrokkenheid en verbinding met elkaar vergroot wordt (sociale cohesie). Dit resulteert in een prettig samenleving, waarin iedereen zich thuis voelt.

Wij zijn gericht op een **'sterke samenleving'**, waarbij het maatschappelijk effect is dat er sprake is van (economische) zelfredzaamheid van inwoners, kinderen die gezond opgroeien, een aantrekkelijke omgeving en inwoners die oog hebben voor elkaar. Het uitgangspunt 'sterke samenleving' resulteert in 3 thema's die alle drie weer bouwstenen hiervoor zijn.

Het eerste thema luidt **'samen leven'** waarbij enerzijds de focus ligt op het bieden van een aantrekkelijk aanbod aan diverse algemene voorzieningen. Anderzijds ligt deze op het gebruik van deze voorzieningen en daarmee het ontmoeten van elkaar en verbinden mét elkaar. Het doel is dat mensen zich op een prettige manier om elkaar bekommeren.

Het tweede thema luidt **'regie op ons eigen leven'**, waarin het meedoen en de zelfredzaamheid terugkomen. Er wordt (individuele) ondersteuning geboden als dit nodig is, maar uitgangspunt is dat iedereen tijdig afgewogen keuzes maakt om de regie op het eigen leven zoveel mogelijk te kunnen behouden.

Het derde thema luidt **'kansen voor iedereen'** waarbij het de bedoeling is dat iedereen in staat wordt gesteld en gehouden om mee te kunnen doen. Centraal onder dit thema staat vooral de positieve werkwijze waarbij talenten en krachten worden benut en de minder sterke kanten van inwoners worden ontwikkeld (naar behoefte).

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Samen leven

Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
We hebben mantelzorgers gefaciliteerd en gewaardeerd.	Er is een mantelzorg compliment uitgedeeld tijdens de jaarlijkse mantelzorg verwenmiddag.	In 2019 waren er 197 geregistreerde mantelzorgers in Enkhuizen.
We stimuleren dat maatschappelijke voorzieningen en organisaties elkaar(s) (aanbod) kennen.	- De Westfrieze beurs is regionaal georganiseerd. - Project Brievenbus is gestart in Enkhuizen - Jaarlijkse Vrijwilligersmarkt tijdens de Kom binnen bij bedrijven dag.	- Er zijn tijdens de Westfrieze beurs 255 matches gemaakt. 20 organisaties vanuit de regio hebben hun aanbod gepresenteerd.
We hebben vrijwilligers gewaardeerd en gefaciliteerd.	Het jaarlijkse vrijwilligersfeest heeft plaatsgevonden.	160 vrijwilligers bezochten het feest.

	Er zijn vrijwilligersspelden uitgereikt tijdens het vrijwilligersfeest.	Gemiddelde leeftijd van de bezoekers ligt rond de 55-65 jaar. Er zijn 3 gouden en 2 zilveren vrijwilligersspelden uitgereikt.
We hebben gefaciliteerd dat jongeren participeren in het Vrijwilligerswerk.	De maatschappelijke stage is gefaciliteerd voor de RSG.	Er hebben 186 RSG leerlingen deelgenomen aan de MAS. Er zijn 28 MaS plekken aangeboden door organisatie uit de gemeente Enkhuizen
Professionals melden via Veilig Thuis bij vermoeden van ernstige situaties van kindermishandeling en huiselijk geweld.	De gemeente heeft samenwerkingsafspraken gemaakt met Veilig Thuis. Zij rapporteren de gemeente over het aantal meldingen.	In 2019 waren vooral de implementatie en uitvoering van nieuwe diensten, de doorontwikkeling van de organisatie en de hoge werkvoorraden actueel. Veilig Thuis staat niet meer onder toezicht van de inspectie doordat zij hard hebben gewerkt aan verbeteringen. Er is veel aandacht geweest voor de werkdruk en het voorkomen van verder oplopende werkvoorraden. De aanscherping van de Meldcode en de uitvoering van nieuwe diensten leidde in 2019 tot meer adviesvragen. De dienstverlenings-overeenkomst is geëvalueerd. Één van de uitkomsten is, dat in een extern onderzoek wordt onderzocht hoe gemeenten willen sturen en welke organisatievorm daar het best bij past. Hier wordt 2020 vorm aan gegeven.
De richtlijn fysieke toegankelijkheid en richtlijnen fysieke toegankelijkheid	De gemeente faciliteert de werkgroep Toegankelijkheid die gevraagd en ongevraagd advies	De richtlijn fysieke toegankelijkheid is gebruikt bij de voorbereiding van de

openbare ruimte wordt in de dagelijkse uitvoering toegepast.	geeft op het gebied van fysieke toegankelijkheid.	aanpassingen in de fysieke ruimte van onze gemeente.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> De gemeente wil vereenzaming tegengaan.	Er is een procesplan opgesteld om te komen tot een integraal uitvoeringsplan Eenzaamheid. Dit proces bestaat uit 6 stappen. De eerste twee stappen zijn doorlopen. Welwonen is de opdracht gegeven om de volgende stappen uit te voeren: Het opstellen van een gedragen uitvoeringsplan.	Er is een integraal plan van aanpak bestrijding eenzaamheid opgesteld.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> De gemeente wil een doorontwikkeling van het bestaande sportbeleid.	Er is gestart met het opstellen van een sportakkoord. In dit akkoord worden afspraken gemaakt tussen sportaanbieders en maatschappelijke organisaties. Het sportakkoord geeft richting aan de uitvoering van de gemeentelijke inzet op sport en bewegen.	Er is een uitvoeringsplan Sport en bewegen opgesteld.

Regie op ons eigen leven

Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
<u>Uitvoeringsprogramma</u> De plaatsing van bijstandsgerechtigden naar betaald werk, zinvol werk, dagbesteding en scholing te onderzoeken. Uitvoering verbeteren toeleiding naar (passend) werk en of dagbesteding.	Wij hebben een onderzoek uitgezet naar de mogelijkheden en financiën om naast het bestaande beleid en de landelijke wetgeving, als gemeente meer te investeren om bijstandsgerechtigden te begeleiden naar (passend) werk en/of dagbesteding.	De onderzoeken lopen door in 2020. Wij hebben, als college, nauw samengewerkt met de gemeenteraad bij het opzetten van het onderzoek. Het is een nadrukkelijke wens van de gemeenteraad om meer te kunnen doen voor inwoners die geen betaald werk hebben. Wij gaan voor de duur van het onderzoek samen werken met de gemeenteraad door samen de stuurgroep van het onderzoek te bemensen.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> De gemeente heeft extra aandacht voor de begeleiding van jongeren naar (passend) werk.	Wij hebben in het onderzoek zoals hierboven benoemd ook de vraag uitgezet naar de mogelijkheden voor extra inzet op het begeleiden van jongeren naar (passend) werk.	idem
<u>Uitvoeringsprogramma</u> De gemeente voert regie op de taken vanuit de Participatiewet.	Het derde onderzoek dat is uitgezet betreft onderzoek om in beeld te brengen of de beleidsvorming	idem

	rondom de taken van WerkSaam naar de gemeente teruggebracht kunnen worden. Alle drie (deel)onderzoeken worden uitgevoerd door een onafhankelijk onderzoeksbureau.	
--	---	--

Kansen voor iedereen

Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
De gemeente faciliteert projecten op het gebied van maatschappelijke participatie.	Het project "Straat aan zet" is uitgevoerd.	Ongeveer 40 personen van de Oranjestraat maakt gebruik van de Oranjekeet. Dit is een inloopvoorziening waar activiteiten en ondersteuning worden aangeboden. Ook maken diverse organisaties gebruik van de gespreksruimtes aldaar.
	Het project "Leren participeren" is uitgevoerd.	4 ervaringsdeskundigen zijn aangesteld en als duo met de woon-maatschappelijk werker zijn de ervaringsdeskundigen op huisbezoek geweest bij inwoners met ernstige psychische kwetsbaarheid. De methodiek 'Wijk - hulpverlening GGZ' is op basis van deze praktijk omschreven en ook zijn 24 casussen geïnventariseerd en beschreven. Daarnaast hebben verschillende ondernemers een cursus mental health first aid gevolgd. hierdoor weten ze hoe ze 'eerste hulp' kunnen verlenen aan iemand die een psychische kwetsbaarheid heeft.
De gemeente faciliteert goede dagbesteding met educatieve mogelijkheden.	In samenwerking met beide samenwerkingsverbanden is er voor Westfriesland een beleidskader onderwijs zorgarrangementen ontwikkeld. De kern van het kader is dat er kinderen / jongeren zijn die een combinatie van onderwijs en	Er zijn afspraken gemaakt over voorzieningen in het kader van onderwijszorg arrangementen.

	zorg nodig hebben om tot leren en/of ontwikkeling te komen.	
<u>Uitvoeringsprogramma</u> De gemeente heeft een integrale aanpak op het gebied van het voorkomen en terugdringen van laaggeletterdheid digibetisme en taalachterstanden.	Met de lokale aanpak van laaggeletterdheid wordt in eerste instantie ingezet op bewustwording en deskundigheidsbevordering van de ambtenaren en de medewerkers van het gebiedsteam.	De nota aanpak Laaggeletterdheid is in december vastgesteld.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Schuldhelpverlening richt zich naast problematische schulden op vroeg signalering en preventie.	In samenwerking met woningbouwverenigingen, nutsbedrijven, zorgverzekeraars en scholen is er ingezet op het laagdrempelig aanbieden van hulp.	• De gemeente ontvangt vroegtijdige meldingen van de woningbouw. • We hebben Campagne gevoerd in samenwerking met belangrijke ketenpartners. • We hebben Campagne gevoerd specifiek gericht op ondernemers • Er zijn 2 schuldhelpverleners en 1 budgetcoach aangesteld.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> De gemeente wil monumenten behouden en beschermen.	Er is cultuur- en erfgoedbeleid opgesteld.	• De cultuurnota is in voorbereiding en zal in het vierde kwartaal van 2020 aan de raad worden voorgelegd. • Voor erfgoedbeleid is een peilnota opgesteld en door de raad vastgesteld. Aan verdere invulling van het erfgoedbeleid wordt gewerkt.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> De gemeente heeft een integrale aanpak op het clusteren van kindvoorzieningen in relatie tot onderwijsgebouwen.	De onderhoudssituatie en de ruimtebehoefte van de scholen binnen de gemeente is in beeld gebracht.	We hebben onder leiding van een externe projectleider diverse overleggen gevoerd over eventuele (on)mogelijke scenario's. Daarnaast wordt er gewerkt aan een gezamenlijke visie op onderwijshuisvesting in relatie tot de doorgaande leerlijn.

Indicatoren

Verplichte indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Meest recent
Banen	Aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	LISA	2018: 559,5
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	2018: 1
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	2018: 7
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	2018: 67,9
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	2018: 3
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners 18jr en ouder	CBS	2019: 267,7
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15-65 jaar	CBS	2018: 360,4
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren t/m 18 jaar	CBS	2018: 13,6
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren t/m 18 jaar	CBS	2018: 1,4
Jongere met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	2017: 0,5
Clënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	2019: 380
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	2017: 3,7
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	2018: 13
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	2018: 2,6
Niet sporters	%	RIVM	2016: 51,1

Met wie hebben we samengewerkt?

Gemeenschappelijke regeling - WerkSaam Westfriesland

Doelstelling en openbaar belang:

WerkSaam Westfriesland voert de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorzieningen (WSW) uit voor de Westfriesse gemeenten. Een klein onderdeel van de Participatiewet, de bijzondere bijstand, is bij de afzonderlijke gemeenten gebleven. Het doel van de Participatiewet is dat iedereen die gedeeltelijk of volledig kan werken, wordt begeleid naar werk, het liefst bij een gewone werkgever. Hierbij kan WerkSaam Westfriesland verschillende instrumenten inzetten, zoals job-coaching of loonkostensubsidie. Lukt het (nog) niet om te werken, dan zorgt WerkSaam Westfriesland voor een uitkering als dat nodig is.

Activiteiten en ontwikkelingen:

In 2019 heeft WerkSaam uitvoering gegeven aan het beleidsplan 2018-2022. Een aantal taken zijn regulier zoals het zoeken naar de juiste match tussen het arbeidsaanbod en de vraag naar arbeid. In het WerkgeversServicepunt krijgen werkgevers advies en ondersteuning bij personele vraagstukken. Ontwikkelbare cliënten kregen ondersteuning bij het ontwikkelen van werknemersvaardigheden en bij het zoeken naar werk. Ook werden instrumenten ingezet zoals loonkostensubsidie om mensen die het minimumloon niet kunnen verdienen aantrekkelijker te maken voor werkgevers. Beschut Werk is bedoeld voor mensen

die wel arbeidsvermogen hebben, maar zoveel begeleiding en/of aanpassingen nodig hebben dat niet van een werkgever mag worden verwacht deze mensen in dienst te nemen. Deze mensen hebben uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie. WerkSaam bood in 2019 iedereen die een indicatie beschut Werk van het UWV had een dienstverband aan.

In 2019 hebben ook enkele eenmalige of bijzondere activiteiten plaatsgevonden. Enkele voorbeelden zijn:

Gouden Eeuw producten

WerkSaam verpakt in opdracht van bedrijven diverse producten. In 2019 zijn zij begonnen met het verkopen van eigen producten. Geïnspireerd op het jaar van de Gouden Eeuw, waarbij de scheepvaart van de VOC onmisbaar was, maken ze in het naaiatelier van WerkSaam Westfriesland producten met materiaal dat een tweede kans verdient. Van oude zeildoeken en restanten leer. Door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Handgemaakte, duurzame, regionale producten.

Gecertificeerd voor biologische producten

WerkSaam ontving in 2019 het biologische certificaat. Zij voldoen daarmee aan de eisen om biologische producten te mogen verpakken. WerkSaam in 2019 gelijk een mooie opdracht kunnen uitvoeren: het verpakken van biologische dadels.

Pilot met efficiënter verwerken van inkomensgegevens

Circa 9% van de cliënten van WerkSaam heeft inkomsten uit parttime werk. Deze inkomsten moeten verrekend worden met de uitkering. Dit is een zeer arbeidsintensieve klus die elke maand moet gebeuren. In juni startte WerkSaam, samen met de 4 grote gemeenten en het Inlichtingenbureau, met een pilot Inkomstenverrekening. De aanleiding voor de pilot kwam vanuit Gemeente Amsterdam die wilde onderzoeken of maandelijkse levering van inkomensignalen een compleet beeld kan geven van de door bijstandsccliënten totaal ontvangen (netto) inkomsten. Ze gaan onderzoeken of dit proces sneller, efficiënter en toegankelijker kan worden gemaakt voor cliënten en voor WerkSaam.

WerkSaam Campus ontwikkelt 'Menukaart'

WerkSaam heeft geïnventariseerd welke instrumenten zij haar cliënten nu aanbiedt en wat er nog nodig is om hen te ondersteunen op weg naar werk. Hier is uit naar voren gekomen dat medewerkers behoefte hebben aan trainingsproducten waar ze cliënten groepsgewijs kunnen ondersteunen, onder andere op het gebied van het stimuleren van een gezond zelfvertrouwen, vergroten van zelfredzaamheid en het versterken van werknemersvaardigheden. Dit heeft geleid tot het ontwikkelen van een 'menukaart' waarbij verschillende instrumenten geschakeld aan elkaar aan cliënten kunnen worden aangeboden.

Intranet & Kennisbank

Om medewerkers verder te ondersteuning bij het efficiënt en effectief werken heeft WerkSaam op haar intranet een kennisbank ingericht. Medewerkers van WerkSaam hebben zo snel toegang tot beleid, werkinstructies en andere informatie die nodig is om het werk uit te voeren. Met de komst van deze 'kennisbank' geven wij uitvoering aan een wens vanuit de medewerkers van WerkSaam en een aanbeveling vanuit het rapport van de rekenkamercommissie SED d.d. 29 November 2018.

Subsidie voor vluchtelingen (AMIF)

WerkSaam heeft subsidie aangevraagd en toegekend gekregen voor de doelgroep vluchtelingen. Deze subsidie betekent dat WerkSaam voor de periode van 2 jaar, extra kan inzetten op de reïntegratie van 800 vluchtelingen. De subsidie is gelabeld aan de doelgroep en aan specifieke activiteiten, zoals:

- Assessments om kansen en de beperkingen in kaart te brengen;
- Trainingen voor jongeren over onderwijs en arbeidsmarkt;
- Trajecten voor vluchtelingen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt;
- Trajecten om zelfstandig ondernemer te worden;
- Extra taaltraining specifiek gericht op werksituaties;
- Veiligheidstraining op de werkvloer.

Nieuwe wet inburgering & pilot Brede intake PIP

In opdracht van de Westfriese gemeenten is WerkSaam in 2019 met een pilot “Brede Intake PIP (plan inburgering en participatie)”. Hiervoor hebben de gemeenten subsidie gekregen van het Rijk. WerkSaam heeft in de AZC’s van Den Helder en Heerhugowaard intakes uitgevoerd.

Drempels schuldhelpverlening voor ondernemers verlagen

Een ondernemer is ‘burger’ maar kan ook ‘opdrachtgever’ en ‘werkgever’ zijn. Ondernemers vinden het meestal lastig om hulp te vragen en weten niet goed waar zij terecht kunnen bij schuldenproblematiek. Daarom is het noodzakelijk dat gemeenten en WerkSaam goede voorlichting aan ondernemers en boekhouders geven. Stede Broec is gestart in het najaar met een campagne voor ondernemers en monitort actief de klant / ondernemer tijdens het schuldhelptraject. WerkSaam participeert in het overleg samen met de gemeente Stede Broec en schuldhelpverlener Zuidweg en partners met als doel ondernemers beter te helpen door de lijnen tussen gemeenten en instanties duidelijker en korter maken.

Gemeenschappelijke regeling - Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Noorden

Doelstelling en openbaar belang:

De basistaken van GGD Hollands Noorden zijn: Kennis hebben van en informatie geven over de gezondheid van de inwoners, het organiseren van collectieve preventie (preventie gericht op alle inwoners), uitvoering van infectieziektebestrijding en uitvoering van de taken op het terrein van jeugdgezondheid. Een belangrijk deel van de taken van de GGD concentreert zich in het ‘voorveld’ (preventie, signaleren, monitoren). De GGD voert ook vangnettaken voor de gemeente uit.

Activiteiten en ontwikkelingen:

De GGD voert haar taken uit volgens de vastgestelde afspraken in de gemeenschappelijke regeling. Deze taken zijn verdeeld in de programma’s: 1) Jeugd, 2) Infectieziekten, 3) Kwetsbare Burger, 4) Veilig Thuis en 5) Onderzoek, Beleid en Preventie. Er zijn vier activiteiten die kenbaar zijn voor 2019. Allereerst valt per 1 januari 2019 de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van gemeenten. Tussen de GGD en gemeenten zijn contractuele afspraken vastgesteld. Deze afspraken zijn gerealiseerd. Hierdoor voldoet de uitvoering van het RVP aan de gestelde normen en eisen. Ten tweede heeft GGD zich voorbereid op de omgevingswet. Samen met de gemeenschappelijke regelingen VR en OD is gesproken met gemeenten over de

mogelijkheden die de omgevingswet met zich mee brengt. Ten derde heeft de GGD afspraken voorbereid en gesloten over de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz). Deze wet regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg vanwege een psychische aandoening. Per 1 januari 2020 is deze wet van kracht. Tot slot heeft de GGD gewerkt aan de ontwikkeling en implementatie van het digitaal dossier Jeugdgezondheidszorg (GGiD).

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019
Totaal lasten	26.307	28.479	30.255
Totaal baten	-6.098	-6.510	-6.237
Saldo van baten en lasten	20.209	21.969	24.018
Toevoeging aan reserves	23	516	516
Onttrekking aan reserves	-217	-1.646	-3.527
Resultaat	20.015	20.840	21.007

Toelichting op afwijkingen

Toelichting afwijkingen JR2019 t.o.v. B2019 (>€ 20.000)	Bedrag	V/N
Kapitaallasten	20	V
Bijdrage SED	-429	N
Jeugd en Wmo	-2.100	N
Inkomensregelingen	167	V
Kinderopvang	108	V
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	134	V
Sportbeleid en activering	25	V
Sportaccommodaties	56	V
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	32	V
Musea	54	V
Overige verschillen	157	V
Totaal lasten:	-1.776	N
Jeugd en Wmo	-117	N
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-150	N
Sportbeleid en activering	28	V
Sportaccommodaties	85	V
Overige verschillen	-119	N
Totaal baten:	-273	N
Totaal verschil	-2.049	N

Het totale resultaat van programma 5 is in vergelijking met de begroting 0,2 miljoen nadelig. Dit is het gevolg van 1,8 miljoen hogere lasten, 0,3 miljoen lagere baten en een hogere mutatie (onttrekking) in de reserve van in totaal 1,9 miljoen. In bovenstaande tabel zijn deze verschillen zichtbaar. De belangrijkste verschillen worden tekstueel nader toegelicht.

Lasten

De hogere lasten van 1,8 miljoen worden met name veroorzaakt door:

- De hogere bijdrage aan de SED 429k (zie onderdeel Financiën: Toelichting bijdrage SED organisatie).
- De hogere lasten inzake Jeugd en Wmo van 2,1 miljoen. Het betreft een structureel nadeel op de lasten Jeugdwet en de Wmo. Enerzijds een nadeel op de cliëntgebonden lasten Jeugd (-1.702k) en Wmo (-682k), de door de zorgaanbieders per cliënt gedeclareerde zorgkosten. De toename van de Wmo bestaat grotendeels uit hogere lasten hulp bij het huishouden. Er is een toename van het aantal cliënten deels als gevolg van het abonnementstarief en deels reguliere vergrijzing. Anderzijds uit een voordeel op de collectieve lasten (284k). Onder de collectieve lasten vallen o.a. advieskosten, cliëntenraad, het gebiedsteam, Veilig thuis, de Regiotaxi, Mantelzorgvergoedingen, vrijwilligers en seniorenbeleid, beschermd wonen en diverse subsidies inzake preventieve voorzieningen.
- De lagere lasten inzake inkomensregelingen van 167k Het voordeel wordt gerealiseerd door:
 - Voordeel bijzondere bijstand (64k). Bij de Najaarsnota was er nog geen reden tot aanpassing van de begroting. Het laatste kwartaal zijn de uitgaven achtergebleven bij de verwachting. Het betreft een openeinde regeling.

- De BUIG wordt verrekend op basis van realisatie. Bij de Najaarsnota was reeds een voordeel verwerkt, uiteindelijk is er bij de jaarrekening nog een voordeel gerealiseerd (68k).
- De lagere lasten inzake kinderopvang van 108k. De gemeente verstrekt aan de kinderopvangorganisaties een gemeentelijke tegemoetkoming voor het reguliere peuterspeelzaalwerk, de VVE voorzieningen en de SMI kindplaatsen. Op grond van de subsidievaststelling worden de kosten achteraf op de juiste post geboekt. Deze boeking moet nog plaats omdat op het moment van sluiten van het boekjaar er nog geen subsidievaststelling heeft plaatsgevonden.
- De lagere lasten inzake Onderwijsbeleid en leerlingzaken van 134k. In 2019 hebben wij een verhoging van de OAB middelen ontvangen. Voor de nieuwe beleidsperiode moeten er nog (aanvullende) afspraken worden gemaakt voor de inzet van de OAB middelen. Hierdoor zijn de middelen voor 2019 niet volledig ingezet. De OAB middelen vallen onder een specifieke doeluitkering en moeten over een periode van 4 jaar worden afgerekend. Middelen die niet aan de doelen van de OAB regeling worden uitgegeven vallen terug naar het Rijk.
- De lagere lasten inzake Sportbeleid en activering van 25k. Er is een voordeel gerealiseerd omdat de Stichting De Sprong is gestopt met het beheer van de sporthal. Dit bedrag kan niet worden afgehaald omdat deze nodig is voor de exploitatielast van de nieuwe gymzaal van IKC de Binnenstad.
- De lagere lasten inzake Sportaccommodaties van 56k wordt veroorzaakt door een voordeel op het grootonderhoud.
- De lagere lasten inzake Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie van 32k wordt veroorzaakt door een voordeel op het grootonderhoud.
- De lagere lasten inzake Musea van 54k betreft een overhevelingsbesluit inzake het goudleerbehang.
- De overige verschillen van 157k betreft een optelling van verschillende en relatief kleine (<20k) posten, welke geen nadere toelichting vereisen.

Baten

De lagere baten van 0,3 miljoen worden hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- De lagere baten van Jeugd en Wmo van 117k. Dit betreft een nadeel op de eigen bijdrage als gevolg het vaste abonnementstarief. De eigen bijdrage is niet meer afhankelijk van het gebruik, inkomen, vermogen en huishoudsamenstelling maar een vast tarief van € 17,50 per vier weken.
- De lagere baten van Onderwijsbeleid en leerlingzaken van 150k hangen samen met de lagere lasten op dit onderdeel, zie hiervoor de verklaring bij de lasten.
- De hogere baten inzake Sportbeleid en activering van 28k betreft een voordeel van de bijdragen van derden in het bewegingsonderwijs, welke niet waren begroot.
- De hogere baten inzake Sportaccommodaties van 85k heeft betrekking op de gebruiksvergoedingen en de doorberekende kosten van sportaccommodaties, welke hoger zijn dan begroot.
- De overige verschillen van 119k betreft een optelling van verschillende en relatief kleine (<20k) posten, welke geen nadere toelichting vereisen.

Reserves

De mutaties in de reserves zijn toegelicht in het onderdeel Financiën- Toelichting op de balans (Reserves).

Milieu

Portefeuillehouder: E. Heutink

Het onderdeel milieu uit dit programma bestaat uit de drie componenten: duurzaamheid (energietransitie), afvalbeheer en circulaire economie en milieu. Kwalitatieve vergunningverlening, handhaving en toezicht in het omgevingsrecht draagt bij aan een schoner milieu. Op het gebied van duurzame ontwikkeling gaat het om een evenwichtige ontwikkeling waarbij rekening wordt gehouden met de mens (People), het milieu (Planet, ecologie en natuurlijke hulpbronnen) en de economie (Profit). Op het gebied van Circulaire Economie streven we naar een efficiënte afvalinzameling waar de juiste afweging wordt gemaakt tussen milieurendement, service en kosten.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Vormgeven aan de energietransitie SED	Een met de raad afgestemd plan van aanpak voor het opwekken van duurzame energie. Dit leidt tot het eerste concept (het bod) voor de Regionale Energie Strategie (RES) in juni 2020.	Er is een Startnotitie RES opgesteld en aan de raad voorgelegd.
	De regionale organisatie voor de RES en de samenwerking binnen Westfriesland is verder vorm gegeven.	Er zijn thema-avonden georganiseerd voor stakeholders en raadsleden. Er zijn rapportages opgesteld om mogelijke locaties voor het opwekken van duurzame energie in kaart te brengen. Er heeft afstemming plaatsgevonden met de verschillende regionale werk-, project- en programmagroepen. In verschillende bijeenkomsten (ateliers) is afgestemd met inwoners, bedrijven, agrariërs, belangenorganisaties.
	Er is een eerste inzicht naar mogelijke oplossingen voor een aardgasvrije bestaande bebouwde omgeving. Een met uw raad afgestemd plan van aanpak voor het opstellen van een transitievisie Warmte (TVW). Samen met het opstellen van de RES vormt dit het nieuwe duurzaamheidsbeleid.	Er is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor een aardgasvrije bestaande omgeving. Er is een Startnotitie opgesteld om te komen tot een transitievisie Warmte in 2021. Met een thema avond is uw raad geïnformeerd en het rapport van het verkennend onderzoek is met uw raad gedeeld.
	In regionaalverband is een plan van aanpak opgeleverd waarin is opgenomen hoe de opgaven uit het	In 2019 is een start gemaakt met de klimaatstresstest.

	Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) worden opgepakt.	Hiervoor is een klimaatatelier georganiseerd waarbij betrokken (semi)overheidsorganisaties inbreng hebben gegeven voor de klimaatstresstest.
	Terugdringen van het energieverbruik door stimulering van verduurzaming van bedrijfspanden.	Een aanpak voor verduurzaming van de bedrijfsterreinen Schepenwijk en Krabbersplaat is opgesteld en gestart. De uitvoering loopt door in 2020.
	De productie van duurzame energie is verhoogd met behulp van het project Zonnepanelen op bedrijfsdaken	Een aanpak voor zonnepanelen op bedrijfsdaken (buiten de bedrijventerreinen) is opgesteld. De uitvoering ervan vindt begin 2020 plaats.
	Terugdringen van het energieverbruik door stimulering van verduurzaming van woningen.	Een regionaal energiebesparingsprogramma particulier bestaande bouw 2018 - 2022 is opgesteld. Een aanpak om de jaren 80 woningen te verduurzamen is opgesteld. De uitvoering (voorlichting, collectieve inkoop) volgt in begin 2020.
	Er is inzicht in de mogelijkheden om de gemeentelijke gebouwen te verduurzamen en welke gebouwen onder de informatieplicht energiebesparing vallen.	Naast de Rijksmonumenten voldoet alleen het gemeentelijke kantoorgebouw niet aan de minimale eis van label C. Er is een onderzoek uitgevoerd naar mogelijkheden tot het verduurzamen van een aantal gemeentelijke gebouwen. De gebouwen die onder de informatieplicht vallen zijn in kaart gebracht.
Verbeteren afvalbeheer en optimaliseren gebruik van grond/hulpstoffen	De capaciteit duurzaamheid is uitgebreid met 1 fte.	Er is een nieuwe beleidsmedewerker voor duurzaamheid aangetrokken. De voorbereiding om in 2020 verder uit te breiden naar 2 fte is uitgevoerd.
	Het voorbereidingstraject voor een nieuw afvalbeleidsplan (GGP) is gestart.	Er is een thema avond georganiseerd ter voorbereiding van het nieuwe afvalbeleidsplan.

	Er is meer regie verkregen op het afvalbeleid, waardoor de juiste afwegingen gemaakt kan worden tussen kosten, milieu en service	Het nieuwe DVO (dienstverleningsovereenkomst) met de HVC is opgesteld. Deze overeenkomst is vormgegeven vanuit het perspectief dat de gemeente meer regie heeft op het afvalbeleid. Een nieuwe afvalstoffenverordening is opgesteld.
	Er is inzicht in welke bedrijfsmatige materialen en afvalstoffen jaarlijks worden hergebruikt en verwerkt..	Data en materiaalstromen zijn in kaart gebracht. In 2020 krijgt het onderzoek naar afval en circulaire economie in perspectief verdere uitwerking. Verschillende gesprekken en projecten zijn uitgevoerd (Drieluik cinema Enkhuizen, Week van de circulaire economie). In 2020 wordt hier verder uitwerking aan gegeven. De samenwerking is verbeterd met de SED, CAW, regio en lokale partijen. De week van de circulaire economie is georganiseerd en verschillende projecten zijn verkend.
Voorkomen van onaanvaardbare milieurisico's;	Bedrijven voldoen aan de geldende milieuwet- en regelgeving Goed opdrachtgeverschap RUD NHN	Uitvoering gegeven aan het VTH-beleid omgevingsrecht, onderdeel milieu conform uitvoeringsprogramma. Gewerkt volgens de vastgestelde bodemkwaliteitskaart, bodemfunctieklassenkaart en bodembeheernota. Op een adequate manier invulling gegeven aan het opdrachtgeverschap OD NHN. De jaarlijkse verantwoording door De OD NHN wordt afgelegd.

Indicatoren

Indicatoren

Indicatoren	nulmeting	norm	Begroting 2019	Rekening 2019
Duurzame energieproductie*	2018: 3,2%	14%(2020)	10%	nog niet bekend op moment van schrijven (17 april)
Energiebesparing**	2018: 12%	+2% per jaar	19%	nog niet bekend op moment van schrijven (17 april)
Besparing CO2-uitstoot van fossiele brandstof**	2018: 10%	49% in 2030	23,5%	nog niet bekend op moment van schrijven (17 april)
Percentage vergunningen en meldingen die tijdig worden afgegeven en genomen			100%	100%
Percentage vergunningen die stand houden bij de rechter			95%	100%***
Percentage inrichtingen die de milieuregels bij 1ste hercontrole naleven			75%	79%
Percentage handhavingsbeschikkingen die voldoen aan de wet- en regelgeving			95%	100%
Percentage adviezen en projecten die tijdig worden verstrekt en uitgevoerd			100%	100%
Percentage adviezen die voldoen aan de kwaliteitseisen			100%	100%
Restafval (kg/inw/jr)	2017: 213,4	Niet vastgesteld		nog niet bekend op moment van schrijven (17 april)
Afvalscheiding (VANG-doelstelling)	2017: 61,6%	Niet vastgesteld	70%	nog niet bekend op moment van schrijven (17 april)

* Duurzame energieproductie ten opzichte van het totale energieverbruik

** Besparing tov 2010.

*** Er hebben geen rechtszaken mbt milieu plaatsgevonden

Verplichte indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Meest recent
Omvang huishoudelijk afval	Kg/inwoner	CBS	2018: 181
Hernieuwbare electriciteit	%	RWS	2018: 6,7

Met wie hebben we samengewerkt?

Gemeenschappelijke Regeling - Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

Doelstelling en openbaar belang:

Het behartigen van de belangen van de deelnemers bij de uitvoering van milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Activiteiten en ontwikkelingen:

In 2019 is de naam van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN) gewijzigd in Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN). De OD NHN voert sinds 1 januari 2014 de milieutaken voor de gemeente uit. Jaarlijks wordt er een uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin de werkafspraken tussen het dagelijks bestuur van de OD NHN en het college van burgemeester en wethouders worden vastgelegd. Het is aan de opdrachtgever om te bewaken of de afspraken conform het programma worden uitgevoerd. De OD NHN levert hiervoor de managementrapportages. De OD NHN legt jaarlijks verantwoording af aan de deelnemers via de jaarstukken. De bevoegd gezag-verantwoordelijkheid blijft bij de gemeente. De gemeente blijft daarmee verantwoordelijk voor de taakuitvoering en het beleid.

Gemeenschappelijke regeling - Centraal afvalverwijderingsbedrijf Westfriesland (CAW)

Doelstelling en openbaar belang:

Het CAW verricht activiteiten ten behoeve van het vaststellen en (doen) uitvoeren van het beleid ten aanzien van huishoudelijke en andere afvalstoffen, beheert de voormalige stortplaats te Westwoud en verzorgt de uitoefening van de rechten en plichten zoals verbonden aan het aandeelhouderschap in de HVC.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Doelstelling en openbaar belang:

Het CAW verricht activiteiten ten behoeve van het vaststellen en (doen) uitvoeren van het beleid ten aanzien van huishoudelijke en andere afvalstoffen, beheert de voormalige stortplaats te Westwoud en verzorgt de uitoefening van de rechten en plichten zoals verbonden aan het aandeelhouderschap in de HVC.

Activiteiten en ontwikkelingen:

In 2019 is de overdracht van de beleidstaken van het CAW naar de gemeenten voorbereid. Definitieve besluitvorming vindt begin 2020 in de gemeenteraden plaats. Daarnaast heeft de gemeente een nieuwe Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met HVC afgesloten (deze DVO was voorheen tussen het CAW en HVC afgesloten), waarmee de regie op het afvalbeheer weer bij de gemeente ligt.

De nazorg van de voormalige stortplaats Westwoud valt onder de verantwoordelijkheid van de GR-CAW, waarbij de feitelijke werkzaamheden in opdracht van het CAW worden uitgevoerd door Bodemzorg.

In 2019 zijn geen wijzigingen opgetreden in het collectieve aandeelhouderschap. In het afgelopen jaar is een onderzoek uitgevoerd naar de toekomstige structuur van het CAW. Dit document is in het AB-CAW besproken. Naar verwachting zal in de raden in 2020 besluitvorming plaatsvinden.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019
Totaal lasten	4.384	4.559	4.440
Totaal baten	-4.837	-4.777	-4.757
Saldo van baten en lasten	-453	-218	-317
Toevoeging aan reserves	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Resultaat		-218	-317

Toelichting op afwijkingen

Toelichting afwijkingen JR2019 t.o.v. B2019 (>€ 20.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Kapitaallasten	3	V
Bijdrage SED	-1	N
Groot onderhoud	91	V
Afvalinzameling	46	V
Overige verschillen	-20	N
Totaal lasten:	119	V
Baten:		
Afvalstoffenheffing	20	V
Baten begraven	-45	N
Overige verschillen	5	V
Totaal baten:	-20	N
Totaal verschil	99	V

Het totale resultaat van programma 6 is in vergelijking met de begroting 99k voordelig. Dit is het gevolg van 119k lagere lasten en 20k lagere baten. In bovenstaande tabel zijn deze verschillen zichtbaar. De belangrijkste verschillen worden tekstueel nader toegelicht.

Lasten

De lagere lasten van 119k worden met name veroorzaakt door:

- Lagere uitgaven van 46k op het gebied van afvalinzameling. I.v.m. onduidelijkheden over de te verwachte kosten voor o.m. verbrandingsbelasting, stijging in woonhuisaansluitingen en advies- en proceskosten (voor het afsluiten van een nieuwe dienstverleningsovereenkomst) is in de begroting rekening gehouden met onvoorziene kosten. Deze kosten zijn uiteindelijk beperkt gebleven.
- Lagere uitgaven groot onderhoud van 91k als gevolg van niet uitgevoerd groot onderhoud rondom de begraafplaats. Deze werkzaamheden worden deels in 2020 middels een combinatieproject uitgevoerd.

Baten

De lagere baten van 20k worden veroorzaakt door het saldo van de hogere baten uit afvalstoffenheffing van 20k en de gerealiseerde baten uit begraven van 45k. Jaarlijks wordt er een inschatting gemaakt van de te verwachten opbrengsten. Echter is het niet exact te bepalen, waardoor het werkelijke bedrag af kan wijken van het begrote bedrag.

Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling

Portefeuillehouder: E. Struijlaart

Met het programma voor deze beleidsvelden beoogt de gemeente Enkhuizen een evenwichtig en duurzaam kader te geven voor de inrichting en het gebruik van de ruimte.

Voor de huidige en toekomstige inwoners zal naar verwachting het geactualiseerde beleid leiden tot een uitkomst waarbij het aantal woningen en de gewenste kwaliteit passend is en aansluit bij hun behoefte. Hierbij is speciale aandacht voor kwetsbare groepen.

Omgevingswet

De Omgevingswet zal naar verwachting op 1 januari 2021 in werking treden. Er wordt hard aan gewerkt om hiervoor gereed te zijn. Het afgelopen jaar heeft uw raad het procesplan invoering Omgevingswet vastgesteld en zijn sessies gehouden over de ambitiebepaling. Intern is een start gemaakt met de Impactanalyse van de Omgevingswet voor de drie gemeenten en de SED-organisatie.

Het budget dat voor de invoering door uw raad voor 2019 beschikbaar is gesteld, is niet geheel benut. Dat is mede veroorzaakt doordat het nog niet gelukt is de projecten binnen het regionale en lokale procesplan tot uitvoering te brengen. Dit zal 2020 gebeuren, reden waarom wij voorstellen het restantbudget over te hevelen naar 2020.

Private kwaliteitsborging

Private kwaliteitsborging is een samenhangend stelsel van kwaliteitseisen en -procedures waarmee marktpartijen aantoonbaar garanderen dat het te realiseren bouwplan bij oplevering een bepaald kwaliteitsniveau heeft. In plaats van de gemeente controleert een (private) kwaliteitsborger gedurende het ontwerp- en uitvoeringsproces of wordt gebouwd volgens het Bouwbesluit. Voor de gemeente komt er een aantal voornamelijk administratieve taken bij, zoals de controle of het juiste instrument voor kwaliteitsborging is toegepast en een controle of er sprake is van een erkende kwaliteitsborger. De Wet Kwaliteitsborging wordt naar verwachting in 2019 geïmplementeerd. Er wordt nog onderzocht wat dit voor gevolgen heeft voor onze gemeente.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Toekomstbestendige woningvoorraad tot stand brengen	De prestatie-afspraken met de woningcorporatie Welwonen zijn geëvalueerd en waar nodig aangescherpt. Er zijn een aantal woningbouwplannen gefaciliteerd.	Er zijn diverse woningen toegevoegd aan de voorraad. Zie de tabel indicatoren.
Een evenwichtige en duurzame ruimtelijke ontwikkeling van Enkhuizen.	De uitwerking van het bestemmingsplan Gommerwijk-west-west is ter hand genomen.	Een concept uitwerkingsplan is opgesteld. De omgevingsfactoren zijn grotendeels onderzocht. Gesprekken zijn gevoerd

	Samenwerking met Woondiensten Enkhuizen (Welwonen) Verlenen van Omgevingsvergunningen. Bouwleges in rekening gebracht.	met de grondeigenaren in dit gebied alsook haalbaarheidsberekeningen. Actualisering van de Prestatie-afspraken 2017 – 2020 met de zogeheten jaarschijf in december. 175 stuks. € 314.140,=
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Betaalbare huisvesting realiseren voor jongeren huur en koop	Er zijn diverse plannen gefaciliteerd voor één á twee persoons huishouden.	Er zijn woningen voor kleine huishoudens gerealiseerd.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Vaststellen omgevingsvisie	Zie onderstaand.	Zie onderstaand.
<u>Uitvoeringsprogramma</u> Implementatie Omgevingswet in SED-verband.	In 2019 is een impactanalyse uitgevoerd. Daaropvolgend is een Uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin is opgenomen: - Omgevingsvisie - Omgevingsplannen - Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) - Implementatie nieuwe werkwijzen	Het Uitvoeringsprogramma is ter hand genomen. De raad is gevraagd een krediet beschikbaar te stellen.

Indicatoren

Passend woningaanbod voor elke inwoner

Indicatoren	nulmeting	norm	Begroting	Rekening
			2019	2019
Aantal te bouwen woningen uitleglocatie	nvt	33-55 per jaar	35-55	45
Aantal te bouwen woningen inbreiding	nvt	20-30 per jaar	20-30	11

Verplichte indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Meest recent
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	2019: 207
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	2017: 3,3
Demografische druk	%	CBS	2019: 59,7
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2019: 659
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2019: 779

Met wie hebben we samengewerkt?

Gemeenschappelijke regeling - Archeologie Westfriese Gemeenten (AWF)

Doelstelling en openbaar belang:

De regeling draagt bij aan de slagvaardigheid van de gemeente met betrekking tot het laten verrichten en beoordelen van archeologisch onderzoek ten behoeve van gebiedsontwikkeling en ruimtelijke ordeningsprocessen. Tevens versterkt het de cultuurhistorische identiteit.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Naast publieksactiviteiten zijn de gebruikelijke archeologische adviezen bij bodemverstoringen verstrekt.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019
Totaal lasten	1.852	2.001	1.745
Totaal baten	-419	-333	-333
Saldo van baten en lasten	1.433	1.668	1.412
Toevoeging aan reserves	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Resultaat		1.668	1.412

Toelichting op afwijkingen

Toelichting afwijkingen JR2019 t.o.v. B2019 (>€ 20.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Kapitaallasten	0	V
Bijdrage SED	67	V
Omgevingswet	203	V
Overige verschillen	-14	N
Totaal lasten:	256	V
Baten:		
Overige verschillen	0	N
Totaal baten:	-0	N
Totaal verschil	256	V

Het totale resultaat van programma 7 is in vergelijking met de begroting 256k voordelig. Dit verschil wordt volledig veroorzaakt door per saldo lagere lasten. In bovenstaande tabel zijn deze verschillen zichtbaar. De belangrijkste verschillen worden tekstueel nader toegelicht.

Lasten

De lagere lasten van 256k worden met name veroorzaakt door:

- De lagere bijdrage aan de SED 67k (zie onderdeel Financiën: Toelichting bijdrage SED organisatie).
- Omgevingswet van 203k. Het programma Invoering Omgevingswet is later en trager tot uitvoering gekomen dan in 2018 en 2019 werd gedacht. Er is minder uitgevoerd, de uitgaven zijn daarom achter gebleven bij de begroting. De opgave waar de gemeente voor staat is niet veranderd en de voorbereiding van de Omgevingswet is inmiddels op snelheid gekomen. De voor de invoering van de Omgevingswet begrote bedragen zijn onverminderd nodig. Aan de Raad zal worden verzocht de voor de invoering bestemde, resterende, budgetten voor dit doel te blijven bestemmen (overhevelen van 2019 naar 2020). Separaat zal de Raad geïnformeerd worden over het actuele programma invoering Omgevingswet.

Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Deze inkomsten zijn vrij te besteden.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen	Primitieve begroting 2019	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019
Lokale heffingen	4.047	4.060	3.909
Algemene uitkering	30.538	30.642	30.975
Dividend	330	496	508
Nutsbedrijven	124	55	64
Financiering		0	2
Overige baten		138	127
Lasten onvoorziene uitgaven	-25	-25	0
Totaal	35.014	35.366	35.585

Lokale heffingen

Lokale heffingen bestaan uit gebonden en niet gebonden heffingen. Gebonden heffingen zijn bijvoorbeeld afvalstoffenheffing en rioolheffing en zijn niet vrij aanwendbaar. Zij worden verantwoord op het taakveld waar ook de kosten worden gemaakt. Een niet gebonden heffing is de Onroerende Zaak Belasting (OZB). Deze belasting is dus vrij aanwendbaar. In de paragraaf lokale heffingen staat een nadere specificatie en toelichting op deze belastingen en het gevoerde beleid.

Algemene uitkering

In de primaire begroting 2019 is uitgegaan van een algemene uitkering met een totale omvang van € 30.538.000. Bij de voorjaarsnota en de Najaarsnota 2019 is de raming op basis van onder andere de mei- en septembercirculaire bijgesteld tot een bedrag van € 30.642.000.

Het bedrag dat in 2019 als algemene uitkering is ontvangen bedraagt € 30.975.000. De afwijking wordt grotendeels verklaard door de decembercirculaire. Normaliter is de decembercirculaire slechts een kleine bijstelling van de algemene uitkering. Dit jaar zijn er echter een aantal decentralisatie uitkeringen toegevoegd aan de algemene uitkering. Dit zijn de eenmalige uitkeringen met betrekking tot Kerkenvisies, Transitie warmte, Wijkaanpak, en Energieloketten voor een totaal van € 262.000. Deze kunnen niet meer in de begroting worden bijgeraamd. Bij de kadernota 2020-2024/voorjaarsnota 2020 wordt er voor deze doelen een verzoek tot extra middelen gedaan.

Tegenover deze extra uitkeringen staat een daling van het accres in de decembercirculaire. Het accres is alleen voor 2019 naar beneden bijgesteld. De bijstelling voor 2020 en verder

gebeurd bij de meicirculaire 2020. De verwachting is dat deze bijstelling voor Enkhuizen negatief gaat uitpakken.

Dividend

BNG

Het resultaat van de BNG over het boekjaar 2018 bedroeg € 337 miljoen. Aan de aandeelhouders werd 50% (2017 was 37,5%) van de winst na belastingen uitgekeerd. Dat kwam neer op een bedrag van € 2,85 per aandeel (2017: € 2,53 per aandeel).

ALLIANDER

Het resultaat van Alliander over het boekjaar 2018 bedroeg € 334 miljoen (2017 bedroeg 203 miljoen). Van dit resultaat werd € 150 miljoen (45% van het resultaat na belastingen) uitgekeerd aan de aandeelhouders. Voor Enkhuizen betekent dit € 136.000 (2017 € 83.000).

Dividend	Totale boekwaarde	Begrote inkomsten	Werkelijke inkomsten
163 Aandelen Stadsherstel	7	geen	Geen
130.650 aandelen BNG	296	372	372
124.198 aandelen Alliander	66	124	136
810 aandelen Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord	1	geen	geen

Nutsbedrijven	Totale boekwaarde	Begrote inkomsten	Werkelijke inkomsten
Garantstelling HVC (deze inkomsten zijn begroot onder programma 6; milieu)		55	64

Financiering

De Gemeente Enkhuizen heeft per 1 januari 2019 een bedrag van € 24.000.000 aan langlopende leningen aangetrokken. Gedurende het jaar werden er twee leningen aangetrokken, totaal voor een bedrag van € 11.000.000. Afgelost werd een bedrag van € 3.000.000, zodat de totale leningenportefeuille per 31 december 2019 uitkomt op een bedrag van € 32.000.000. De hiermee gepaard gaande rentelasten bedragen € 620.000. Wat niet wordt gefinancierd met langlopende leningen wordt betaald met kortlopende leningen en rekening-courant krediet. Voor de kortlopende financiering was het rentepercentage in 2019 negatief, waardoor een bedrag van € 9.000 aan rente werd ontvangen. Na de doorberekening van de netto rentelasten aan de taakvelden resteert een saldo van € 1.000. Van het Stimuleringsfonds volkshuisvesting is € 35.000 aan rente ontvangen. Van de grootboek nationale schuld wordt jaarlijks rente ontvangen op uitstaande obligaties

Financiering	Totale boekwaarde	Begrote inkomsten	Werkelijke inkomsten
<i>Van grootboek nationale schuld wordt jaarlijks rente ontvangen op uitstaande obligaties</i>			
Grootboekinschrijving 2,5%	58	Geen	2
Grootboekinschrijving 3,0%	2	Geen	geen

Met wie hebben we samengewerkt?

Deelneming - NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Doelstelling en openbaar belang:

De uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. Draagt bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Activiteiten en ontwikkelingen:

BNG Bank wil haar positie als bankier van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang onverkort handhaven. De Bank heeft toegang tot financieringsmiddelen tegen scherpe prijzen die weer door worden gegeven aan de decentrale overheden en aan instellingen met een maatschappelijk belang. Dit leidt uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen. Daarnaast wil de bank zich explicieter profileren ten aanzien van duurzaamheid.

Deelneming - Alliander N.V.

Doelstelling en openbaar belang:

Alliander is een netwerkbedrijf. Zij zorgen voor een betrouwbare, betaalbare en bereikbare energievoorziening in een groot deel van Nederland. Door hun netwerk continu te verbeteren bereiden ze zich voor op de toekomst. Een toekomst waarin iedereen duurzame energie kan gebruiken, produceren en delen.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Economische groei

Alliander heeft te maken met een forse economische groei. Voor Alliander betekent dit dat er veel meer nieuwe huizen, bedrijven en gebouwen aangesloten moeten worden. Bovendien neemt de vermogensvraag door de groei van bedrijven aanzienlijk toe.

Energietransitie

We zien in de praktijk dat de energietransitie leidt tot veel meer lokale opwek én lokaal gebruik van energie: zonne-energie wordt steeds betaalbaarder en in de regio's waar Alliander actief is, zijn veel plannen voor grootschalige zonneparken. Verder worden er diverse windparken gerealiseerd en is elektrisch vervoer niet meer weg te denken uit het straatbeeld.

Klimaattafel Gebouwde Omgeving

Alliander nam namens Netbeheer Nederland (NBNL) deel aan de klimaattafel Gebouwde Omgeving om de belangen van de netbeheerders te behartigen. Voor Alliander is het de grootste uitdaging om te voorkomen dat de energie-infrastructuur het knelpunt wordt in de energietransitie. Alliander heeft hierin een cruciale rol.

Reserves en voorzieningen behorende bij algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Reserves	Werkelijk 31-12-2018	Werkelijk 31-12-2019
Algemene reserve	4.799	5.589
Weerstandscapaciteit	0	1.500
Bouwgrondexploitatie	1.494	1.335
Dekking afschrijvingslasten investeringen met economisch nut	576	571
Bedrijfsrisicoreserve	3.500	0

Algemene reserve

Algemene Reserve: de algemene reserve is bedoeld voor het versterken van het financieel weerstandsvermogen van de gemeente, dus in beginsel de buffer om tegenvallers op te vangen. Daarnaast maakte de bestemmingsreserve Bedrijfsrisico's deel uit van de algemene reserve. In de raadsvergadering van 23 april 2019 heeft de raad besloten deze reserve Bedrijfsrisico's te hernoemen als reserve Weerstandscapaciteit. Tegelijkertijd is besloten de omvang van deze reserves Weerstandscapaciteit te bepalen op € 1.500.000. Dit is gelijk aan het bedrag van de benodigde weerstandscapaciteit op dat moment. Het resterende bedrag van € 2.000.000 is toegevoegd aan de algemene reserve.

Gedurende het jaar 2019 zijn er een aantal besluiten geweest die hebben geleid tot een mutatie in de algemene reserve:

Omschrijving	Bedrag
Toevoeging resultaat 2018	1.077
Toevoeging uit reserve bedrijfsrisico's	2.000
SED organisatie ten behoeve van ontwikkelplan	-1.211
Incidentele kosten omgevingswet (kadernota 2017)	-30
Dekking kosten Uitvoeringsprogramma	-685
Overheveling budgetten van 2018 naar 2019	-210
Saneringskosten grond Hertenkamp	-120
Transitie VVV-SSE-TPE	-25
Ondermijning	-7

Weerstandscapaciteit

In de raadsvergadering van 23 april 2019 heeft de raad besloten de reserve Bedrijfsrisico's her te benoemen tot reserve Weerstandscapaciteit. De omvang van deze reserve wordt bepaald aan de hand van de benodigde weerstandscapaciteit. Deze was op dat moment € 1.500.000

Reserve bouwgrondexploitatie

Het verwachte resultaat van de grondexploitatie Schepenwijk is naar beneden bijgesteld. In verband hiermee is een bedrag van € 158.000 aan deze reserve onttrokken en toegevoegd aan de verliesvoorziening Schepenwijk.

Reserve dekking afschrijvingslasten

De afschrijvingslasten van een aantal investeringen worden verrekend met deze reserve. In 2019 gaat het om de afschrijvingslasten van de volgende investeringen:

- Parkeerplaatsen Noordergracht
- Brandmeldinstallatie Drommedaris
- Verbeteren omgeving basisschool het Mozaïek
- Luchtverwarmer De Sprong

Reserve bedrijfsrisico's

In de raadsvergadering van 23 april 2019 heeft de raad besloten deze bestemmingsreserve her te benoemen als reserve Weerstandscapaciteit en deze te rubriceren onder de algemene reserve. Een bedrag van € 2.000.000 is toegevoegd aan de algemene reserve, het resterende gedeelte van € 1.500.000 is opgenomen in de reserve Weerstandscapaciteit.

Overhead

Met ingang van 2017 moet overhead centraal worden begroot en verantwoord in de begroting en de jaarstukken. Onder overhead wordt verstaan het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Enkele voorbeelden zijn: leidinggevenden primaire proces, communicatie, juridische zaken, bestuurszaken, bestuursondersteuning, facilitaire zaken, ICT, huisvesting en financiën, toezicht en controle op de eigen organisatie.

Het uitgangspunt is dat kosten zoveel mogelijk direct worden toegerekend aan de betreffende taakvelden/activiteiten. In het gewijzigde BBV worden baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd, maar centraal onder een afzonderlijk taakveld.

Overzicht overhead

Conform BBV is het verplicht een overzicht van kosten van overhead op te nemen. In het onderstaand overzicht wordt weergegeven hoe het bedrag voor overhead in 2019 is opgebouwd:

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019
Overhead	4.417	4.890	5.027
Ondersteuning organisatie	105	105	128
Communicatie	86	85	56
Juridische zaken	31	25	24
Algemene kosten bedrijfsvoering	791	808	276
Werkplaats	20	452	478
Totaal lasten	5.450	6.365	5.990
Algemene kosten bedrijfsvoering	-	-	-75
Werkplaats	-	-1.218	-1.263
Totaal baten	-	-1.218	-1.338
Saldo van baten en lasten	5.450	5.147	4.652

Toelichting op afwijkingen

Toelichting afwijkingen JR2019 t.o.v. B2019 (>€ 20.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Overhead/Algemene kosten bedrijfsvoering: Bijdrage SED	-6 N	
Communicatie: Website	19 V	
Overhead/Algemene kosten bedrijfsvoering: Doorberekening aan derden	-75 N	
Algemene kosten bedrijfsvoering		
- Uitbestede werkzaamheden (80k)		
- Vergoeding aan derden voormalig personeel (55k)		
- Advieskosten (25K)		
- Telefonie en internet (105k)		
- Kosten van schade onbekende daders (87k)		
- Diverse aanschaffingen (122k)	474 V	
Werkplaats: Onderhoud vastgoed	-19 N	
Overige verschillen	-18 N	
Totaal lasten:	375 V	
Baten:		
Werkplaats: Verkoop witte hert	38 V	
Overhead/Algemene kosten bedrijfsvoering: Doorberekening aan derden	75 V	
Werkplaats: Overige verschillen	7 V	
Totaal baten:	120 V	
Totaal verschil	495 V	

Het totale resultaat van programma overhead is in vergelijking met de begroting 495k voordelig. Dit is het gevolg van 375k lagere lasten en 120k hogere baten. In bovenstaande tabel zijn deze verschillen zichtbaar. De belangrijkste verschillen worden tekstueel nader toegelicht.

Lasten

De lagere lasten van 375k worden met name veroorzaakt door de (per saldo) lagere uitgaven op de onderdelen: 'Overhead' en 'Algemene kosten bedrijfsvoering', welke bestaan uit de volgende posten:

- Hogere doorberekende kosten aan derden van 75k. Deze kosten zijn door gemeente betaald en tevens doorbelast aan derde partij, waardoor tevens de hogere baten ten opzichte van de begroting voor hetzelfde bedrag is verklaard.
- Lagere lasten van 80k op uitbestede werkzaamheden. Deze werkzaamheden zijn niet volledig in 2019 uitgevoerd. Er is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor Harmonisatie Informatielandschap West Friesland. Deze kosten bedragen in 2019 52k en zijn doorberekend via de bijdrage SED.
- Lagere vergoedingen van 55k aan voormalig personeel.
- De advieskosten voor met name fiscale en juridische advieskosten zijn 25k lager dan begroot.
- De kosten voor telefonie en internet zijn 105k lager dan begroot, doordat in 2019 nieuwe contracten zijn afgesloten met een gunstiger tarief- en prijsstelling.
- De begrote lasten voor schade (veroorzaakt door onbekende daders) van 87k hoefde in 2019 niet te worden aangewend.

- In de begroting is een post 'diverse aanschaffingen' opgenomen, welke ten opzichte van de begroting 122k lager is uitgevallen, omdat de noodzaak in 2019 voor het doen van deze aanschaffingen niet noodzakelijk was.

Baten

De hogere baten van 120k worden met name veroorzaakt door hogere baten op de volgende onderdelen:

- Hogere verkoopopbrengst van 38k met betrekking tot 'Verkoop Witte Hert'
- Doorberekende kosten aan derden van 75k. Zie voor een toelichting bij de lasten.

Vennootschapsbelasting

De gemeente drijft met een deel van de activiteiten geen onderneming doordat niet wordt voldaan aan één of meerdere ondernemingscriteria. Hierbij moet onder meer worden gedacht aan de verhuur van onroerend goed. Met de grondexploitaties wordt onzes inziens een onderneming gedreven. Er wordt een negatief resultaat behaald met de grondexploitaties. De gemeente zal bij het opstellen van de jaarrekening daarom geen rekening hoeven te houden met een belastinglast.

Onvoorzien

In de primitieve begroting wordt jaarlijks een bedrag van € 25.000 opgenomen voor incidentele uitgaven. In 2019 zijn geen onvoorziene uitgaven gerealiseerd.

Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan de inwoners en bedrijven mag opleggen. De raad bepaalt welke van die heffingen daadwerkelijk worden geheven.

De gemeente Enkhuizen kent de volgende lokale heffingen:

- Belastingen waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is. Hiertoe behoren de onroerendezaakbelastingen (OZB), roerende zaakbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting.
- Belastingen om kosten mee te verhalen: de heffingen en rechten. De opbrengst is niet vrij besteedbaar, maar is gerelateerd aan de betreffende gemeentelijke zorgplicht of specifieke dienstverlening. Hiertoe behoren de rioolheffing, afvalstoffenheffing, secretarieleges, leges omgevingsvergunningen, begrafenisrechten, marktgelden, havengelden, reinigingsrechten en gemakkelikhedenretributie.

Volgens art. 10 van het BBV bevat de paragraaf lokale heffingen ten minste:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Gerealiseerde inkomsten

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de lokale heffingen en de verwachte opbrengsten in de begroting 2019 en de daadwerkelijke inkomsten:

Belastingen	Begroting 2019	Werkelijk 2019
Onroerende-zaakbelastingen op woningen (eigenaren)	1.729.000	1.758.000
Onroerende-zaakbelastingen op niet-woningen (eigenaren)	1.168.000	1.184.000
Onroerende-zaakbelastingen op niet-woningen (gebruikers)	896.000	782.000
Roerende-zaakbelasting	2.000	-
Precariobelasting	62.000	62.000
Toeristenbelasting	380.000	362.000
Totaal	4.237.000	4.148.000

Heffingen	Begroting 2019	Werkelijk 2019
Secretarieleges	268.000	237.000
Leges omgevingsvergunningen	305.000	314.000
Begrafenisrechten	234.000	189.000
Rioolheffing	1.425.000	1.424.000
Afvalstoffenheffing	3.106.000	3.125.000
Staangelden markten	11.000	7.000
Haven- en liggelden	537.000	507.000
Overige heffingen	15.000	15.000
Vermakelijkhedenretributie	130.000	157.000
Totaal	6.031.000	5.975.0

Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De OZB wordt geheven van onroerende zaken, die binnen de gemeente zijn gelegen. Dit betreft een gebruikersbelasting en eigenarenbelasting op niet-woningen (dit zijn vooral kantoor- en bedrijfspanden) en een eigenarenbelasting op woningen. Voor 2019 heeft de gemeenteraad de volgende tarieven vastgesteld:

Soort OZB-heffing	2019
OZB Woning eigenaar	0,1010%
OZB Niet-Woning eigenaar	0,3079%
OZB Niet-Woning gebruiker	0,2311%

De berekening van de OZB tarieven wordt gedaan aan de hand van de door de raad goedgekeurde methode. De tarieven voor de onroerendezaakbelastingen (OZB) worden berekend naar een percentage van de WOZ waarde van het onroerend goed in de gemeente. Bij het bepalen van dit tarief wordt een relatie gelegd met de waardeontwikkeling van het onroerend goed. Ten opzichte van 2018 zijn de tarieven licht gedaald.

Roerende-zaakbelasting

Deze belasting wordt geheven over de waarde van roerende woon- en bedrijfsruimten, gelijk aan de belasting die wordt geheven over de waarde van onroerende woon- en

bedrijfsruimten (de OZB). Daarom wordt deze belasting ook wel Roerende-zaakbelasting (RZB) genoemd. Omdat deze belasting zorgt voor een gelijke behandeling van woon- en bedrijfsruimten (ongeacht of deze roerend dan wel onroerend zijn) ligt het voor de hand dat voor deze belasting dezelfde tarifiering geldt als voor de OZB. Ook hierbij wordt het tarief vastgesteld als een percentage van de waarde.

Precariobelasting

Precario is een vergoeding voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond/provinciegrond. In Enkhuizen worden alleen terrassen in de heffing betrokken.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting is bedoeld om mensen die wel gebruik maken van, maar geen inwoner zijn, mee te laten betalen aan de gemeentelijke voorzieningen. De inkomsten die gegenereerd worden uit de heffing komen ten gunste van de algemene middelen. In Enkhuizen is er voor gekozen om (een deel van) de inkomsten te gebruiken om het voorzieningenniveau voor de toeristen te handhaven.

De belasting is geheven van degene die gelegenheid tot verblijf biedt. De aanbieder kan dit bij degene die overnacht in rekening brengen. De gemeente probeert op alle mogelijke wijze alle aanbieders in de gemeente te bereiken en in de toeristenbelasting te betrekken. Zo vragen wij gegevens op bij de VVV en zijn wij afnemers van het boekje Vrienden op de fiets. Tevens worden verschillende vormen van media (plaatselijke media en internet) geraadpleegd.

Leges

Leges zijn betalingen aan de gemeente waar een individueel aanwijsbare tegenprestatie van die gemeente tegenover staat. Het gaat om een bedrag dat betaald moet worden aan de gemeente voor het gebruik van hun diensten of producten. De leges worden geheven van de aanvrager van de dienst, dan wel van degene ten behoeve van wie de dienst is verleend.

De leges mogen per titel maximaal 100% kostendekkend zijn. Hieronder vindt u een overzicht met betrekking tot de kostendekkendheid van de leges:

Titel 1 Algemene dienstverlening			Lasten	Baten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Burgerlijke stand	€ 40.750	€ 39.925	97,98%
hoofdstuk	2	Reisdocumenten	€ 109.504	€ 86.499	78,99%
hoofdstuk	3	Rijbewijzen	€ 110.719	€ 84.751	76,55%
hoofdstuk	4	Verstrekingen uit de basisregistratie personen	€ 9.519	€ 4.440	46,64%
hoofdstuk	9	Overige publiekszaken	€ 9.740	€ 7.387	75,84%
hoofdstuk	12	Leegstandswet	€ 1.022	€ 1.050	102,74%
hoofdstuk	14	Standplaatsen	€ 1.963	€ 186	9,48%
hoofdstuk	16	Kansspelen	€ 1.104	€ 781	70,74%
hoofdstuk	17	Kinderopvang	€ 1.472	€ 1.270	86,28%
hoofdstuk	18	AVOI	€ 17.265	€ 13.886	80,43%
hoofdstuk	19	Verkeer en vervoer	€ 183.437	€ 175.196	95,51%
hoofdstuk	20	Diversen	€ 0	€ 19	0,00%
Kostendekking Titel 1			€ 486.495	€ 415.390	85,38%

Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			Lasten	Baten	Kostendekking
hoofdstuk	3	Omgevingsvergunning	€ 374.394	€ 309.396	82,64%
hoofdstuk	5	Teruggaaf		-€ 878	0,00%
hoofdstuk	12	In deze titel niet benoemde beschikkingen	€ 8.715	€ 7.030	80,67%
Kostendekking Titel 2			€ 383.109	€ 315.548	82,37%

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn			Lasten	Baten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Horeca	€ 10.107	€ 7.620	75,39%
hoofdstuk	2	Organiseren evenementen	€ 26.655	€ 6.517	24,45%
Kostendekking Titel 3			€ 36.762	€ 14.137	38,46%

Begraafplaatsrechten

Grafrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor door de gemeente verleende diensten in verband met de begraafplaats. Daarbij mogen de baten niet hoger zijn dan de kosten. Het tarief mag maximaal 100% kostendekkend zijn.

Rioolheffing

Bedragen * € 1.000

2019

Kosten riolering	1.469
Inkomsten tlv reserve egalisatie tarieven	341
Netto kosten riolering	1.128
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	187
BTW	199
Totale kosten	1.514
Opbrengst heffingen	1.424

Dekking

94%

De rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De uitgangspunten voor de heffing zijn het GRP (Gemeentelijk RioleringsPlan) en volledige kostendekking.

De tarieven voor 2019 zijn als volgt vastgesteld:

Tarieven rioolheffing voor	2019
Aansluitrecht (eigenaar)	€ 87,87
Afvoerrecht (gebruiker)	€ 64,19

In 2019 zijn de tarieven op basis van het GRP licht gestegen. De rioolheffing mag maximaal 100% kostendekkend opgelegd worden.

Afvalstoffenheffing

De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn afhankelijk van de kosten die de Huisvuilcentrale (HVC) te Alkmaar aan de gemeente in rekening brengt. Met HVC is overeengekomen dat de kostprijs per huishouden met een jaarlijkse indexering wordt aangepast voor de tariefstelling op lokaal niveau. In het kader van kostendeckendheid worden aan de afvalkosten de kosten van administratie en inning (de zogenaamde perceptiekosten) toegevoegd. Tevens wordt rekening gehouden met de doorwerking van het BTW-compensatiefonds.

De tarieven voor 2019 zijn verhoogd en zijn als volgt vastgesteld:

Tarieven afvalstoffenheffing voor	2019
Eenpersoonshuishouden	€ 298,14
Meerpersoonshuishouden	€ 418,53

Bedragen * € 1.000

2019

Kosten afvalinzameling	2.844
Inkomsten afvalinzameling (exclusief heffingen)	191
Netto kosten afvalinzameling	2.653
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	50
BTW	567
Totale kosten	3.270
Opbrengst heffingen	3.125

Dekking

95,57%

Reinigingsrecht

Een bedrijf betaalt reinigingsrecht wanneer met huisvuil vergelijkbaar bedrijfsafval aan de straat wordt gezet of in (haven)containers wordt aangeboden. Vrijstelling van deze heffing wordt alleen verleend op verzoek en wanneer wordt aangetoond dat het bedrijf zelf zorg draagt voor de afvoer van afval dan wel een overeenkomst heeft met een inzamelaar.

De tarieven exclusief BTW over 2017 luiden als volgt:

Tarieven reinigingsrechten voor	2019
1 t/m 4 zakken per week	€ 367,77
5 t/m 9 zakken per week	€ 729,94

Bedrijfsafval wordt niet opgehaald door HVC met uitzondering van het gebied in de gemeente waar het huisvuil in zakken wordt aangeboden. Wel is het bedrijfsafval beperkt tot het zogenaamde KWD (kantoor, winkel en detailhandel) afval, wat in samenstelling en hoeveelheid overeenkomt met huishoudelijk afval.

Door HVC wordt bij het ophalen van het huisvuil gecontroleerd op het onjuist aanbieden van bedrijfsafval. Bij een overtreding wordt in overleg met de gemeente gehandhaafd.

Marktgelden

Voor het innemen van een standplaats om daarop zaken of voorwerpen te plaatsen, uit te stallen of te verkopen tijdens de weekmarkt, jaarmarkten, braderieën, themamarkten of andere evenementen worden onder de naam marktgelden" rechten geheven.

Haven- en liggelden

Onder de naam 'havengelden' worden rechten geheven ter zake van het gebruik van de haven, door vaartuigen anders dan woonschepen. Onder de naam 'liggelden' worden rechten geheven ter zake van het innemen van een ligplaats door woonschepen.

De tarieven in 2019 zijn vastgesteld door de gemeenteraad en zijn afhankelijk van de oppervlakte van het schip.

Vermakelijkhedenretributie

Met deze retributie wordt een bijdrage gevraagd aan organisaties die vermaak bieden voor de voorzieningen die de gemeente treft voor de bezoekers van de vermakelijkheid. De gemeente ontvangt namelijk voor toeristen geen bijdrage via de Algemene uitkering. Voor overnachtende toeristen is door u een toeristenbelasting ingevoerd. Het tarief vermakelijkhedenretributie is in 2019 € 0,38.

Een aanduiding van de lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) heeft de cijfers van de gemeentelijke belastingdruk voor 2019 bekendgemaakt. Tot de gemeentelijke woonlasten worden de bedragen die huishoudens betalen aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing gerekend. De gemiddelde woonlasten in 2019 voor een meerpersoonshuishouden in Nederland bedraagt € 740.

Onderstaande tabel laat zien wat de gemiddelde bruto woonlasten van de omringende gemeenten zijn. De gemeente met de laagste gemiddelde lastendruk in onze regio staat op nummer één in de rangorde.

Rangorde	Gemeente	Bruto woonlasten eenpersoonshuishouden		Bruto woonlasten meerpersoonshuishouden	
		2019	2018	2019	2018
1	Koggenland	€ 618	€ 609	€ 713	€ 691
2	Hoorn	€ 657	€ 625	€ 750	€ 709
3	Enkhuizen	€ 659	€ 630	€ 779	€ 744
4	Drechterland	€ 679	€ 661	€ 784	€ 762
5	Medemblik	€ 712	€ 702	€ 808	€ 799
6	Opmeer	€ 738	€ 740	€ 837	€ 839
7	Stede Broec	€ 745	€ 700	€ 865	€ 798
Bedragen in €'s					

Op basis van de aangegeven cijfers zijn de woonlasten voor gezinnen in Enkhuizen in 2019 met 4,5% gestegen. Uit deze cijfers blijkt dat de gemeente Enkhuizen voor deze regio een gemiddelde lastendruk kent en boven het Nederlandse gemiddelde zit met gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden van € 779.

Kwijtschelding

Als een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding worden verleend.

Systematiek kwijtscheldingsberekening

Voor beantwoording van de vraag of een belastingschuldige voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding in aanmerking komt, vindt een vermogens- en een inkomenstoets plaats. Met de vermogenstoets wordt bekeken of er op het moment van de aanvraag voldoende middelen (bezittingen) aanwezig zijn om de openstaande belastingschuld te betalen. Zijn deze middelen aanwezig, dan wordt geen kwijtschelding verleend. Ontbreken deze middelen of zijn deze onvoldoende, dan wordt met de inkomenstoets gekeken of er in de nabije toekomst alsnog betalingscapaciteit zal ontstaan waaruit de belastingschuld kan worden voldaan.

Samenwerking

De gemeente heeft voor de behandeling van kwijtscheldingsverzoeken een samenwerkingsverband gesloten met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Indien iemand in aanmerking wil komen of denkt te komen voor kwijtschelding van gemeentelijke heffingen of waterschapsbelastingen, kan worden volstaan met het indienen van een kwijtscheldingsverzoek bij één van deze twee organisaties. De organisatie waar het verzoek wordt ingediend, zorgt ervoor dat het verzoek tevens bij de andere organisatie wordt behandeld.

Wat kan worden kwijtgescholden?

De gecombineerde belastingaanslag (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) komt in aanmerking voor kwijtschelding. Hieraan verwante kosten, zoals aanmanings- en dwangbevelkosten kunnen eveneens worden kwijtgescholden. Grafrechten komen ook in aanmerking voor kwijtschelding.

Hoogte kwijtschelding

In 2019 is voor een bedrag van € 169.000 aan kwijtschelding verleend.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (hoeveel middelen zijn er nodig om alle risico's op te kunnen vangen). Beide komen in het vervolg van deze paragraaf aan de orde. De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat op grond van artikel 11 BBV ten minste:

- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit.
- Een inventarisatie van de risico's.
- Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.
- Een kengetal voor de:
 - netto schuldquote
 - netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
 - solvabiliteitsratio
 - grondexploitatie
 - structurele exploitatieruimte
 - belastingcapaciteit
 - een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel middelen beschikbaar zijn om eventuele risico's op te kunnen vangen. De volgende onderdelen maken deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit:

- de onbenutte belastingcapaciteit
- onvoorzien
- vrij aanwendbare reserves
- stille reserves

Berekening weerstandscapaciteit

31-12-2019

Onbenutte belastingcapaciteit	€ 820.000
Onvoorzien	€ 25.000
Totaal structureel	€ 845.000

Vrij aanwendbare reserves	€ 9.499.000
Stille reserves	p.m.
Totaal incidenteel	€ 9.499.000

Totale weerstandscapaciteit

€ 10.344.000

Onbenutte belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller deze in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of dat er ruimte is voor nieuw beleid. Wanneer het berekende gemiddelde OZB-tarief voor de gemeente lager is dan het percentage voor toelating tot artikel 12, dan is er in principe sprake van een onbenutte belastingcapaciteit. In de onderstaande tabel is bij benadering aangegeven welke opbrengst deze verhoging genereert. Er is voor gekozen het verschil in percentage te vermenigvuldigen met de woz-waarde van de woningen + de woz-waarde van de niet-woningen.

	2020
OZB-percentage van de Woz-waarde voor toelating art.12	0,19%
Werkelijk gewogen % Woz-waarde gemeente	0,16%
Vershil	0,03%
Onbenutte belastingcapaciteit	820.000

Post onvoorzien

De post onvoorzien bedraagt per 31 december 2019 € 25.000.

Vrij aanwendbare reserves

Onder de vrij aanwendbare reserves vallen de algemene reserve en de bestemmingsreserves waarvan de bestemming kan worden gewijzigd zodat deze kunnen worden ingezet voor onverwachte financiële tegenvallers. De stand van de vrij aanwendbare reserves bedraagt per 31 december 2019 € 9.499.000.

Vrij aanwendbare reserves	31-12-2018	31-12-2019
Algemene reserve *(exclusief resultaat 2019)	4.800	5.588
Reserve weerstandscapaciteit	0	1.500
Reserve bouwgrondexploitatie	1.493	1.335
Reserve stadsuitleg	1.076	1.076
Reserve bedrijfsrisico's	3.500	0
Totaal	11.788	9.499

Bedragen zijn in duizenden euro's

Stille reserves

Stille reserves hebben te maken met activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd. De stille reserves maken alleen deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit als de betrokken activa op korte termijn (binnen 1 jaar) verkoopbaar zijn, verkoop van de stille reserves niet leidt tot een gat in de gemeentebegroting en verkoop de taakuitoefening van de gemeente niet aantast. De stille reserves waarderen wij praktisch gezien op € 0.

Risicomanagement

Aanleiding en achtergrond

De gemeente voert een actief beleid op de beheersing van de risico's die we gezamenlijk lopen. Door een scherp inzicht in de actuele risico's worden de betrokken partijen in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen. Het uitgangspunt voor de deelnemende gemeentes in de SED organisatie is dat de gemeenschappelijke regeling, de rekeningresultaten volledig afwikkelt op de deelnemende gemeenten. De gemeenschappelijke regeling kent, als beschikbare weerstandscapaciteit, geen reserves. Voor de beschikbare weerstandscapaciteit kan alleen de post onvoorzien worden meegenomen. Indien zich dus tegenvallers voordoen die niet opgevangen kunnen worden in de reguliere begroting of uit de post onvoorzien komen deze tegenvallers ten laste van de gemeenten. In evenredigheid van de verdeelsleutel dient deze benodigde weerstandscapaciteit meegenomen te worden in de jaarrekening van onze gemeente als risico's bij de verbonden partij.

Welke risico's behoren tot de paragraaf weerstandsvermogen?

Volgens de toelichting op artikel 11 BBV zijn de risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen de risico's die niet anderszins te ondervangen zijn. Reguliere risico's, risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn, maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten of voorzieningen voor gevormd.

De risico's worden tweemaal per jaar uitgevraagd. De bedrijfsvoeringsrisico's zijn risico's voor de SED organisatie. De risico's zijn eind 2019 wederom geïnventariseerd. Deze risico's, met een hoge kans x effect, zijn in de onderstaande tabel nader uiteengezet. Daarbij is onderscheid gemaakt in de beschrijving van het risico en de getroffen/gewenste beheersmaatregel. De kolom daarnaast geeft het maximaal financieel gevolg in duizenden euro's. Vervolgens wordt de kans en impact weergegeven. De laatste kolom geeft inzicht in het beslag dat het risico legt op de benodigde weerstandscapaciteit. De risico's zonder hoge kans x effect zijn opgenomen onder 'overige risico's'.

Analyse en beoordeling van risico's

Onderwerp	Volledige beschrijving risico	Gewenste beheersmaatregel	Maximaal risico-omvang in €1.000	Kans op optreden	Impact	Bedrag x kans in €1.000
Datalek en cybercrime	Financieel risico en imago schade door datalekken en dat gegevens niet beschikbaar zijn door hacker-activiteiten (vb. Ransomware) en systemen moeten uitzetten om hackersactiviteiten te voorkomen	Periodieke restore-testen, backup faciliteiten en organisatorische/technische uitwijk	€ 569	4	5	€ 398
Personeel	Door de beperkte personele bezetting leidt afwezigheid (bijvoorbeeld door ziekte en vetrekken van gekwalificeerd personeel) tot een bezettingsprobleem. Dat maakt dat het opvangen van de werkzaamheden leidt tot het niet uitvoeren van taken of extra kosten door inhuur. Door krapte op de arbeidsmarkt wordt het steeds moeilijker gekwalificeerd personeel aan te trekken	Strategisch personeelplan en nieuwe topstructuur	€ 190	4	4	€ 133
WMO	Een stijging van het aantal Wmo-meldingen door de mogelijke invoering van een abonnementsstarief Wmo in 2019: maximaal € 17,50 per maand, ongeacht inkomen en/of indicatie.	Goede monitoring op de budgetten en het aantal aanvragen.	€ 175	4	4	€ 123
Uitblijven verkoop objecten	Extra onderhoudskosten door het niet (tijdig) realiseren van de verkoop van diverse objecten. Bij het opstellen van de meerjaren onderhoudsplannen is de verkoop van diverse objecten meegenomen als besparing.	Actieve verkoop- en herontwikkelingsstrategie en akkoord extra budget voor onderhoud.	€ 200	4	4	€ 140
Garantie	Financieel risico, omdat de gemeenten financieel garant staan voor gemeenschappelijke regelingen waarin we deelnemen. Tegelijkertijd zijn de organisaties autonoom in hun beleid.	Meer invloed uitoefenen op de begroting en het beleid van de gemeenschappelijke regelingen waarin we deelnemen.	€ 150	4	4	€ 105
Aansprakelijkheid	Aansprakelijkheid openbare buitenruimte door incidenten in de buitenruimte (bijvoorbeeld loszittende tegels, loshangende takken, onjuiste bebording etc.), waardoor een beroep wordt gedaan op het eigen risico.	Beheerplannen onderhoud wegen en groen.	€ 50	5	3	€ 45
Algemene uitkering	Begrotingstekort omdat de algemene uitkering lager uitvalt dan verwacht. De ontwikkeling van de algemene uitkering is moeilijk te voorspellen en afhankelijk van de economische situatie.	Het binnen de organisatie houden van expertise op dit gebied.	€ 500	3	5	€ 250
Nabetaling subsidie	Nabetaling subsidie aan Stichting Recreatievoorzieningen Enkhuizen. Deze stichting ontvangt een subsidie voor de exploitatie van het Recreatiebad Enkhuizerstrand. De gemeente Enkhuizen staat garant voor het jaarlijkse tekort van de stichting.	Herziening van de subsidierelatie en inbedden in de planning- en controlcyclus (bijramen).	€ 90	5	3	€ 81
Overige risico's (kans x impact < 15)						€ 459
Totaal						€ 1.734

In 2019 hebben zich geen significante problemen voorgedaan. De opgesomde risico's uit de risicoparagraaf van de begroting 2019 hebben zich niet geopenbaard.

Hoewel in de begroting zo goed mogelijk wordt ingeschat wat de benodigde bedragen zijn voor de verschillende onderdelen van het Sociaal Domein is in de laatste jaren gebleken dat de open einde regeling een groot risico met zich meebrengt. De kans en de impact valt moeilijk separaat in te schatten, omdat ook in de financiële begroting rekening wordt gehouden met een inschatting en het deels een regulier gemeentelijk te lopen risico betreft. De bestaande reserves zijn echter van voldoende niveau (zie de weerstandsvermogen), waaronder een overige reserve sociaal domein van € 2 miljoen per ultimo 2020.

Klasse	Kans	Percentage
1	< of 1x per 10 jaar	10%
2	1x per 5-10 jaar	30%
3	1x per 2-5 jaar	50%
4	1x per 1-2 jaar	70%
5	1x per >	90%

Klasse impact

5	=	> € 500.000
4	=	> € 100.000 < € 500.000
3	=	> € 50.000 < € 100.000
2	=	> € 25.000 < € 50.000
1	=	< € 25.000
0	=	Geen geldgevolgen

Afdekken risico's

Voor het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen moet een keuze worden gemaakt over het zekerheidspercentage: met welke mate van zekerheid worden de geïdentificeerde risico's afgedekt? In de beleidsnota weerstandsvermogen is bepaald dat dit percentage minimaal 75% van het risicobedrag betreft en maximaal 90%. De kans dat alle genoemde risico's tegelijkertijd en met een maximale omvang optreden is immers nihil.

Het totaalbedrag van alle risico's bedraagt € 1.734.000. De benodigde weerstandscapaciteit bij de minimale en maximale zekerheidspercentage bedraagt:

Percentage	Bedrag
75%	€ 1.301.000
90%	€ 1.561.000

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 10.344.000. De benodigde maximale weerstandscapaciteit is € 1.561.000. Daarmee beschikken wij over een ratio weerstandsvermogen van 6,3 (beschikbaar in relatie tot benodigd).

In de niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen is de belangrijke gebeurtenis na balansdatum, namelijk het COVID-19 (Corona) virus van een toelichting voorzien.

Kengetallen

Om de financiële positie van de gemeente inzichtelijk te maken, schrijft het rijk een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen voor. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of jaarrekening en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De opgenomen kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel financiële ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven inzicht in de financiële wend- en weerbaarheid. De kengetallen moeten daarbij in samenhang en in onderlinge verhouding worden beoordeeld.

Onderstaande tabel geeft de berekende kengetallen van Enkhuizen weer

	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Netto schuldquote	54%	89%	61%
Netto schuldquote: gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	43%	73%	51%
Solvabiliteitsratio	37%	31%	28%
Kengetal grondexploitatie	3%	4%	2%
Structurele exploitatieruimte	-2%	3,6%	1%
Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens	103%	103%	108%

Het ministerie van BZK heeft onderstaande signaleringswaarden opgesteld. Hierbij is A goed, B gemiddeld en C vereist aandacht.

	Cat. A	Cat. B	Cat. C
Netto schuldquote	< 90 %	90 - 130 %	> 130 %
Netto schuldquote: gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90 %	90 - 130 %	> 130 %
Solvabiliteitsratio	> 50 %	20 - 50 %	< 20 %
Kengetal grondexploitatie	< 20 %	20 - 35 %	> 35 %
Structurele exploitatieruimte	> 0 %	0 %	< 0 %
Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens	< 95 %	95 - 105 %	> 105 %

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeente. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Het kengetal wordt berekend door het totaal van de geleende gelden weer te geven als percentage van de totale baten. Hoe lager het percentage des te gunstiger en minder risicovol.

Toelichting percentages

De netto schuldquote van een gemeente ligt meestal tussen de 0% en 90% (bron: Ministerie van BZK). Bij een hogere netto schuldquote is de gemeenteschuld relatief hoog. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente zich in de gevarenzone. De genoemde percentages zijn grove vuistregels. Enkhuizen heeft een netto schuldquote van 61%. Dit impliceert dat de gemeente een lage schuldenlast heeft.

Netto schuldquote: gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager dit percentage, hoe beter.

Toelichting percentages

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen bedraagt 51%. Enkhuizen zit ruim onder de signaleringswaarde van categorie A. Het getal impliceert dat de gemeente goed in staat is om de rentelasten en de aflossingen te voldoen.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Het gemiddelde voor alle gemeenten is circa 40% (bron: CBS). Hoe hoger dit percentage is, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer.

Toelichting percentages

Het gemiddelde voor alle gemeenten is circa 40% (bron: CBS). Volgens het ministerie van BZK wordt een solvabiliteitsratio tussen de 20% en 50% als gemiddeld beschouwd. Enkhuizen heeft in 2019 een solvabiliteitsratio van 28%.

Kengetal grondexploitatie

In de crisisjaren is gebleken dat de grondexploitatie forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden is van belang, omdat deze moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten en is een indicatie van het risico. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 35% of hoger wordt als zeer risicovol beschouwd (bron: Ministerie van BZK). Hoe lager het percentage des te geringer het risico.

Toelichting percentages

Enkhuizen zit met haar kengetal grondexploitatie op 2% in 2019. Enkhuizen zit hiermee ruim onder de signaleringswaarde van categorie A.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen en of structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt een onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Wanneer het percentage negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten, welke vervolgens wordt uitgedrukt in een percentage.

Toelichting percentages

Dit percentage is in Enkhuizen voor 2019 positief. De structurele lasten zijn in 2019 lager dan de structurele baten.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen om bijvoorbeeld opgetreden risico's op te vangen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Een belastingcapaciteit van 100% is gelijk aan het landelijk gemiddelde. Een lage belastingcapaciteit houdt in dat de gemeente nog ruimte heeft om structurele baten te genereren.

Toelichting percentages

De gemeentelijke tarieven zijn iets hoger dan de landelijke tarieven. Dit betekent dat de mogelijkheid om extra baten te genereren door de belastingen te verhogen beperkter zijn dan gemiddeld.

Samenhang kengetallen

De gemeente Enkhuizen heeft volgens de opgestelde signaleringswaarden van het Ministerie van BZK een goede schuldpositie. De structurele exploitatieruimte was een aandachtspunt in 2018, maar in 2019 zijn de structurele lasten lager dan de structurele baten.

Het weerstandsvermogen van de gemeente Enkhuizen is voldoende om financiële tegenvallers op te vangen. Op basis van de vijf kengetallen kan de conclusie worden getrokken dat er geen maatregelen genomen hoeven te worden. De meerjarenraming geeft –als gevolg van uitgaven in het sociaal domein- aanleiding tot een ombuigingsoperatie voor de jaren na 2021. Deze is in 2020 in gang gezet.

Onderhoud kapitaalgoederen

Beleidsverantwoording

De gemeente heeft het eigendom en het beheer van de openbare ruimte. De openbare ruimte is voor een ieder toegankelijk en speelt een belangrijke rol in het publieke leven. In de openbare ruimte zijn voorzieningen aanwezig zoals verhardingen, groen en civiele kunstwerken. Deze voorzieningen worden kapitaalgoederen genoemd. De kapitaalgoederen hebben een grote invloed op de leefbaarheid en belevingskwaliteit van de openbare ruimte. Ze zijn van groot belang voor de verschillende gebruikers: inwoners, ondernemers en bezoekers. Het in stand houden van de kapitaalgoederen is één van de kerntaken van de gemeente.

Deze paragraaf gaat over het in stand houden van de bestaande Kapitaalgoederen door het uitvoeren van (klein en groot) onderhoud.

De kapitaalgoederen dragen bij aan het realiseren van doelstellingen van diverse programma's uit de begroting en zijn terug te vinden in de programma's 3 en 6.

Financiële consequenties

Bij kapitaalgoederen is sprake van klein, groot onderhoud en vervangingen. Het dagelijks (klein) onderhoud wordt bekostigd in de programmabegroting. Het groot onderhoud wordt geraamd op basis van het beheerplan Kapitaalgoederen en het GRP. Voor het onderhouden van de kapitaalgoederen is één reserve ingesteld. De reserve kent de onderstaande indeling:

- Groen
- Wegen
- Stedelijk water
- Buitenwater
- Openbare verlichting
- Kunstwerken (bruggen, steigers, kadeconstructies en oeververdedigingen)
- Oeverbeschermingen (beschoeiingen)
- Havens – walvoorzieningen
- Speelvoorzieningen
- Verkeersborden en wegmeubilair
- Sportvelden
- Gebouwen

Onttrekkingen in 2019 aan de reserves op basis van het Beheerplan Kapitaalgoederen	
---	--

Openbaar groen	37.000
Wegen onderhoud	430.000
Baggeren	2.000
Bruggen onderhoud	55.000
Haven	16.000
Huisvesting	15.000
Brandweerkazerne	11.000
Sportgebouw	8.000
Zwembad	35.000
Begraafplaats	3.000
Carillons	5.000
Monumenten	90.000
Sociaal culturele accommodaties	3.000
Buitenschoolse kinderopvang	22.000

Totaal:	732.000
----------------	----------------

Onttrekking uit reserve programma 3	524.000
--	---------

Onttrekking uit reserve deel onderhoud gebouwen	208.000
--	---------

Storting in reserve programma 3	959.000
--	---------

Stand van zaken kapitaalgoederen

Algemeen

Het groot onderhoud aan de kapitaalgoederen in de gemeente Enkhuizen vindt jaarlijks plaats op basis van nut en noodzaak. Veiligheid en functionaliteit zijn daarbij belangrijke aspecten. Voor het onderhoud van rioleringen vormt het GRP de basis waarbij de onderhoudsmaatregelen meerjarig inzichtelijk zijn.

In oktober 2009 heeft de raad besloten dat de kapitaalgoederen worden beheerd op minimaal verantwoord niveau. Op 5 april 2016 heeft de gemeenteraad het beheerplan Kapitaalgoederen 2016-2025 vastgesteld. Dit plan is de basis voor het onderhoud in de openbare ruimte en vormt het beleid. Voor het beheer van de openbare ruimte heeft de gemeenteraad voor het beheer van de kapitaalgoederen (excl. riolering en gebouwen) beeldkwaliteit B en de norm veilig vast gesteld. Met uitzondering van het onderhoud van het openbaar groen in het Snouck van Loosenpark, daar heeft de gemeenteraad beeldkwaliteit op A vastgesteld.

Naast het beheerplan kapitaalgoederen zijn de volgende kaders van toepassing.

Kader	Type	vastgesteld door en wanneer
Beleidsnota Speelruimte	Beleid	Gemeenteraad, 2 oktober 2012
GRP 2017-2021	Beleid	Gemeenteraad, 11 juli 2017
Waterplan Enkhuizen Medemblik	Beleid	Gemeenteraad, 5 juli 2016

Wegen

De verhardingen voldoet voor 80% aan de gestelde beeldkwaliteit. Uit de wegininspecties die zijn uitgevoerd in 2019 is gebleken dat er sprake is van achterstallig onderhoud. Het achterstallig onderhoud, met name aan elementenverharding wordt voor de komende 5 jaar weggewerkt. Voor asfaltverharding is dit percentage nihil. Hiermee wordt voldaan aan de norm van 90%.

Riolering

Voor een deel van de riolering in de binnenstad is er sprake van achterstallig onderhoud.

Water

De watergangen zijn op orde en is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Groen

Op basis van vier metingen kan gesteld worden dat de huidige kwaliteit op hoofdlijnen op een B-niveau ligt. Op onderdelen wordt op verschillende locaties minder goed gescoord met betrekking tot grashoogte, waterlot, snoeibeeld en onkruid in beplanting, onkruid op verharding.

Een probleem voor de komende jaren is de aantasting van diverse essen door de essentaksterfte. Dit heeft tot nu toe nog niet tot een grote uitval van de essen geleidt. Er worden geen preventieve maatregelen genomen om verdere aantasting te voorkomen behoudens dat bij vervangingen van verloren gegane bomen meer resistente boomsoorten worden terug geplant.

De beheersing van de berenklaauw en de japanse duizendknoop werpt zijn vruchten af. Het areaal is afgenomen.

Afgelopen jaar heeft de eikenprocessierups haar intrede gedaan. Voor de beheersing van de overlast is een plan van aanpak opgesteld.

Spelen

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Bruggen

Vanwege planmatig beheer is er geen achterstand in onderhoud met betrekking tot bruggen en steigers. Klein en groot onderhoud, alsmede vervangingen zijn/worden tijdig uitgevoerd.

Oeververdedigingen

Bij een deel van de beschoeiing is sprake van een achterstand in onderhoud. Dit wordt de komende 5 jaren ingehaald. Met betrekking tot kademuren is er geen achterstand in onderhoud. In de binnenstad, met name daar waar particulieren steigers/vlonders/boothuizen hebben aangebracht, vergt het vervangen van de beschoeiingen een langere doorlooptijd dan reguliere vervangingen.

Openbare verlichting

Er is sprake van achterstallig vervanging van armaturen. In 2019 is vervanging planmatig opgestart. Achterstrand wordt binnen vier jaar weggewerkt.

Verkeer

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Gebouwen

Voor het meerjarenonderhoud van het gemeentelijk vastgoed wordt gewerkt met een MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP). Het onderhoud van de gebouwen is vanaf 2016 gebaseerd op het vastgestelde MJOP 2016-2019. In 2019 is deze herzien en per 2020 dient deze opnieuw vastgesteld te worden.

In de Zuidertoren is houtrehabilitatie uitgevoerd. Hierbij zijn delen van de houtconstructie vervangen. Alle geplande constructieve renovatiewerkzaamheden zijn hiermee uitgevoerd.

De gemeentewerf aan Het Witte Hert, op bedrijventerrein Schepenwijk, is in 2019 verkocht. Het pand en de omliggende gronden werden de afgelopen jaren grotendeels verhuurd.

Het betonningsgebouw aan de Bierkade wordt slechts nog door één huurder, te weten Sailwise, gebruikt. Eind 2019 hebben de overige twee huurders in overleg hun overeenkomst beëindigd.

In verband met de bouwkundige staat en in afwachting van verdere ontwikkelingen zullen de panden niet verder gebruikt worden. Er is overleg met Sailwise over de mogelijkheden van een andere locatie.

Financiering

Informatie

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeheer van de gemeente. Volgens artikel 13 van het BBV bevat de paragraaf betreffende de financiering in ieder geval beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financierings-portefeuille en geeft het inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Financieringsfunctie

De financieringsfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Deze functie omvat de financiering van het beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) schrijft de decentrale overheden een aantal zaken voor op het gebied van financiering. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De belangrijkste verplichtingen die uit deze wet voortvloeien zijn:

- Het opstellen van een financieringsstatuut
- Het opnemen van een financieringsparagraaf in de begroting en de jaarrekening
- Het voldoen aan de kasgeldlimiet
- Het voldoen aan de renterisiconorm

Financieringsstatuut

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het 'Treasurystatuut' gemeente Enkhuizen dateert uit het jaar 2017.

Financieringsbeleid

Door middel van een liquiditeitsplanning wordt de financieringsbehoefte van de gemeente gedurende een bepaalde periode bepaald. Op basis van te verwachten uitgaven en inkomsten wordt een schatting gemaakt van het verwachte verloop van het liquiditeitssaldo. De financieringsportefeuille bestaat uit:

- Opgenomen langlopende leningen
- Eigen vermogen welk als financieringsmiddel is ingezet (reserves)
- In beheer gekregen waarborgsommen

Opgenomen langlopende leningen en waarborgsommen

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de vaste financiering in 2019. In 2019 zijn twee langlopende leningen aangetrokken.

Stand langlopende leningen per 1 januari 2019	€	23.499
Nieuwe leningen	€	11.000
Reguliere aflossingen	€	-2.568
Stand Waarborgsommen per 31 december 2019	€	<u>28</u>
Stand per 31 december 2019	€	31.959

Uitgezette leningen

De gemeente verstrekt langlopende leningen aan lokale– en regionale instellingen en verenigingen. Basis voor verstrekking is het Treasurystatuut.

Het onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling weer van langlopend uitgezette leningen.

Stand per 1 januari 2019	€	5.302
Nieuwe leningen	€	21
Aflossingen	€	1
Stand per 31 december 2019	€	5.322

Onze rekening bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting maakt deel uit van de uitgezette leningen. Per 31-12-2019 is dit een bedrag van € 3.336.000. In de tabel hieronder is een overzicht opgenomen van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.

Overzicht Stimuleringsfonds Volkshuisvesting

Per 31 december 2019 staat een bedrag van € 2.165.000 in rekening courant bij het Stimuleringsfonds. De leningenportefeuille is als volgt verdeeld:

- Aan combinatieleningen (bouwfonds en gemeente) staat een bedrag uit van € 194.000.
Per 31 december lopen er nog 4 combinatieleningen.
- Aan gemeentelijke stimuleringsleningen staat een bedrag uit van € 197.000.
Per 31 december lopen er nog 6 gemeentelijke stimuleringsleningen.
- Aan startersleningen staat er een bedrag uit van € 780.000. In 2019 zijn er 9 startersleningen afgelost. Per 31 december lopen er nog 46 startersleningen.

Over het tegoed in rekening-courant werd 0% rente ontvangen. Aan beheerskosten werd een bedrag van € 6.000 betaald. Over de uitstaande leningen werd een bedrag van € 35.000 aan rente ontvangen. Deze bedragen zijn verrekend in de rekening-courant bij het stimuleringsfonds.

Risicobeheer

Om de financieringsrisico's (renterisico's) te beperken, staan in de Wet Fido twee instrumenten: renterisiconorm en kasgeldlimiet. Daarnaast is met het schatkistbankieren een drempelbedrag bepaald. De provincie toetst of de gemeente aan deze normen voldoet.

Door het schema onder Rentetoerekening wordt inzicht gegeven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten.

Renterisiconorm

De norm voor het renterisico stelt een grens aan financiering op lange termijn. Het doel is om overmatige renterisico's op de vaste schuld (met een looptijd gelijk of langer dan 1 jaar) te vermijden. Het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. De norm wordt berekend door het begrotingstotaal te vermenigvuldigen met een door het Rijk vastgesteld percentage (i.c. 20%). Het totaal van renteaanpassingen en de herfinanciering van de aflossingen in een begrotingsjaar mag deze norm niet overschrijden.

In cijfers betekende dit voor 2019 het volgende:

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Renterisico					
1. Rentehervattingen	-	-	-	-	-
2. Te betalen aflossingen	2.569	2.979	3.568	3.658	3.761
3. renterisico (1+2)	2.569	2.979	3.568	3.658	3.761
Renterisiconorm					
4a. Omvang begroting 1 januari	52.266	55.194	54.489	55.178	55.436
4b. Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%	20%
4. Renterisiconorm (4a x 4b)	10.453	11.039	10.898	11.036	11.087
Toets renterisiconorm					
Renterisico op vaste schuld (3)	2.569	2.979	3.568	3.658	3.761
Renterisiconorm (4)	10.453	11.039	10.898	11.036	11.087
Ruimte (3-4)	-7.884	-8.060	-7.330	-7.378	-7.326
(4 > 3) Ruimte onder renterisiconorm					
(3 > 4) Overschrijding renterisiconorm					

De tabel laat zien dat het bedrag aan langlopende leningen, waarover renterisico werd gelopen, ruimschoots binnen de wettelijke norm blijft.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft voor de gemeente de maximale toegestane omvang van de kortlopende schuld (met een looptijd korter dan 1 jaar) aan. Wettelijk moet worden overgegaan tot omzetting naar langlopende schulden zodra de limiet meer dan twee achtereenvolgende kwartalen wordt overschreden. Het doel van deze limiet is het renterisico op korte financiering te beperken. Fluctuaties in korte rente kunnen namelijk een relatief grote invloed hebben op rentelasten. De kasgeldlimiet wordt uitgedrukt in een percentage van het begrotingstotaal (8,5%) en bedraagt voor 2019 € 4.443.000. Bij het financieringsbeleid wordt rekening gehouden met deze limiet.

	Omschrijving	
1.	Toegestane kasgeldlimiet	
	Omvang begroting (lasten) per 1 januari 2019	52.265
	Percentage kasgeldlimiet	8,50%
	Omvang kasgeldlimiet	4.443
2.	Omvang vlottende schuld (gemiddeld 2019)	
	Opgenomen gelden < 1 jaar	3.542
	Schuld in rekening courant	
	Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0
	Overige geldleningen (geen vaste schuld)	0
		3.542
3.	Vlottende middelen (gemiddeld 2019)	
	Contante gelden in kas	2
	Tegoeden in rekening courant	1.626
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0
		1.628
4.	Toets kasgeldlimiet	
	Toegestane kasgeldlimiet	4.443
5.	Totaal netto vlottende schuld (2-3)	1.914
	Ruimte (4-5)	2.529

Schatkistbankieren

Sinds eind 2013 worden tijdelijk overtollige middelen verplicht ondergebracht bij het ministerie van Financiën. Het doel van de deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren is de Europese Monetaire Unie schuld van de collectieve sector te verlagen.

Rentetoerekening

De paragraaf financiering moet inzicht geven in: de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten. Onderstaand schema geeft hier invulling aan.

De externe rentelasten over de korte en lange financiering	625	
De externe rentebaten (idem)	95 -/-	
Totaal door te rekenen externe rente		530
De rente die aan de grondexploitatie moet worden toegerekend	19 -/-	
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	214 -/-	
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0 +/-	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-232
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		297
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		296 -/-
Renteresultaat op het taakveld Treasury		1

Bedrijfsvoering

Algemeen

Ook de gemeente Enkhuizen levert een breed scala aan producten voor haar inwoners en ondernemers. Bedrijfsvoering betreft de sturing en beheersing van zowel alle primaire als alle ondersteunende processen en is ondergebracht in de SED organisatie. Bij de jaarrekening van de SED organisatie wordt verslag gedaan over de bedrijfsvoering in 2019. Over de beleidsprocessen en de daaruit voortkomende prestaties rapporteren we in de verschillende beleidsprogramma's.

In deze paragraaf geven wij, conform art. 14 van het BBV, inzicht in voor Enkhuizen relevante ontwikkelingen van de ondersteunende processen en bedrijfsmiddelen.

Personeel en organisatie

We hebben in 2019 geïnvesteerd in kennis om onze organisatie verder te professionaliseren. Zo hebben we in 2019 uitgebreid aandacht besteed aan strategische personeelsplanning. De uitkomsten hiervan vormen een basis voor de verdere ontwikkeling van de SED medewerkers en de organisatie in het licht van onze ontwikkelingsplannen. Ook hebben we in 2019 een medewerkers tevredenheidsonderzoek gehouden. De resultaten van dit onderzoek en de signalen die afgegeven zijn, nemen we mee in de ontwikkeling van onze organisatie.

Daarnaast hebben we in 2019 een slag gemaakt met de herstructurering van de SED organisatie door in te zetten op de topstructuur. Een nieuwe indeling van de organisatie met nieuwe leidinggevendenden en een organisatieplan voor de jaren 2020-2024 moet zorgen voor meer grip op kwaliteit en kwantiteit. Ook de resultaten van de benchmark die we eind 2019 gehouden hebben nemen we mee in de verdere groei van de SED organisatie.

Juridisch

We zien een daling van het aantal bezwaarschriften, van 95 in 2018 naar 82 in 2019. 99% van de bezwaarschriften hebben we binnen de wettelijke termijn afgehandeld. Het aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften, is gedaald van 9,5% in 2018 naar 6,1% in 2019. Wel zien we een stijging van het aantal handhavingszaken van 17 naar 44. Ook het aantal bezwaarzaken aangaande handhavingskwesties is gestegen van 2 in 2018 naar 12 in 2019.

Bij klachten zetten we in op een vroegtijdige persoonlijke afhandeling. Hierdoor zijn 24 van de 25 klachten in 2019 informeel afgehandeld.

Om de kwaliteit van onze besluiten te verbeteren, zijn we in 2019 gestart met meer inzet op juridische kwaliteitszorg. Dit zetten we in 2020 voort.

Dienstverlening

In 2019 hebben we de concept visie op dienstverlening verder uitgewerkt en afgerond. Deze wordt begin 2020 aangeboden aan het DB.

Ook hebben we ons het afgelopen jaar ingezet om het Klantcontactcentrum verder te professionaliseren, zodat we meer vragen aan de telefoon kunnen beantwoorden en de organisatie kunnen ontlasten.

Zo worden inmiddels 85% van de vragen over belastingen direct bij het eerste contact aan de telefoon beantwoord.

We hebben in 2019 een inwonersavond georganiseerd voor de inwoners van Enkhuizen om met elkaar in gesprek te gaan over het werken op afspraak voor producten van Burgerzaken. De avond verliep geanimeerd en de informatie die we die avonden opgehaald hebben, helpen ons het werken op afspraak verder vorm te geven.

Tot slot hebben we ook de afhandeling van onze meldingen openbare ruimte gedigitaliseerd, waardoor het voor zowel onze inwoners als medewerkers eenvoudiger en overzichtelijker is hun meldingen in te dienen en af te handelen.

Onze online dienstverlening is verder verbeterd doordat we meer aanvraagformulieren digitaal aanbieden. Ook de websites zijn verder ontwikkeld op basis van de vragen van onze bezoekers.

Planning en control

De documenten in de Planning & Controlcyclus worden opgemaakt via het programma LIAS. Het voordeel hiervan is dat vanuit de gehele organisatie interactief op meerdere plekken tegelijk in een 'centraal' document kan worden gewerkt, waarbij ieder zijn eigen rol oppakt (schrijver, redacteur, bestuurlijke dekking). Dit document kan vervolgens gemakkelijk op de gemeentelijke website worden geplaatst.

Inkoop

Inkoop is als adviserend team, faciliterend aan de organisatie. Het team bestaat uit de onderdelen aanbestedingen, subsidies, verzekeringen, nutskosten en contractbeheer. Vanuit deze rol speelt inkoop in op ontwikkelingen in de omgeving. Gevraagd en ongevraagd is er advies gegeven binnen de diverse vakafdelingen.

In 2019 is onder meer het volgende gerealiseerd:

- Voor cv-onderhoud is een Europese aanbesteding doorlopen
- De renovatie van de sanitaire gebouwen in de Haven is gestart na een geslaagde aanbesteding
- De aanbesteding voor buurtbemiddeling is succesvol verlopen
- Voor de gemeentelijke gebouwen is na een Europese aanbesteding een nieuwe verzekering afgesloten.
- Er is begonnen met het gefaseerd inpassen van slimme meters
- De rapportage energieverbruik is verbeterd
- Er is voor twee monumenten een herbestemmingssubsidie aangevraagd.
- Aan het project Contractenbank is actief deelgenomen. Dit project nadert de eindfase. Vanaf eind 2019 is gestart met testen van de nieuwe applicatie.

Verbonden partijen

Verbonden partijen

	rekening 2018	begroting 2019	rekening 2019
Westfries Archief	126	149	149
WerkSaam Westfriesland	888	920	926
Ondersteuning Bestuurlijke Samenwerking West-Friesland	36	49	35
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	1.157	1.157	1.201
Recreatieschap Westfriesland	103	101	101
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden	767	767	837
Archeologie Westfriesse gemeenten	24	20	20
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	410	454	454
SED organisatie	11.695	11.842	12.705
SSC DeSom (ICT)	687	900	1.024
Ontwikkelingsbedrijf Noord Holland Noord	43	41	76
Totale bijdrage	15.936	16.400	17.528

Ontwikkelingen

Gemeenschappelijke regelingen

Programma 1	Westfries Archief
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur
Deelnemers	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgerond)	€ 149.000
Bedrag per inwoner	€ 1,08
Doel / openbaar belang	De zorg, bewaring en het beheer van archiefbescheiden van de aangesloten overheidsorganisaties, alsmede het bevorderen van de lokale regionale geschiedbeoefening

Financieel belang Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.

- Risico's
- Omvang algemene reserve.
 - Achterstanden in werkzaamheden zoals restauratie, zuurvrije verpakking en andere beheersmaatregelen.
 - Verlaging fysieke dienstverlening.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	514	365	421	147	32 V
2015	421	147	449	401	38 V
2016	449	401	491	63	42 V
2017	491	63	387	41	105 N
2018	387	41	358	41	29 N

Programma 1 en 5	Ondersteuning Bestuurlijke Samenwerking West-Friesland (OBS)
------------------	--

Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	n.v.t.
Deelnemers	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgerond)	€ 35.000
Bedrag per inwoner	€ 1,88 OBSW
	€ 0,72 Leerlingenvervoer
Doel / openbaar belang	Ondersteuning samenwerking op het gebied van bestuurlijk overleg in de regio Westfriesland. Periodiek worden er bestuurlijke overleggen georganiseerd, gefaciliteerde en gecoördineerd op een aantal werkterreinen in de vormen van portefeuillehoudersoverleggen. De OBS kent de volgende portefeuillehoudersoverleggen: Madivosa (Maatschappelijke Dienstverlening, Volksgezondheid en Sociale aangelegenheden), VVRE (verkeer en vervoer, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening, Economie) en ABZ (Algemeen Bestuurlijke Zaken).

Financieel belang Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van het aantal inwoners. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.

- Risico's
- Er zijn voor 2019 geen risico's bekend.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	2 V
2015	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	17 V
2016	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	31 V
2017	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	7 V
2018	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Programma 2 en 5		Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	
Vestigingsplaats	Alkmaar		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur		
Deelnemers	Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel		
Deelname verplicht	Ja		
Bijdrage (afgerond)	€ 1.187.000 Crisisbeheersing en brandweer € 9.600 Veiligheidshuis € 5.000 Ambulancezorg		
Bedrag per inwoner	€ 0,25 voor de Ambulancezorg. Voor de overige bijdragen wordt uitgegaan van een verdeelsleutel		
Doel / openbaar belang	Het behartigen van de belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied. De Veiligheidsregio zorgt voor verkleining van de risico's op crises, betere voorbereiding op het bestrijden van incidenten en een vlotte en adequate aansturing van de hulpverlening bij een ramp.		
Financieel belang	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van het aantal inwoners voor de ambulancezorg. De overige bijdrage is gebaseerd op een verdeelsleutel. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Risico's	• Verwachte project- / frictiekosten 2017-2020 regionale meldkamer o.b.v. concept samenvoegingsplan. • Langdurige uitval. • Onvoldoende dekkingmaatregelen financieel tekort 2018. • IT dreigingen (bijv. virus, cyberaanval enz.). • Niet geheel halen van de prestatieafpraak (vlgs. staffel) zorgverzekeraars. • Tekort ambulanceverpleegkundigen. • Materiële en personele schade bij omvangrijke incidenten. • Aanbestedingsclaim.		

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	1.563	61.690	1.370	63.370	146 N
2015	1.370	63.370	4.078	60.747	2.638 V
2016	4.078	60.747	6.568	52.672	2.725 V
2017	6.568	52.672	5.269	55.995	106 V
2018	5.269	55.995	5.010	53.311	521 V

Programma 4	Recreatieschap Westfriesland
Vestigingsplaats	Stede Broec
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur
Deelnemers	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgerond)	€ 100.835
Bedrag per inwoner	€ 5,46
Doel / openbaar belang	Behartigt voor de Westfrieze gemeenten de belangen van de openluchtrecreatie en het landschap in het samenwerkingsgebied. Inzet voor een rijkere, gevarieerdere natuur met meer recreatiemogelijkheden, beheer en onderhoud van terreinen.
Financieel belang	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van het aantal inwoners. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	• Langdurige afwezigheid van een werknemer door ziekte. • Het ontbreken van vastgestelde beheerplannen. • Het uittreden van één van de gemeenten uit gemeenschappelijke regeling. • Imagoschade.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	1.186	2.894	1.054	3.023	109 V
2015	1.054	3.023	1.254	2.959	248 V
2016	1.254	2.959	2.835	3.000	1.288 V
2017	2.835	3.000	2.687	2.373	42 V
2018	2.687	2.373	2.534	2.088	33 V

Programma 5	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD)
Vestigingsplaats	Alkmaar
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur
Deelnemers	Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel
Deelname verplicht	Ja
Bijdrage (afgerond)	€ 927.658
Bedrag per inwoner	€ 19,18 Algemeen
	€ 250.000 0-4 jarigen & adolescenten (totaal)
	€ 54.000 bijdrage huisvesting JGZ (totaal)
	€ 232.000 bijdrage Veilig Thuis (totaal)

Doel / openbaar belang	Het behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de gezondheid en veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.
Financieel belang	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van het aantal inwoners. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	• Taakstelling begroting 2019. • Bedrijfsondersteuning GGD en Veilig Thuis. • GGD Rampen Opvang Plan • Kosten invoering GGD-dossier. • Afname aanvullende taken door gemeenten (o.a. door concurrentie).

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	497	3.299	744	3.616	285 V
2015	744	3.616	536	7.766	176 N
2016	536	7.766	57	10.099	451 N
2017	57	10.099	-133	10.490	213 N
2018	-133	10.490	241	12.542	328 V

Programma 5	Archeologie Westfriese Gemeenten
Vestigingsplaats	Hoorn (centrumgemeente)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	n.v.t.
Deelnemers	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Texel en Stede Broec
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgerond)	€ 20.000
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	Het doel van deze gemeenschappelijke regeling is om op beleidsmatig en uitvoerend niveau gezamenlijke belangen te behartigen op het gebied van archeologie.
Financieel belang	Geen
Risico's	• Er zijn voor 2019 geen risico's bekend.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0
2015	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0
2016	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0
2017	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0
2018	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0

Programma 5	WerkSaam
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur
Deelnemers	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgerond)	€ 926.000
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	WerkSaam wil inwoners van Westfriesland naar vermogen laten deelnemen op de reguliere arbeidsmarkt en het beroep van inwoners op een uitkering zoveel mogelijk beperken. Hiertoe ondersteunt WerkSaam werkzoekenden, uitkeringsgerechtigden en werkgevers in de regio.
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage aan apparaatskosten op basis van een verdeelsleutel en het gedeelte van de integratie-uitkering Sociaal Domein. dat de raden beschikbaar stellen voor participatie (inclusief volwasseneneducatie), inkomensdeel/buig en de wet sociale werkvoorziening voor zover het gaat om het budget dat samenhangt met de taken die overgaan naar WerkSaam. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	• Bepaling hoogte over te dragen participatiebudget. • Uitmuttig re-integratiebudget. • Minder omzet en minder winst uit commerciële activiteiten. • Schommeling in de kosten voor bedrijfsvoering.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	11.484	2.791	11.103	3.665	566 V
2015	11.103	3.665	10.172	10.927	1.137 V
2016	10.172	10.927	8.314	9.168	468 V
2017	8.314	9.168	7.651	16.245	34 V
2018	7.651	16.245	7.469	12.069	0

Programma 6	Centraal afvalverwijderingsbedrijf West-Friesland (CAW)
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur
Deelnemers	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgrond)	Niet van toepassing
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing

Doel / openbaar belang	Het CAW heeft als taak het beheren van de voormalige stortplaats te Westwoud en de uitoefening van de rechten en plichten zoals verbonden aan het aandeelhouderschap in de HVC.
Financieel belang	Het Centraal Afvalverwijderingsbedrijf West-Friesland (CAW) is namens de deelnemende gemeenten aandeelhouder van de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC). Het CAW is houder van 338 van de 2.914 uitstaande aandelen van de NV Huisvuilcentrale Noord Holland en heeft zich op grond van artikel 9 en 10 van de ballotageovereenkomst garant gesteld voor rente en aflossing van leningen van de NV Huisvuilcentrale Noord-Holland. Bij uitwinning of aansprakelijkheidsstelling van de aandeelhouders zijn de aandeelhouders onderling aansprakelijk naar rato van het aantal uitgegeven aandelen van de aan uitwinning of aansprakelijkheid verbonden kosten. Deze garantstelling vertaalt zich indirect naar de deelnemende gemeenten. De geprognostiseerde stand van de leningen eind 2017 bedraagt ruim € 606 miljoen. Er zijn 2.914 aandelen uitgegeven. Het aandeel van het CAW hierin is 338. Dit is een percentage van 11,6%, waardoor het CAW een bedrag garant staat voor ca. € 70,5 miljoen. Op basis van het inwoneraantal betekent dat voor de gemeente Enkhuizen een bedrag van € 6,2 miljoen.
Risico's	• Bestuurlijke en administratie ondersteuning door HVC. • Stortplaats Westwoud. • Garantstelling HVC.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	227	2.614	155	2.342	9 V
2015	155	2.342	51	2.643	26 V
2016	51	2.643	51	2.643	29 V
2017	54	3.092	849	2.409	36 N
2018	849	2.409	853	3.456	4 V

Programma 6	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur
Deelnemers	Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel en de provincie Noord-Holland
Deelname verplicht	Ja
Bijdrage (afgrond)	€ 454.000
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	Het behartigen van de belangen van de deelnemers bij de uitvoering van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving betrekking hebbende op milieu.
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage volgens het bedrijfsplan op basis van lupsumfinanciering (vastgestelde prijs voor een totaalproject). Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.

Risico's	• Wettelijke ontwikkelingen. • Ongedekte lasten voormalig directeur. • Outputfinanciering. • Meer-minder taken.
----------	--

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 1-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	223	3.706	1.030	3.763	991 V
2015	1.030	3.763	626	2.921	298 V
2016	626	2.921	902	3.451	653 V
2017	902	3.451	2.114	5.393	1.233 V
2018	2.114	5.393	2.595	4.118	1365 V

Diverse programma's	SED organisatie
Vestigingsplaats	Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur
Deelnemers	Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgrond)	€ 12.705.000
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	Het bewerkstellingen van een kwalitatief hoogwaardige, effectieve en efficiënte uitvoering door de SED organisatie van de door de gemeenten opgedragen uitvoerende taken met het oog op een goede dienstverlening aan de inwoners en een krachtige ondersteuning aan de besturen van de gemeenten.
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage volgens verdeelsleutel. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	• Datalek, cybercrime en uitval ICT systemen • Beperkte personele bezetting • Kiezen voor een verkeerde aanbestedingsprocedures • Onvoldoende juridische kennis bij de medewerkers

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 1-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	223	3.706	1.030	3.763	991 V
2015	1.030	3.763	626	2.921	298 V
2016	626	2.921	902	3.451	653 V
2017	902	3.451	2.114	5.393	1.233 V
2018	2.114	5.393	2.595	4.118	1365 V

Diverse programma's	Shared Service Center ICT DeSom
Vestigingsplaats	Wognum
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur
Deelnemers	Drechterland, Enkhuizen, Koggenland, Stede Broec, Opmeer, Medemblik en WerkSaam
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgrond)	€ 1.024.000
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	Het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en een doelmatige uitvoering door het SSC van de door de gemeenten opgedragen uitvoerende taken en de ondersteuning in brede zin op het terrein van de ICT en het creëren van de voorwaarden voor een efficiënte bedrijfsvoering en een efficiënte en klantgerichte dienstverlening.
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage volgens verdeelsleutel. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	• Cyberaanvallen. • Incompliancy door gewijzigde voorwaarden softwareleveranciers. • Gezamenlijke infrastructuur en beheer met Hoorn zonder goede en juridische organisatorische basis. • Ontvlechting van WerkSaam. • Geen goede centrale regie en beveiliging op externe cloudoplossingen. • Bestuurlijke en organisatorische keurslijf. • Beëindigen van contracten met onze leveranciers. • Calamiteiten waardoor gebouwen en hardware buiten gebruik raken. • Continuïteit in dienstverlening calamiteit. • Tijdige invulling van vacatures en werving geschikt personeel.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	n.v.t.	n.v.t.	222	4.927	160 V
2015	222	4.927	607	8.065	606 V
2016	607	8.065	631	5.168	316 V
2017	631	5.168	941	3.302	140 V
2018	941	3.302	616	2.290	54

Deelnemingen

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	NV Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord
Vestigingsplaats	Alkmaar
Rechtsvorm	Vennootschap
Vertegenwoordiging	Aandeelhouder
Deelnemers	17 gemeenten in Noord-Holland en de provincie Noord-Holland
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgerond)	€ 76.000
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	Bevorderen van de regionale economie en welvaart en de nationale en internationale positionering van Noord-Holland Noord.
Financieel belang	Jaarlijks wordt een subsidie toegekend. De aandeelhouder is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.
Risico's	Er zijn voor 2019 geen risico's bekend.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	594	3.302	613	1.934	19 V
2015	613	1.934	835	2.487	222 V
2016	835	2.487	890	2.087	55 V
2017	890	2.087	806	1.962	84 N
2018	806	1.962	843	2.545	37 V

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	NV Bank Nederlandsche gemeenten (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Vennootschap
Vertegenwoordiging	Aandeelhouder
Deelnemers	De Staat, gemeenten, provincies en één hoogheemraadschap
Deelname verplicht	Ja
Bijdrage (afgerond)	Niet van toepassing
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	De uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. Draagt bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger
Financieel belang	De gemeente heeft als aandeelhouder 130.650 aandelen. De aandeelhouder is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.
Risico's	Er zijn voor 2019 geen risico's bekend.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	3.582	127.753	3.582	149.923	126 V
2015	3.739	149.923	4.163	145.348	226 V
2016	3.753	145.348	4.486	149.514	369 V
2017	4.220	149.514	4.953	135.072	393 V
2018	4.953	135.072	4.991	132.518	337 V

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Alliander N.V.
Vestigingsplaats	Amsterdam
Rechtsvorm	Vennootschap
Vertegenwoordiging	Aandeelhouder
Deelnemers	Alle aandelen van Alliander N.V. zijn in handen van Nederlandse provincies en gemeenten.
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgerond)	Niet van toepassing (kapitaalverstrekking)
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	De Gaskop beheert niet langer de aandelen die de gemeenten in Noord-Holland en de provincie in het netwerkbedrijf Alliander heeft. Gemeente Enkhuizen heeft vanaf 18 december 2017 rechtstreeks aandelen in Alliander, zonder tussenkomst van de Gaskop. De wet Onafhankelijk Netbeheer bepaalt dat de aandelen van netwerkbedrijven in handen van de overheid blijven.
Financieel belang	De gemeente heeft als aandeelhouder 124.198 aandelen. De aandeelhouder is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.
Risico's	Er zijn voor 2019 geen risico's bekend.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	3.375.000	4.173.000	3.579.000	4.093.000	323.000 V
2015	3.579.000	4.093.000	3.687.000	4.039.000	235.000 V
2016	3.687.000	4.039.000	3.864.000	3.871.000	282.000 V
2017	3.864.000	3.871.000	3.942.000	4.127.000	203.000 V
2018	3.942.000	4.127.000	4.129.000	4.216.000	334.000 V

Grondbeleid

Inleiding

Binnen de gebiedsontwikkeling wordt een onderscheid gemaakt tussen actief- en passief grondbeleid. Bij actief grondbeleid verwerft de gemeente de grond, maakt deze bouw- en woonrijp en verkoopt de bouwgrond aan projectontwikkelaars/particulieren, die op deze bouwgrond het vastgoed realiseren.

Bij passief grondbeleid heeft de gemeente een faciliterende en kader stellende rol bij 'gebiedsontwikkeling door derden'. De gemeente stelt het bestemmingsplan vast, waarbij kosten van gemeenschapsvoorzieningen worden verhaald door middel van (anterieure) overeenkomst of vaststelling van een exploitatieplan.

Een variant 'tussen' deze beide vormen is de publiek-private samenwerking (PPS), waarbij de gemeente samen met een private partij de grondexploitatie doet. Winst en risico worden dan gedeeld.

Visie

De vigerende Nota Grondbeleid is vastgesteld in 2016. Een nota grondbeleid is niet verplicht, en ook de financiële verordening van Enkhuizen schrijft geen verplichte nota en actualisatie meer voor. Dit jaar wordt gekeken of en wanneer een actualisatie van de nota gewenst is. Het ligt voor de hand om hierbij aansluiting te zoeken bij de (nog op te stellen) omgevingsvisie vanuit de omgevingswet.

Beleidsverantwoording

Over gebiedsontwikkelingen wordt op verschillende manieren verantwoording afgelegd:

1. De verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen de Raad, het College en de SED zoals beschreven in de Nota Grondbeleid.
2. De projecten doorlopen de algemene fasen in gebiedsontwikkelingen (initiatief, definitie, ontwerp, voorbereiding en uitvoering (realisatie & kaveluitgifte), waarbij in principe per faseovergang verantwoording over de af te sluiten fase en toestemming voor de volgende fase wordt gevraagd aan het College en/of Raad.
3. Verantwoording in de P&C cyclus.

Ontwikkelingen in wet- en regelgeving

Naast een aantal wijzigingen vanuit de Omgevingswet (o.a. nieuwe mogelijkheden voor uitnodigingsplanologie of organische gebiedsontwikkeling) komt de belangrijkste wijziging vanuit de nieuwe Notitie Grondbeleid.

In juli 2019 is de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken gepubliceerd door de Commissie BBV. Deze notitie vervangt de eerdere notitie inzake grondexploitaties. Nieuw in deze notitie is de term 'warme gronden'. Warme gronden zijn gronden die zijn verworven met het oog op gebiedsontwikkeling. Deze term is geïntroduceerd om een naam te geven aan de nieuwe regels voor afwaarderen die gelden voor dit type gronden. De wijziging van het BBV in 2016 betekende dat dit soort gronden tijdelijk afgewaardeerd werden tot bestemmingswijziging. Voor warme gronden geldt nu dat deze tijdelijke afwaardering niet verplicht is indien een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan (b.v. structuurvisie) de garantie geeft dat de bestemming in de toekomst ook daadwerkelijk gewijzigd gaat worden. Indien dit het geval is dan dient de waarde onder de toekomstige bestemming te worden vastgesteld door een taxateur. Daarnaast geldt deze regel alleen voor gronden die bestemd worden voor woningbouw en dus niet voor bedrijventerreinen.

De strategische gronden bestemd voor de ontwikkeling van Gommerwijk West West en Bierkade/Zilverstraat zijn te kwalificeren en te waarderen als 'warme gronden' (zie hieronder).

Parameters 2020

De hierna weergegeven parameters voor kosten- en opbrengstenstijging worden jaarlijks geëvalueerd en herijkt. De parameters zijn bepaald aan de hand van de woningmarktcijfers van NVM en de *Outlook Grondexploitaties 2020* van Metafoor Ruimtelijke Ontwikkeling. Daarnaast vindt afstemming plaats met omringende gemeenten.

Opbrengstenstijging

De stijging van de (grond)opbrengsten is gebaseerd op de stijging van de woningprijzen. In de regio West Friesland (NVM) is de transactieprijs in Q4 van 2019 met 7.9% gestegen ten opzichte van een jaar eerder. De transactieprijs per vierkante meter kent een stijging van 4,9%. Voor de regionale woningmarktgebied als West-Friesland hanteert de Outlook van Metafoor Ruimtelijke Ontwikkeling een opbrengstenstijging tussen de 1,0% en 2,5%. Gezien de ontwikkelingen in de regio en in vergelijking met omringende gemeenten is gekozen voor een opbrengstenstijging van 2,0%.

Voor bedrijfsterreinen (Schepenwijk) is niet gerekend met een inkomstenstijging. De geldende kavelprijs (€ 115/m²) voor Schepenwijk is nog steeds marktconform en zou met een verhoging boven de vraagprijs van een concurrerende naastgelegen (commercieel) bedrijventerrein uitkomen.

Kostenstijging

Voor de kosten van grondexploitaties adviseert de Outlook Grondexploitatie 2020 een stijging van 1,5% tot 3% voor de kosten van grond- weg- en waterbouw en voor plankosten een kostenstijging van 2% tot 4%. In vergelijking met omliggende gemeenten is gekozen voor een generieke kostenstijging van 2,5 %.

Rentevoet

De rentevoet is aangeleverd door financiën en is berekend op basis van de verhouding eigen- en vreemd vermogen, conform het BBV. De rentevoet komt hiermee op 1,36% voor Enkhuizen.

Ontwikkelingen

Binnen de gemeente zijn de volgende vier projecten in ontwikkeling (initiatief of haalbaarheidsfase):

Gommerwijk West West

Op 26 februari 2019 besloot de raad om een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen voor het maken van een uitwerkingsplan met nieuwbouwwoningen op basis van dit bestemmingsplan. Vervolgens is een stedenbouwkundige verkavelingsschets opgesteld, een aanzet gemaakt voor een beeldkwaliteitsplan en zijn de relevante omgevingsfactoren grotendeels in beeld gebracht/onderzocht. Er wordt overleg gevoerd met het HHNK over peilverhoging van het water in dit gebied om dit bevaarbaar te maken en aan te sluiten op het bestaande vaarnetwerk. Voorts zijn we in gesprek met de grondeigenaren om te komen tot aankoop van deze percelen. Eén grondeigenaar wil als ontwikkelende partij zijn positie behouden. Met hem zijn we in gesprek om te komen tot een zogeheten anterieure overeenkomst (samenwerking).

Op 24 september 2019 besloot de raad tot een partiële wijziging van het bestemmingsplan waardoor het regionale woonbeleid leidend is voor de plancapaciteit. Door deze wijziging kunnen ook (weer) woningbouwplannen elders in de stad gefaciliteerd worden (plannen met > 11 woningen). Eén grondeigenaar binnen het plangebied Gww heeft tegen dit besluit

beroep ingediend. Dit beroep wordt in 2020 door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State behandeld.

Bierkade/Zilverstraat

De - in 2010 - voor de locatie Zilverstraat/Bierkade opgestelde stedenbouwkundige verkenning is het vertrekpunt voor verdere planuitwerking van deze ontwikkeling. In november 2018 heeft een consultatieronde met de raad plaatsgehad voor mogelijke woningbouwprogramma's. In 2019 is door het college besloten de vlek in twee deelprojecten te behandelen. Het betonningsgebouw met zijn rijks beschermde monumentenstatus vraagt een ander proces dan het overige deel.

Bloemenbuurt

Welwonen heeft een voornemen tot herstructurering van met name de noordzijde van de Bloemenbuurt. Het gaat om de sloop van 92 woningen en de herbouw van circa 115 woningen in een andere structuur / opzet. Het wegenpatroon wordt dus ook gedeeltelijk gewijzigd. Voordat dit plan voor beginselmedewerking aan de raad wordt voorgelegd is inzicht in de kosten(verdeling) nodig. Deze werkzaamheden zijn in 2019 niet afgerond en zijn momenteel actueel.

Westeinde

In 2019 zijn met de gemeente Stede Broec en de ontwikkelaars die positie hebben in dit gebied oriënterende gesprekken gevoerd over een invulling met woningbouw. Gezocht is naar een vorm van samenwerking en welke uitgangspunten voor deze woonwijk van toepassing zijn. Dit is in 2019 niet afgerond en wordt in 2020 voortgezet.

Strategische gronden

De gemeente heeft de volgende strategische gronden in haar bezit:

1. Gronden die onderdeel zijn van de gebiedsontwikkeling Gommerwijk West West
2. Gronden die onderdeel zijn van het project Bierkade/Zilverstraat

Beide gronden zijn te kwalificeren en te waarderen als de eerder genoemde nieuw categorie 'warme gronden'. Zie ook hieronder.

Prognose resultaten

De gemeente Enkhuizen kent op dit moment een tweetal lopende projecten; bedrijventerrein Schepenwijk (actieve grondexploitatie), en Recreatieoord Enkhuizer Zand (passief grondbeleid).

Schepenwijk

Bedrijventerrein
Actieve en volledig eigen grondexploitatie
Uitvoeringsfase (kaveluitgifte)
Beoogd eindejaar 2021

Dit project betreft de uitgifte van de laatste bedrijfskavels en de uitvoering van de laatste werkzaamheden. In 2019 zijn de laatste (grond) depots afgevoerd en is een begin gemaakt met het vergoten van de waterberging. Extra kosten zijn in 2019 gemaakt voor het bedrijventerrein-brede opruimen en puinvrij maken van (gemeentelijke) groenbermen. De laatste werkzaamheden voor de waterberging zullen in 2020 plaatsvinden. Voor de bereikbaarheid van een in 2019 verkocht kavel wordt in 2020 nog een weg deel aangelegd. Dit was een voorwaarde voor de verkoop en nodig voor de verkoopbaarheid.

In 2019 zijn een tweetal kavels verkocht en geleverd. Dit is minder dan geprognostiseerd. Veel aanvragen zijn er geweest om 'bedrijfsunits' te mogen ontwikkelen op onze kavels. Omdat dit niet in het huidige beleid past, zijn er geen kavels verkocht ten behoeve van een dergelijke functie. De vraagprijs voor de bedrijfskavels is € 115/m². Deze prijs is nog steeds marktconform. Op dit moment zijn er nog een viertal kavels te verkopen. Eén kavel heeft een optie. De verwachting is deze kavels in 2020 en 2021 te kunnen verkopen.

Het resultaat van de grondexploitatie bedraagt € 259.971 *negatief*. Ten opzichte van vorig jaar is dit een achteruitgang van circa € 150.000. Dit is voornamelijk het gevolg van:

- Onvoorziene hogere kosten per m³ voor grondafoer (depot en waterberging) vanuit de Pfas problematiek
- Onvoorziene (opruim) werkzaamheden
- Onvoorziene externe inhuur voor voorbereiding & toezicht op de werkzaamheden
- Aanleggen bovengenoemd wegdeel

Het idee bestaat om als in 2020 alle werkzaamheden afgerond zijn, de nog te verkopen kavels onder te brengen in de categorie 'MVA's' en de grondexploitatie te sluiten. Op deze manier wordt voorkomen dat er tot de laatste kavelverkoop interne-, maar met name ook rentekosten blijven drukken op de grondexploitatie.

Recreatieoord Enkhuizer Zand (REZ)

In 2004 heeft de gemeenteraad de 'Rapportage Toekomstvisie Recreatieoord Enkhuizer Zand' integraal overgenomen en bijbehorend Vlekkenplan vastgesteld. Uitgangspunten zijn de verplaatsing van de bestaande camping naar een nieuwe locatie in het noorden van het plangebied, de realisatie van een vakantiepark en een openbaar strand met ligweide. Op basis van het in 2009 op onderdelen aangepaste Vlekkenplan zijn in 2014 een aantal inspraakmomenten en een enquête via het stadspanel uitgevoerd. In 2015 is gestart met een aanbestedingstraject. Het Vlekkenplan en het beeldkwaliteitsplan (2015) vormen de basis van de gehouden aanbesteding. Verder is als randvoorwaarde meegegeven dat er maximaal 200 vakantiewoningen in het vakantiepark toegestaan zijn. Naar aanleiding van de gehouden aanbesteding de opdracht aan OREZ gegund. De gekozen variant 'Vesting' is voorgelegd aan de provincie en de provinciale adviescommissie ARO (Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling). Namens de PARK (Provinciale Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit) wordt Frits Palmhout (hoogleraar IJsselmeergebied vanuit de Van Eesteren leerstoel) van bureau Palmhout betrokken om samen te werken naar een verfijning van het ontwerp. Als resultaat krijgt het vestingmodel een niet symmetrische indeling. Bovendien is het vakantiepark op advies van Palmhout verder in het water gesitueerd, om de groenstrook tussen de zeemuur en het nieuwe vakantiepark te verruimen vanuit het oogpunt van ruimtelijke kwaliteit en cultuurhistorie. Op basis van dit plan is tussen de partijen overeenstemming bereikt.

Deze variant is in juni 2017 vertaald in een voorontwerpbestemmingsplan welke op 25 oktober 2018 in procedure is gebracht. In het najaar van 2018 vindt op initiatief van de Provincie, in overleg met het Zuiderzeemuseum en de gemeente, meerdere werkateliers plaats onder leiding van bureau UUM. In deze werkateliers wordt onderzocht of de parkeersamenstelling van het Zuiderzeemuseum (ZZM) ingewilligd kan worden. Deze workshops leiden uiteindelijk niet tot overeenstemming. Ten opzichte van het voorontwerp is het bestemmingsplan op onderdelen gewijzigd, zodat de overgang van museum naar park en het uitzicht van het museum op het IJsselmeer verbetert. De mogelijkheid van parkeervoorzieningen voor het Zuiderzeemuseum worden niet opgenomen. Dit bestemmingsplan is 3 april 2019 als ontwerp in procedure gebracht.

De ingediende zienswijzen tegen het ontwerpbestemmingsplan richten zich met name op de aantasting van de 'museale beleving', samenhangend met het in het water geschoven vakantiepark. Hierdoor wordt volgens de indieners het open zicht op het IJsselmeer vanuit

het Zuiderzeemuseum aangetast. De behandeling van de zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan leidt tot een voorstel tot gewijzigde vaststelling.

Op 29 oktober wordt het bestemmingsplan unaniem vastgesteld in de raad. Op 3 december besluit Gedeputeerde Staten tot het geven van een reactieve aanwijzing waarmee het vakantiepark en de naastgelegen groenstrook wordt uitgesloten van de vaststelling. De provincie geeft aan dat de borging van de zichtlijn in regels en plankkaart, een motivering op welke wijze voldaan wordt aan de provinciale leidraad en het aantonen dat het gebied voldoende ruimtelijk draagvermogen voor 200 vakantiewoningen heeft, reden zijn geweest voor de aanwijzing. OREZ heeft in december een voorlopige voorziening aangevraagd tegen dit besluit. De gemeenteraad heeft gevraagd twee sporen te bewandelen: overleg met de provincie om te komen tot overeenstemming en parallel het voorbereiden van een beroep tegen besluit van GS.

In december 2019 zijn de welstandscriteria vastgesteld in de raad waarmee deze integraal onderdeel uitmaken van de gemeentelijke Welstandsnota. Deze vervangen daarmee de criteria die momenteel in de Welstandsnota zijn opgenomen voor het gebied Enkhuizerzand.

Winst- en verliesneming

Verliesneming

Voor het negatieve resultaat van de grondexploitatie van Schepenwijk is een verliesvoorziening van € 259.971 getroffen.

Winstneming

Vanuit de BBV gelden regels voor te maken winstnemingen bij positieve grondexploitaties. Dit is op dit moment niet van toepassing in Enkhuizen.

Risicobeheersing

Schepenwijk

Voor Schepenwijk zijn geen project specifieke risico's geïnventariseerd. Wel is in de kostenraming rekening gehouden met potentieel hogere kosten voor grondafvoer vanuit de Pfas problematiek. Over de grondexploitatie is een risicoanalyse gedaan met 2 jaar vertraging, 1% hogere kostenstijging en 1% lagere inkomstenstijging. Dit betekent een potentieel lager resultaat van € 67.428. Dit bedrag dient opgenomen te worden in het weerstandsvermogen van de gemeente.

Recreatieoord Enkhuizer Zand

Uitgangspunt voor deze ontwikkeling is een voor de gemeente minimaal budgettair neutraal verloop. Om goed inzicht te krijgen in de risico's is er naast een brede risico-inventarisatie ook een specifiek onderzoek verricht naar de risico's die gemeente loopt bij deze ontwikkeling, met daarbij behorende beheersmaatregelen. Deze beheersmaatregelen zijn voor zover mogelijk vastgelegd in de met de ontwikkelaar afgesloten anterieure overeenkomst.

Strategische gronden

Als hierboven aangegeven zijn de strategische gronden van de gemeente te classificeren als 'warme gronden'. Van hieruit mogen deze gronden gewaardeerd worden tegen de toekomstige bestemming. In den regel is dit een hogere waarde dan de waarde onder de huidige bestemming en de aankoop-/ boekwaarde. Voor de jaarrekening 2019 zijn de gronden behorende bij Gommerwijk West West en Bierkade/Zilverstraat opnieuw gewaardeerd door een taxateur.

Reserves en voorzieningen

Voor het verwachte negatieve resultaat van de grondexploitatie Schepenwijk is een voorziening opgenomen van € 259.971.

De risicoreserve Bouwgrondexploitatie bedraagt eind 2019 €1.335.000. De beleidsuitgangspunten voor de Risicoreserve Bouwgrondexploitaties zijn vastgelegd in de door de raad vastgestelde nota Reserves en Voorzieningen. Het saldo van deze Reserve per 31 december 2019 ligt tussen het vastgestelde minimum (€ 250.000) en maximum (€ 1,5 miljoen).

Financiën

Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten per programma

Programma	Primitieve begroting 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019
Lasten:			
Bestuur en ondersteuning	3.128	3.595	3.455
Veiligheid	1.717	1.893	1.833
Beheer openbar ruimte	5.036	5.246	4.715
Economie	3.912	4.037	3.779
Samenleving	26.307	28.479	30.255
Milieu	4.384	4.559	4.440
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	1.852	2.001	1.745
Algemene dekkingsmiddelen	480	454	717
Overhead	5.451	6.365	5.990
Vennootschapsbelasting			0
Totaal lasten	52.266	56.629	56.928
Baten:			
Bestuur en ondersteuning	1.123	1.123	1.268
Veiligheid	34	38	25
Beheer openbar ruimte	175	279	348
Economie	2.449	2.454	2.110
Samenleving	6.098	6.510	6.237
Milieu	4.837	4.777	4.757
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	419	333	333
Algemene dekkingsmiddelen	35.494	35.820	36.173
Overhead	18	1.218	1.338
Totaal baten	50.648	52.553	52.589

Programma	Primitieve begroting 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2019
<i>Stortingen reserves:</i>			
Reserves Veiligheid	0	0	0
Reserves Beheer en openbare ruimte	959	973	959
Reserves Economie	0	0	0
Reserves Samenleving	23	516	516
Reserves Milieu	0	0	0
Reserves Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	0	0	0
Reserves algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	3.500	3.500
Totaal stortingen	982	4.989	4.975
<i>Onttrekkingen reserves:</i>			
Reserves Veiligheid	0	0	0
Reserves Beheer en openbare ruimte	-1.447	-1.401	-1.073
Reserves Economie	0	0	0
Reserves Samenleving	-217	-1.646	-3.527
Reserves Milieu	0	0	0
Reserves Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	0	0	0
Reserves algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-1.256	-5.793	-5.951
Totaal onttrekkingen	-2.920	-8.840	-10.551
Totaal mutaties reserves	1.938	3.851	5.576
Resultaat	320	-226	1.237

Overzicht van incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten > € 25.000

		Realisatie 2019 (* € 1.000)
Programma 1	Bijdrage DeSom	110
	Verkiezingen	34
Programma 3	Grondverbetering en zichtbaarheid Hertenkamp	169
Programma 5	Lasten Kunst en museumbeleid	96
	Schuldhelpverlening / Maatschappelijke begeleiding	158
	Maatschappelijke begeleiding vergunninghouders	21
	Buurtbemiddeling voor 3 jaar, daarna in de kadernota , periode 1	13
	Transitie VVV-TPE-SSE	25
	Incidentele budgetten	211
	Sanering hertenkamp	120
	Ondermijning najaarsnota	7
	Incidentele lasten sociaal domein	1.566
Programma 7	Incidentelel kosten omgevingswet	50
Overhead en algemene dekkingsmiddelen		
	Uitvoering programma informatielandschap	-
	Sociaal intranet	-
	Aflopen contracten	50
	Gegevensbeheer BAG	56
	SED Perspectief	1.211
Diversen	Onderhoud kapitaalgoederen en dekking exploitatietekort riolering	1.073
Reserves-lasten		
	Kunst- en museumbeleid	23
	Sociaal Domein	493
	Onderhoud kapitaalgoederen	959
	Totale lasten	6.444

Reserves-baten	Algemene reserves; Omgevingswet	30
	Algemene reserve SED Perspectief	1.211
	Transitie VVV-TPE-SSE	25
	Incidentele budgetten	211
	Sanering hertenkamp	120
	Ondermijning najaarsnota	7
	Reserve egalisatie tarieven	-
	Reserve kunst en museumbelid; cultuurnota	96
	Onderhoud kapitaalgoederen en dekking exploitatietekort riolering	1.073
	Bouwgrondexploitatie	158
	Leges omgevingswet	30
	Onttrekkingen reserve sociaal domein- incidenteel	2.059
	Totale baten	5.021
	Resultaat incidentele baten en lasten	1.423

Overzicht van toevoegingen en onttrekkingen reserves

In hetzelfde kader als de incidentele baten en lasten dient de financiële toelichting ook een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves te bevatten.

Structurele onttrekkingen reserves

Programma	Omschrijving	2019	
		Lasten	Baten
8. Algemene dekkingsmiddelen	Reserve dekking afschrijvingslasten		5.000

Toelichting bijdrage SED organisatie (voorheen apparaatskosten)

De bijdrage van de SED organisatie bestaat voor het grootste gedeelte uit personeelslasten en worden toegerekend aan de verschillende taakvelden binnen de gemeentelijke administratie. Omdat de toerekening af kan wijken van de toerekening in de begroting kunnen er verschillen ontstaan op de programma's bij het onderdeel 'bijdrage SED organisatie'. Als het ware treedt er een verschuiving op. Er is een lagere bijdrage betaald aan de SED organisatie. In een aantal gevallen resulteert dit op programmaniveau in een lagere of een hogere bijdrage, weergegeven op het programmablad. Daarnaast kunnen er verschillen ontstaan doordat de uitgaven voor het SED perspectief begroot zijn als overhead, maar uiteindelijk toegerekend konden worden aan een beleidsprogramma.

Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semi-publieke sector (WNT)

WNT-verantwoording 2019 Gemeente Enkhuizen

Het voor Gemeente Enkhuizen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000 (het algemeen bezoldigingsmaximum) voor leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking; voor leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking € 25.900 per maand in kalendermaand 1 t/m 6 en € 19.600 per maand in kalendermaand 7 t/m 12 (het bezoldigingsmaximum topfunctionarissen zonder dienstbetrekking (alle sectoren) PM.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Gegevens 2019		
bedragen x € 1	M.J. Schade	H.C. Lankman
Functiegegevens	gemeente	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	97.202	82.167
Beloningen betaalbaar op termijn	16.953	13.215
Bezoldiging	114.656	95.382
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2018		
bedragen x € 1	M.J. Schade	H.C. Lankman
Functiegegevens	gemeente	griffier
Aanvang en einde functieervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	95.588	74.540
Beloningen betaalbaar op termijn	15.347	12.372
<i>Bezoldiging</i>	110.935	86.912
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2019				
bedragen x € 1	J. den Hollander			
Functiegegevens	Waarnemend griffier			
Kalenderjaar	2019	2018		
Periode functieervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	30/09 – 31/12			
Aantal kalendermaanden functieervulling in het kalenderjaar	4			
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum				
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 187			
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 103.600			
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 68.255			

Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)				
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja	Ja		
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 41.536			
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 41.536			
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.			
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.			
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.			

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

De betreffende categorie was in 2019 niet van toepassing voor de instelling.

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

De betreffende categorie was in 2019 niet van toepassing voor de instelling.

1e. In het geval een topfunctionaris, niet zijnde een toezichthoudende topfunctionaris, op of na 1-1-2019 met een WNT-instelling een dienstbetrekking aangaat en hij/zij bij andere WNT-instellingen reeds een dienstbetrekking heeft als topfunctionaris, niet zijnde een toezichthoudende topfunctionaris, zijn bepaalde of alle onderdelen van onderstaande tabel van toepassing. Indien van toepassing kan het betreffende tabelonderdeel dienen als aanvulling op tabel 1a of 1d.

De betreffende categorie was in 2019 niet van toepassing voor de instelling.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

De betreffende categorie was in 2019 niet van toepassing voor de instelling.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de door de raad vastgestelde controleprotocol is bepaald dat begrotingsoverschrijdingen op programmaniveau in de jaarrekening worden toegelicht. Daar waar verschillen geconstateerd zijn, worden die hieronder toegelicht. Het platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten maakt daarbij onderscheid tussen zeven verschillende soorten begrotingsoverschrijdingen die door de accountant als rechtmatig of onrechtmatig kunnen worden beoordeeld.

Hieronder treft u aan de toelichting op de belangrijkste begrotingsafwijkingen per programma:

Bedragen * € 1.000

Programma	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Afwijking
Lasten			
Samenleving	28.479	30.255	-1.776
Algemene dekkingsmiddelen	454	717	-263
Stortingen			
Beheer openbare ruimte	973	959	14
Onttrekkingen			
Beheer openbare ruimte	1.401	1.073	328
Samenleving	1.646	3.527	-1.881
Algemene dekkingsmiddelen	5.793	5.951	-158

Samenleving

Hogere lasten op programma samenleving

De werkelijk gerealiseerde lasten zijn € 1.800.000 hoger dan de begroting (na wijziging) 2019. De stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere cliëntgebonden kosten voor Jeugdwet en Wmo. De hogere cliëntgebonden kosten jeugd worden enerzijds veroorzaakt door een stijging van het aantal cliënten en anderzijds door verzwaring van de individuele zorg van deze cliënten.

De hogere cliëntgebonden kosten Wmo worden veroorzaakt door een grote stijging van het aantal cliënten enerzijds door de reguliere vergrijzing en anderzijds door de inkomensafhankelijke bijdrage (abonnementstarief). De cliëntgebonden kosten voor Jeugdwet en Wmo zijn zogenaamde open einde regelingen. Dit houdt in dat de gemeente niet of in beperkte mate kan sturen op budgetten, omdat de gevraagde zorg de hoogte van het benutten ervan bepaalt. De begrotingsafwijking is aan te merken als een onrechtmatigheid, maar telt niet mee voor het accountantsoordeel.

Hogere onttrekking aan reserve sociaal domein

Volgens de gehanteerde systematiek worden fluctuaties in de uitgaven van het sociaal domein verrekend met de reserve sociaal domein (Nota Reserves en Voorzieningen). In de afgelopen jaren zijn overschotten in het sociaal domein in deze reserve gestort. De tekorten in het sociaal domein worden dit jaar onttrokken aan de reserve sociaal domein. Deze

begrotingsafwijking is om deze reden rechtmatig en telt niet mee voor het accountantsoordeel.

Beheer openbare ruimte

Lagere dotatie aan reserve beheer openbare ruimte

Deze begrotingsafwijking is ten onrechte niet verwerkt en telt om deze reden mee in het accountantsoordeel.

Lagere onttrekkingen aan reserve beheer openbare ruimte

Lagere onttrekkingen doordat de werkelijk gerealiseerde lasten op het programma beheer openbare ruimte, welke ten laste komen van de reserve groot onderhoud, lager zijn uitgevallen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat geplande activiteiten op het gebied van baggeren, onderhoud wegen en kunstwerken niet in 2019 zijn uitgevoerd. Deze begrotingsafwijking is om deze reden rechtmatig en telt niet mee voor het accountantsoordeel.

Algemene dekkingsmiddelen

Hogere lasten Algemene dekkingsmiddelen

Betreft een budgetoverschrijding van 134.000 met betrekking tot de lasten die samenhangen met waarderingsactiviteiten (WOZ) die past binnen het bestaande beleid, maar waarbij een verhoging van het budget niet tijdig heeft plaatsgevonden. Deze begrotingsafwijking is niet rechtmatig en telt om deze reden mee in het accountantsoordeel.

Daarnaast is bij het opstellen van de jaarstukken gebleken dat de voorziening dubieuze debiteuren niet toereikend was. Om deze reden heeft een dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren plaatsgevonden van 129.000. Deze bijstelling was niet in begrotingsjaar 2019 te voorzien en om deze reden telt deze onrechtmatigheid niet mee in het accountantsoordeel.

Hogere onttrekking aan reserve Algemene dekkingsmiddelen

Onttrekkingen uit deze reserve vinden plaats indien er een voorziening moet worden getroffen voor een complex waar (tussentijds) een tekort wordt voorzien. Bij het afsluiten van een complex, met een negatief saldo, vindt er eveneens een onttrekking plaats. Een derde mogelijkheid van een onttrekking bestaat indien het saldo hoger is dan de maximale omvang van deze reserve van € 1.500.000. Een dergelijk overschot gaat naar de algemene middelen (Nota Reserves en Voorzieningen). Aan de reserve grondexploitatie is in 2019 158.000 onttrokken voor het vormen van een (verlies)voorziening voor het project Schepenwijk. Deze begrotingsafwijking is om deze reden rechtmatig en telt niet mee voor het accountantsoordeel.

Kredieten

Hieronder treft u aan de toelichting op de belangrijkste investeringsbudgetafwijkingen aan. De werkelijke bestedingen van de investeringsbudgetten zijn opgenomen in het onderdeel materiële vaste activa in de toelichting op de balans.

Noodmaatregelen Flosbeugel

In 2017 is het Driespan, locatie Flosbeugel, verwoest door een brand. Er moest direct gehandeld worden en het was onvermijdelijk direct kosten te maken voor werkzaamheden op de herbouwlocatie. De gemeente is op grond van de huisvestingsverordening aansprakelijk voor het herstel van schade als gevolg van bijzondere omstandigheden. Als bijzonderheden kunnen worden aangemerkt o.a. schade als gevolg door brand. De gemeente heeft dit risico als economisch eigenaar afgedekt door het afsluiten van een verzekering voor onderwijsgebouwen (opstalverzekering) en inventaris (inboedelverzekering). De investeringen voor het herstel van schade als gevolg van de brand zijn gedaan. De akte van taxatie is naar de verzekeringsmaatschappij verzonden en de gemeente is in afwachting van de beoordeling en uitkering van de ingediende schade. Om deze reden zijn er geen kredietbesluiten door de raad genomen.

Een investeringsbudgetafwijking is in beginsel onrechtmatig. Echter telt deze niet mee voor het accountantsoordeel, omdat hier direct gerelateerde opbrengsten (i.c. uitkering van verzekeraar) tegenover staan en omdat bij het vaststellen van de jaarstukken de raad deze afwijking autoriseert.

Vervangen kademuren bij Donkerbrug

Naar aanleiding van inspecties aan het einde van het jaar 2019 is gebleken dat de kademuren van de Donkerbrug onveilig waren en acuut moest worden gehandeld. Direct zijn diverse noodmaatregelen getroffen om de brug veilig te stellen en de weg open te houden voor het verkeer. De gemeente heeft immers als taak de openbare ruimte veilig en functioneel te houden. Gelet op het tijdstip van het constateren was het niet meer mogelijk om tijdig een kredietbesluit door de raad laten nemen.

Een investeringsbudgetafwijking is in beginsel onrechtmatig. Echter telt deze onrechtmatigheid niet mee voor het accountantsoordeel, omdat bij het vaststellen van de jaarstukken de raad deze afwijking autoriseert.

Balans en de toelichting

Balans

ACTIVA

31-12-2019 31-12-2018

Vaste activa

Immateriële vaste activa

-Bijdragen aan activa in eigendom van derden	40	0
	<u>40</u>	<u>0</u>

Materiële vaste activa

-Investerings met een economisch nut:

•Gronden uitgegeven in erfpacht	2.470	2.470
•Overige investeringen met een economisch nut	24.039	24.557

-Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

8.883 8.442

-Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

9.105 7.580

44.497 43.049

Financiële vaste activa

-Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen 432 432

-Langlopende leningen aan:

•Woningbouwcorporaties	1.273	1.273
•Deelnemingen	0	0
•Overige langlopende leningen	4.050	4.029

-Overige uitzettingen met rentetypische looptijd van één jaar of langer

0 0

-Bijdragen aan activa in eigendom van derden

0 0

5.755 5.734

Totaal vaste activa

50.292 48.783

Viottende activa

Voorraden

-Grond- en hulpstoffen:

•Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0
•Overige grond- en hulpstoffen	69	69

-Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

836 1.274

-Gereed product en handelsgoederen

2 3

907 1.346

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

-Vorderingen op openbare lichamen 5.930 4.116

-Uitzettingen in's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

205 1.189

-Overige vorderingen

1.463 1.508

7.598 6.813

Liquide middelen

-Kassaldi 3 9

-Banksaldi 231 336

234 345

Overlopende activa

-De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:

• Overige Nederlandse overheidslichamen	58	44
-Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	636	184
	694	228

Totaal vlottende activa	9.433	8.732
--------------------------------	--------------	--------------

Totaal generaal	59.725	57.515

PASSIVA

31-12-2019 31-12-2018

Vaste passiva

Eigen vermogen

-Algemene reserves	8.423	6.293
-Bestemmingsreserves	7.321	13.950
-Gerealiseerd resultaat	1.237	1.077
	16.981	21.320

Voorzieningen

-Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.609	1.592
-Egalisatievoorzieningen	0	0
-Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	399	387
	2.008	1.979

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

-Onderhandse leningen van:		
• Overige financiële instellingen	31.930	23.499
• Overige binnenlandse sectoren	0	0
• Waarborgsommen	28	33
	31.958	23.532

Totaal vaste passiva

50.947 46.831

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

-Kasgeldleningen	0	5.500
-Banksaldi	0	0
-Overige schulden	6.123	3.026
	6.123	8.526

Overlopende passiva

- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.	1.520	1.342
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
• Europese overheidslichamen		
• Het Rijk	223	297
• Overige Nederlandse overheidslichamen	59	59
-Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	854	460
	2.656	2.158

Totaal vlottende passiva**8.779 10.684****Totaal generaal****59.725 57.515**

Gewaarborgde geldleningen

42.356 42.077

Garantstellingen

7.570 7.570

Waarderingsgrondslagen

Inleiding

Bij het samenstellen van de jaarrekening zijn de voorschriften conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) toegepast en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgelegd.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling. Die is doorgaans opgenomen in de september circulaire van het boekjaar.

Centraal administratie kantoor (CAK)

Met betrekking tot de eigen bijdrage die het CAK in en aan de gemeente afdraagt, geldt op basis van de Kadernota Rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende.

Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie.

Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op de overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdrage door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

De gebouwen, water- en wegebouwkundige werken, de duurzame bedrijfsmiddelen en kapitaaluitgaven zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen (lineair of annuïtair). Dit is conform de Financiële verordening 2009. In november 2017 is de Financiële verordening 2017 vastgesteld, met dien verstande dat de Financiële verordening 2009 nog van toepassing blijft voor onder meer de te hanteren afschrijvingstermijnen totdat de nota activabeleid door de raad is vastgesteld. De nota activabeleid is in 2019 niet geactualiseerd. In afwijking van de Financiële verordening worden de afschrijvingen voor de vervangingsinvesteringen 2017 gebaseerd op de technische levensduur (raadsbesluit 5 april 2016). De activa met een relatief gering aanschaffingsbedrag (< € 10.000) worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de rekening van baten en lasten gebracht.

Investerings met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Afschrijvingen op de activa vinden plaats in het jaar dat volgt op het jaar waarin het object gereed komt/wordt verworven en met inachtneming van de verwachte gebruiksduur of nuttigheidsduur.

Overzicht van afschrijvingstermijnen

Materiële vaste activa

Gronden en terreinen	Op grond wordt niet afgeschreven
Gebouwen (waaronder onderwijsaccommodatie)	40 jaar
Semi-permanente nieuwbouw (waaronder onderwijs)	15 jaar
Eerste inrichting (onderwijsaccommodaties)	15 jaar
Verbouwingen/renovaties > € 50.000	25 jaar
Verbouwingen/renovaties < € 50.000	15 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken infrastructuur	40 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken > € 50.000	25 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken < € 50.000	15 jaar
Riolering: aanleg/vervanging	40 jaar
Bewegwijzering/verkeersmaatregelen	10 jaar
Openbare verlichting	10 jaar
Brandweervoertuigen	Verwachte economische levensduur
Brandweermaterieel	Verwachte economische levensduur
Automatisering	5 jaar
Machines/apparaten/ installaties > € 50.000	Verwachte economische levensduur
Machines/apparaten/ installaties < € 50.000	Verwachte economische levensduur
Meubilair	10 jaar

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige levensduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (dit betreft de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn, tenzij hierna anders is vermeld, opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van de BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d van de BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Voorraden

De grondvoorraden zijn opgenomen tegen de werkelijke productiekosten (aankopen, bouwen woonrijpmaken, rente etc.) minus opbrengsten uit verkopen. Verliezen worden genomen op het moment dat deze voorzienbaar zijn. Winsten worden als gerealiseerd beschouwd op het moment dat bij de exploitatie van het desbetreffende complex dit met voldoende zekerheid is vast te stellen.

De overige voorraden worden gewaardeerd tegen de laatst bekende inkoop of verkrijgingsprijs. Gronden die tot en met 2015 onder de voorraden werden opgenomen als niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) zijn met ingang van 2016 conform het wijzigingsbesluit vernieuwing BBV geclassificeerd onder de materiële vaste activa.

Vorderingen

De kortlopende vorderingen worden nominaal gewaardeerd. Voor de te verwachten oninbaar te verklaren posten is een bedrag in mindering gebracht op de post debiteuren. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden nominaal gewaardeerd.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen, die is opgenomen in het jaarverslag, is het beleid nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overig

Risico's, rechten en voorwaardelijke/onzekere verplichtingen

Voor zover de gemeente belangrijke financiële risico's loopt (bijvoorbeeld claims, lopende rechtszaken, geschillen), zijn deze in de paragraaf Weerstandsvermogen opgenomen.

Wanneer het duidelijk is dat deze risico's en/of verplichtingen daadwerkelijk worden geëffectueerd, wordt daarvoor een voorziening in de jaarrekening opgenomen.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Afschaffing koepelvrijstelling

Het AB van de SED organisatie heeft op 6 januari 2015 besloten tot toepassing van de koepelvrijstelling om het BTW nadeel door de ambtelijke fusie op te heffen. Met de koepelvrijstelling wordt voorkomen dat btw drukt op het looncomponent dat toerekenbaar is aan de kostprijsverhogende activiteiten. De Belastingdienst is van mening dat het toepassen van de koepelvrijstelling niet mogelijk is. Beide partijen waren overeengekomen om dit geschil voor te leggen aan de rechtbank. Echter door gewijzigde wetgeving betreffende de belastingrente lopen de rentekosten erg op en wordt het risico te groot om door te gaan met procederen. De Belastingdienst heeft de SED organisatie een voorstel gedaan om per 1-1-2019 als BTW ondernemer verder te gaan en de genoten voordelen van 2015 tot en met 2018 terug te betalen. Dit voorstel is door het AB geaccepteerd. Het nadeel van € 350.000 (inclusief advieskosten) is inmiddels betaald aan de Belastingdienst door de SED organisatie. Het nadeel van 2019 en verder komt tot uiting bij de gemeenten. Voor het jaar 2019 is er een nadeel van € 99.000 voor gemeente Enkhuizen.

Toelichting op de balans

Activa

Vaste activa

De investeringsbudgetten van investeringen in de immateriële vaste activa betreffen:

	Investerings- budget 2019	Werkelijk besteed 2019	Restant budget 31-12-2019	Restant budget 1-1-2020
Vorbereidingskrediet binnensportaccommodaties	50	7	43	43
Vorbereidingskrediet Gommerwijk West-West 2019	280	33	247	247
Totaal	330	40	291	291

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	31-12-2019	31-12-2018
In erfpacht uitgegeven gronden	2.470	2.470
Investerings met een economisch nut	24.039	24.558
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	8.883	8.442
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	9.105	7.578
	44.497	43.048

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Materiële vaste activa met economisch nut	<u>24.039</u>	<u>24.558</u>

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Hieronder zijn opgenomen:						
	Boek- waarde 31-dec-18	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-dec-19
Gronden en terreinen	7.808	0	380	0	0	7.428
Woonruimten	0	0	0	0	0	0
Gebouwen	8.672	577	28	511	0	8.710
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.638	87	0	304	0	7.421
Machines, apparaten en installaties	0	21	0	3	0	18
Vervoermiddelen	1	0	0	1	0	0
Overige	438	54	0	29	0	463
	24.558	739	408	850	0	24.039

De investeringsbudgetten van investeringen met een economisch nut betreffen:

	Investerings- budget 2019	Werkelijk besteed 2019	Restant budget 31-12-2019	Restant budget 1-1-2020
Douche besturing Havenweg/ Tussen twee havens (2016)	4	0	4	4
Havenvoorzieningen 2019	30	0	30	30
Brede School Binnenstad	4.319	16	4.303	4.303
Herbouw Flosbeugel	-245	0	-245	-245
Inventaris Driespan	-36	159	-195	-195
Computerapparatuur Driespan	-101	0	-101	-101
Leerpakketen Driespan	-118	0	-118	-118
Nieuwbouw IKC Het Driespan locatie Flosbeugel	4.105	89	4.016	4.016
Gymzaal IKC	926	0	926	926
Zwembad vervanging pompen 2016	113	0	113	113
Immerhorn: renovatie WF C-veld	14	15	0	0
Immerhorn: renovatie Dindua C-veld	61	39	21	0
Luchtverwarming De Sprong 2018	22	21	1	0
Kantinegebouw Hertenkamp	301	313	-12	0
Aanleg (openbaar) toegangspad Hertenkamp/Mec	111	20	91	91
Terrein Hertenkamp	140	68	72	72
Totaal	9.647	739	8.908	8.898

De investeringen: Immerhorn: renovatie WF-C veld en Dindua C-veld, Luchtverwarming De Sprong, kantinegebouw Hertenkamp, kunnen worden afgesloten.
De overige restantbudgetten worden overgeheveld naar 2020.

	2019	2018
Materiële vaste activa met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.	8.883	8.442

Hieronder zijn opgenomen:						
	Boek- waarde 31-dec-18	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-dec-19
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.691	489	0	247	0	7.933
Machines, app., installaties	609	211	0	6	0	814
Overige	142	0	0	6	0	136
	8.442	700	0	259	0	8.883

De investeringsbudgetten van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven betreffen:

	Investerings- budget 2019	Werkelijk besteed 2019	Restant budget 31-12-2019	Restant budget 1-1-2020
Liggeld betaalautomaten (2016,2018,2019)	12	8	4	0
Buitenhaven Electra en drinkwater voorziening	45	0	45	45
Buitenhaven brandhaspelkasten	20	0	20	20
Walstroomvoorzieningen op de Gependam	60	56	5	5
Walstroomvoorzieningen op de Gependam (besturing)	67	52	14	14
Installaties sanitair gebouwen haven	207	95	112	112
Renovatie sanitair gebouwen	150	0	150	150
Riolering	1.590	488	1.101	741
Totaal	2.150	700	1.450	1.086

Het investeringsbudget liggeld kan worden afgesloten.
De overige restantbudgetten worden overgeheveld naar 2020.

2019	2018
9.105	7.578

De investeringen in de in de openbare ruimte met een met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boek- waarde 31-dec-19	Boek- waarde 31-dec-18
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.951	6.542
Overige	1.154	1.036
	9.105	7.578

Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek wordt in het verloopoverzicht een scheiding aangebracht tussen welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek. De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boek- waarde 31-dec-18	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-dec-19
Maatschappelijk nut vóór 2017						
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.023	0	0	152	0	2.871
Overige	760	0	0	28	0	732
Subtotaal	3.783	0	0	180	0	3.603
Maatschappelijk nut vanaf 2017						
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.519	1.582		21	0	5.080
Overige	276	147		1		422
Subtotaal	3.795	1.729	0	22	0	5.502
	7.578	1.729	0	202	0	9.105

De investeringsbudgetten van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreffen:

	Investerings- budget 2019	Werkelijk besteed 2019	Restant budget 31-12-2019	Restant budget 1-1-2020
Herstructurering Plan-Noord fase 1 en fase 2	106	85	20	20
Herinrichting Oranjestraat	80	0	80	0
Herinrichting Paktuinen Oost	190	17	173	173
Openbare verlichting 2016/2017/2018; lichtmasten	43	43	0	0
Openbare verlichting 2016/2017/2018; armaturen	92	87	4	4
Openbare verlichting 2019 armaturen	83	0	83	83
Openbare verlichting 2019 lichtmasten	89	0	89	89
Openbare verlichting vervinging TF schakeling	17	17	0	0
Brug 10 (2015) Handvastwater	1	0	1	0
Brug 69 Toereppel - De Tip	36	37	-2	0
Brug 75 De Laars	30	0	30	0
Brug 76 Douwe Brouwerweg	14	0	14	14
Brug 109 Jan Gooskaai	74	61	13	0
Brug 112 Jan Gooskaai	33	0	33	33
Vervangen brug E084 Drechterlandpad 2019	78	47	31	0
Vervangen brug E121 Melkbon-Noord 2019	73	17	55	55
Vervangen brug E076 Douwe Brouwerweg 2019	66	0	66	66
Vervangen brug E077 Pannewal 2019	68	0	68	68
Vervangen brug E078 Duizendroed 2019	97	0	97	97
Vervangen brug E080 Brejeland 2019	112	6	106	106
Vervangen damwand brug E095 E096 E139 E140	88	0	88	88
Vervangen voetovergang E055 Douwe Brouwerweg 2019	70	0	70	70
Voorbereidingskosten drie beweegbare bruggen	3	3	-1	0
Vervanging Drommedarisbrug	150	59	91	91
Vervanging Blauwpoortsbrug	175	55	120	120
Vervanging Wilhelminabrug	160	38	122	122
Donkerbrug 2019	0	253	-253	-253
Kademuur Driebanen, nabij Voertboom (2017)	10	6	4	0
Kademuur kop Zuider Havendijk (bruggen 2016)	16	16	0	0
Kademuur Het Rad	1	1	0	0
Oude Haven, beschoeiing 0346-0376	15	0	15	15
Oude Haven, glooiing 0501-509	8	5	3	0
Oosterhaven, glooiing 0368-0384	16	2	14	14
Oosterhaven, glooiing 0455-0485	10	0	10	10
Buitenhavensteiger 0300-508	471	332	139	139
Oeverbeschermingen 2017	276	87	189	0
Oeverbeschermingen 2018	1.222	169	1.053	1.053
Oeverbeschermingen 2019	1.012	50	962	962
Oevers de Tocht (Bij Visput)	307	151	156	0
Kademuur Dijkgrachtje, nabij Doelenstraat	1	0	1	0
Houtrehabilitatie 25 jaar afschrijven	58	2	56	56
Houtrehabilitatie 15 jaar afschrijven	36	0	36	36

Speelvoorzieningen 2018	9	9	0	0
Speelvoorzieningen 2019	85	72	13	13
Totaal	5.577	1.729	3.848	3.344

De volgende investeringsbudgetten kunnen worden afgesloten:

- Herinrichting Oranjestraat. De herinrichting is afhankelijk van de rioolwerkzaamheden in deze straat. Na onderzoek is er uiteindelijk gekozen om te gaan relinen. Het gevolg is dat er geen werkzaamheden meer hoeven te worden verricht op het maaiveld en de straat dus niet wordt opgebroken. Herinrichting van de straat vervalt daarmee.
- Openbare verlichting: Lichtmasten
- Openbare verlichting: vervanging TF schakeling
- Brug 10
- Brug 69
- Brug 75
- Brug 109
- Brug E084
- Voorbereidingskosten drie beweegbare bruggen
- Kademuur Driebanen, Kop Zuider Havendijk en Het Rad
- Oude haven glooiing
- Oeverbescherming 2017
- Oevers de Tocht
- Kademuur Dijkgrachtje
- Speelvoorzieningen 2018.

De overige restantbudgetten worden overgeheveld naar 2020.

Financiële vaste activa

	2019	2018
Financiële vaste activa	5.755	5.734

Onder de financiële vaste activa zijn opgenomen:

	Boek- waarde 31-dec-18	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boek- waarde 31-dec-19
<u>Kapitaalverstrekking</u>				
Deelnemingen	432	0	0	432
<u>Leningen</u>				
<u>Woningbouwcorporaties</u>				
Woningbouwvereniging Enkhuizen - lening WoZoCo wijkcentrum	1.273	0	0	1.273
<u>Overige langlopende leningen</u>				
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	3.316	21	0	3.337
Lening Nationaal Restauratiefonds	13	0	0	13
De Nieuwe Doelen	676	0	0	676
Overige leningen aan instellingen en verenigingen	24	0	0	24
	5.734	21	0	5.755

Vlottende activa

Voorraden

	2019	2018
Voorraden	907	1.447

De voorraden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boek- waarde 31-dec-18	Vermeer- deringen	Verkopen/ verminde- ringen	Boek- waarde 31-dec-19	Voorziening verlieslatend complex	Balans- waarde 31-dec-19
Grond- en hulpstoffen:						
- Voorraad ruilgronden	69	-	-	69	-	69
- Geneeskundige verklaringen	3	7	8	2	-	2
Onderhanden werk	1.375	336	616	1.095	259	836
	1.447	343	624	1.166	259	907

	<u>Onderhanden werken</u>
Boekwaarde per 31 december 2018	1.375
Vermeerderingen:	
- uitvoeringskosten derden	88
- woonrijp maken	112
- plankosten	6
- apparaatskosten	78
- rentelasten	19
- overige lasten	33
	336
Verminderings:	
- verkoopopbrengsten	308
- overige	308
	616
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>1.095</u>
Raming nog te maken kosten	<u>555</u>
Geraamde opbrengsten verkopen	<u>1.437</u>
Verliesvoorziening	<u>259</u>
Geraamd eindresultaat	<u>46</u>

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	2019	2018
Uitzettingen korter dan één jaar	7.598	6.813

Hiervan kan de volgende specificatie gegeven worden:		
Vorderingen op openbare lichamen		
BCF / BTW	4.876	3.402
Uitzettingen in's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	205	1.189
Ministeries, Provincie en Gemeentes	1.054	714
	6.135	5.305
Overige vorderingen		
	1.463	1.508
Totaal	7.598	6.813

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	391,995			
Kwartaal 1 Kwartaal 2 Kwartaal 3 Kwartaal 4					
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	326	258	293	317
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	66	134	99	75
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	52.266			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	52.266			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	391,995			

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	29.344	23.449	26.928	29.166
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	326	258	293	317

Schatkistbankieren

Conform de regelgeving worden overtollige middelen overgemaakt naar de rekening voor het schatkistbankieren. De drempel voor het schatkistbankieren bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000 en een gemiddelde van € 2.500.000 (gemiddelde per periode of maximum per dag). Het drempelbedrag voor 2019 bedroeg afgerond € 392.000 en is niet overschreden.

Liquide middelen

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Liquide middelen	234	345

De samenstelling van deze post is als volgt:

BNG	214	327
ING bank	17	9
Kas	3	9
	<u>234</u>	<u>345</u>

Overlopende activa

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Overlopende activa	694	228

De samenstelling is als volgt:	Boekwaarde	Boekwaarde
	31-12-2019	31-12-2018
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	58	44
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	636	184
Totaal	<u>694</u>	<u>228</u>

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-dec-18	Toevoeg- ingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-dec-19
Provincie:				
- Subsidie Westertoren	44		44	0
Totaal:	44	0	44	0

Passiva Vaste Passiva

	2019	2018
Eigen vermogen	16.982	21.320

De samenstelling is als volgt:

	Boek- waarde 31-dec-18	Herschik- king Res./Voorz.	Toe- voe- gingen	Onttrek- kingen	Resultaat- bestem- ming vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boek- waarde 31-dec-19
Algemene reserves	6.293		3.500	2.446	1.077		8.424
Bestemmings-reserves	13.950		1.475	8.104	0		7.321
	20.243		4.975	10.550	1.077		15.745

ALGEMENE RESERVE

	Boekwaarde 31-dec-18	Toe- voeging	Herschikking reserve / voorz.	Onttrek- king	Boekwaarde 31-dec-19
Algemene reserve	4.799	2.000	1.077	2.288	5.588
Weerstandscapaciteit	0	1.500			1.500
Bouwgrondexploitatie	1.493	0		158	1.335
Resultaat na bestemming	1.077		-1.077		
	7.370	3.500	-	2.446	8.424

Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld voor het versterken van het financieel weerstandsvermogen van de gemeente. De reserve wordt onderscheiden in een deel bestemd als weerstandscapaciteit en een vrij aanwendbaar deel. Bij het vaststellen van de notitie reserves 2019 is voor het deel dat bestemd is als weerstandscapaciteit een afzonderlijke reserve Weerstandscapaciteit ingesteld.

Toevoegingen: Opheffen bedrijfsrisicoreserve 2.000.000
Resultaatbestemming 2018 1.077.000

Onttrekkingen: SED organisatie t.b.v. ontwikkelplan 1.241.000
Transitie VVV-TPE-SSE 25.000
Uitvoeringsprogramma 2019 684.500
Incidentele budgetten 210.500
Sanering hertenkamp 120.000
Ondermijning najaarsnota 7.000

Totaal: 2.288.000

Algemene reserve-weerstandscapaciteit Binnen de algemene reserve is bij raadsbesluit 23 april 2019 de benodigde weerstandscapaciteit vastgesteld op € 1.500.000

Toevoegingen: Opheffen bedrijfsrisicoreserve/instellen reserves weerstandscapaciteit 1.500.000

Onttrekkingen: Geen mutaties

**Algemene reserve
bouwgrond-
exploitatie**

Onttrekkingen uit deze reserve vinden plaats indien er een voorziening moet worden getroffen voor een complex waar (tussentijds) een tekort wordt voorzien. Bij het afsluiten van een complex, met een negatief saldo, vindt er eveneens een onttrekking plaats. Een derde mogelijkheid van een onttrekking bestaat indien het saldo hoger is dan de maximale omvang van deze reserve van € 1.500.000. Een dergelijk overschot gaat naar de algemene middelen.(nota reserves en voorzieningen 2016)

Toevoegingen: Geen mutaties

Onttrekkingen: Vormen verliesvoorziening grex 158.475

Bestemmingsreserves

BESTEMMINGSRESERVES:

	Boekwaarde 31-dec-18	Toe- voeging	Herschikking reserve / voorz.	Onttrek- king	Boekwaarde 31-dec-19
Parkeerbonds	36				36
Egalisatie tarieven	341			341	0
Onderhoud kapitaalgoederen	2.465	959		732	2.692
Stadsuitleg bouwgrondexploitatie	1.076				1.076
Huisvestingvoorziening onderwijs	224				224
Sociaal Domein	4.873	493		3.430	1.936
Kunst- en museumbeleid	236	23		96	163
Energiebeleid	1				1
Volkshuisvestingfonds	400				400
Actualisering bestemmingsplannen					
stedenbouwkundige kosten	221				221
Dekking afschrijvingslasten	577			5	572
Reserve bedrijfsrisico's	3.500			3.500	0
	13.950	1.475	0	8.104	7.321

Parkeerbonds

Het parkeerbonds dient ervoor om kleine projecten mogelijk te maken die nu stranden op het niet kunnen realiseren van voldoende parkeerplaatsen op eigen terrein.

Toevoegingen: Geen mutaties

Onttrekkingen: Geen mutaties

Egalisatie tarieven riolering

Het doel van deze reserve is om een eventueel resultaat in de rekening van baten en lasten van riolering te verrekenen met de bestemmingsreserve en de bestemmingsreserve te gebruiken voor het matigen van de (toekomstige) rioolheffing.

Toevoegingen: Geen mutaties

Onttrekkingen: Dekking van exploitatietekort riolering 341.000

Onderhoud kapitaal-goederen	De reserve heeft als doel om de geplande kosten voor het groot onderhoud aan de kapitaalgoederen in de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen te kunnen opvangen. Op 5 april 2016 heeft de gemeenteraad het Beheerplan kapitaalgoederen openbare ruimte en gebouwen 2016-2025 vastgesteld. Hierin zijn voor een periode van 10 jaar zijn de verwachte kosten voor groot onderhoud in beeld gebracht. De benodigde jaarlijkse dotatie is hierop gebaseerd. Elke vier jaar wordt het plan geactualiseerd.	
Toevoegingen:	Structurele storting	959.000
Onttrekkingen:	Onttrekking (zie paragraaf onderhoud kapitaalgoederen) 732.000	
Stadsuitleg bouwgrondexploitatie	Deze bestemmingsreserve is bedoeld voor de aanleg van bovenwijkse voorzieningen binnen en rondom de in uitvoering zijnde exploitatiegebieden.	
Toevoegingen:	Geen mutaties	
Onttrekkingen:	Geen mutaties	
Huisvestingsvoorziening onderhoud	Vanaf 1 januari 2015 is het buitenonderhoud overgeheveld naar de schoolbesturen. Deze reserve is in 2015 gevormd voor bekostiging van taken in het kader van onderwijshuisvesting die bij de gemeente zijn achtergebleven. De gemeente blijft verantwoordelijke voor bepaalde onderhoudsactiviteiten zoals bijv. constructiefouten, schade en nieuwbouw.	
Toevoegingen:	Geen mutaties	
Onttrekkingen:	Geen mutaties	
Sociaal Domein	Deze reserve is ingesteld met als doel de gelden die bestemd zijn voor het Sociaal Domein beschikbaar te laten blijven voor het Sociaal Domein en tevens op deze wijze de schommelingen in de uitgaven op te kunnen vangen en ter dekking van eventuele risico's. De saldi van de voormalige reserves WMO en WMO voorziening gehandicapten zijn in 2015 conform de Kadernota 2016 ingebracht in deze reserve	
Toevoegingen:	Meicirculaire; compensatie jeugd	493.000

Onttrekkingen:	Kadernota 2018-2022 Vergunninghouders	21.000
	Kadernota 2018-2022 Schuldhulpverlening	141.000
	Buurtbemiddeling	11.038
	Kwartiermaker hertenkamp 1e halfjaar 2019	50.000
	Kwartiermaker hertenkamp 2e halfjaar 2019	58.340
	VJN verwacht tekort WMO	250.000
	VJN verwacht tekort Jeugd	750.000
	VJN nota's jeugd over 2018- incidenteel	250.000
	Nog te betalen kosten 2019 WMO	121.100
	Aanvullend tekort 2019	<u>1.778.000</u>
	Totale onttrekkingen	3.430.478

Kunst-en Museumbeleid Deze reserve heeft tot doel bij te dragen in de realisering van permanente en tijdelijke kunstprojecten en bij te dragen in de conservering en restauratie van het museale bezit van de gemeente Enkhuizen

Toevoegingen: Storting in reserve kunstbeleid 23.000

Onttrekkingen: Onttrekking reserve kunstbeleid 96.312

Energiebeleid Deze reserve heeft tot doel de duurzaamheid te bevorderen. Daartoe worden middelen ingezet in het kader van duurzaamheid. Speerpunten daarbij zijn innovatie en energiebesparing.

Toevoegingen: Geen mutaties

Onttrekkingen: Geen mutaties

Volkshuisvestingsfonds Deze bestemmingsreserve is bedoeld voor brede bestedingsmogelijkheden op het terrein van de volkshuisvesting.

Toevoegingen: Geen mutaties

Onttrekkingen: Geen mutaties

Actualisering bestemming-splannen stedenbouw-kundige kosten Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten voor het opstellen van bestemmingsplannen en stedenbouwkundige kosten. Deze reserve maakte tot en met 2015 deel uit van de voorzieningen, maar omdat het verloop van de voorziening niet altijd goed te voorspellen was heeft de gemeenteraad op 5 april 2016 besloten de voorziening te herrubriceren onder de bestemmingsreserves.

Toevoegingen: Geen mutaties

Onttrekkingen: Geen mutaties

Dekking afschrijvingslasten Bij het beschikbaar stellen van het krediet voor de bouw van een nieuw kantinegebouw in het hertenkamp (5 juli 2016) heeft de raad besloten deze reserve in te stellen. Deze reserve is ingesteld om toekomstige afschrijvingslasten te dekken.

Toevoegingen: Geen mutaties

Onttrekkingen: Dekking afschrijvingslasten- diverse 4.775

Reserve Bedrijfsrisico's In de nota Reserves en voorzieningen 2010 heeft u besloten een deel van de algemene reserve te rubriceren als een bestemmingsreserve Bedrijfsrisico's. Deze bestemmingsreserve fungeert als buffer voor risico's in de bedrijfsvoering. Met deze reserve kunnen tijdelijke tekorten in onderdelen van de bedrijfsvoering worden opgevangen.

Toevoegingen: Geen mutaties

Onttrekkingen: Opheffen bedrijfsrisicoreserve 3.500.000

	2019	2018
Saldo overzicht van baten en lasten	1.237	1.077

Gerealiseerd saldo baten en lasten	-4.339	-2.765
Stortingen in reserves	4.975	1.612
Beschikkingen over reserves	10.550	5.453
Gerealiseerd resultaat	1.237	1.077

De voorgestelde bestemming van het jaarresultaat is opgenomen in het vaststellingsbesluit.

Voorzieningen

	2019	2018
Voorzieningen	2.008	1.979

Voorzieningen worden gevormd wegens verplichtingen en verliezen, danwel risico's daarop waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten.

Voorzieningen kunnen ook gevormd worden als dit leidt tot een gelijkmatige verdeling van lasten over verschillende jaren.

Het verloop van de voorzieningen is als volgt :						
	Boekwaarde 31-dec-18	Toevoeging	Toevoeging tlv alg.res.	Vrijval tgv rekening van baten en lasten	Aanwending	Boekwaarde 31-dec-19
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.592	59		0	42	1.609
Onderhouds-/egalisatievoorzieningen						
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	387	112			100	399
	1.979	171		0	142	2.008

Voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen niet groter of kleiner zijn dan de verplichtingen of risico's waarvoor ze zijn ingesteld. De omvang van een voorziening moet daarom altijd onderbouwd zijn. Voor voorzieningen die zijn ingesteld om de kosten te egaliseren houdt dat in dat de voorziening wordt onderbouwd met een beheersplan.

Het verloop van de voorziening in 2019 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

VOORZIENING VOOR VERPLICHTINGEN, VERLIEZEN EN RISICO'S

	Boekwaarde 31-12-2018	Toevoeging	Vrijval tgv. rekening van	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2019
Investeringsubsidie Wijkcentrum	1.273				1.273
Pensioenvoorziening Wethouders	319	59		42	336
	1.592	59	0	42	1.609

VOORZIENING ONTVANGEN
BIJDRAGEN DERDEN

	Boekwaarde 31-12-2018	Toevoeging	Vrijval tgv rekening van	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2019
Begraafplaats; vooruitbetaald onderh. +grafrechten	381	112		100	393
Voorziening rioleringen	6			0	6
	387	112	0	100	399

VOORZIENING VOOR VERPLICHTING, VERLIEZEN EN RISICO'S

Investeringsubsidie Wijkcentrum Deze voorziening is bestemd om in de toekomst de lening aan de Stichting Woondiensten af te lossen voor de bouw van het wijkcentrum de Bonte Veer. De gemeente heeft zich verplicht om na 40 jaar ((31 december 2048) een subsidie te verstrekken aan de Stichting Woondiensten voor de aflossing van een verstrekte lening. Voor deze verplichting is een voorziening gevormd ter grootte van de lening.

Geen mutaties

Pensioen-verplichtingen (ex)- wethouders Deze voorziening is bedoeld om de toekomstige pensioengeldverplichtingen voor (ex) wethouders te dekken, voorzover deze niet elders zijn ondergebracht.

Toevoegingen: Extra storting pensioenverplichting voormalige wethouders 59.206

Onttrekkingen: Uitbetaalde pensioenen 2019 41.289

VOORZIENING ONTVANGEN BIJDRAGEN DERDEN

Begraafplaats: vooruitontvangen onderhoud graven Deze voorziening is ingesteld om de vooruitontvangen bedragen tbv het grafonderhoud en grafrechten jaarlijks in de exploitatie te laten terugvloeien.

Toevoegingen: Vooruitontvangen bedragen 111.623

Onttrekkingen: Onttrekking 100.070

Voorziening riolering en gemalen

Er is hier sprake van een heffing bij de burger en als gevolg daarvan door derden beklemde middelen die specifiek besteed moeten worden aan het product riolering. Het rioleringsplan is de basis voor het vaststellen van de tarieven en het verloop van deze voorziening. In oktober 2017 is het nieuwe GRP 2017 – 2021 vastgesteld met als gevolg stijgende lasten. Vanaf 2020 worden deze hogere lasten doorberekend in de tarieven. Tussentijds zijn de hogere lasten verrekend met deze voorziening en met de reserve egalisatie tarieven.

Toevoegingen: Geen mutaties

Onttrekkingen: Geen mutaties

Lang Vreemd vermogen

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar	<u>31.958</u>	<u>23.532</u>

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is:

	Boekwaarde per	
	31-12-2019	31-12-2018
Onderhandse leningen		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	31.930	23.499
Waarborgsommen	28	33
	<u>31.958</u>	<u>23.532</u>

Het verloop is als volgt :

	Boek- waarde 31-dec-18	Vermeer- deringen	Aflos- singen	Boek- waarde 31-dec-19
Onderhandse leningen	23.499	11.000	2.569	31.930
Waarborgsommen	33		5	28
	<u>23.532</u>	<u>11.000</u>	<u>2.574</u>	<u>31.958</u>

Vlottende Passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	<u>6.123</u>	<u>8.526</u>
Aanpassing reclassificering debiteuren/crediteuren		

De samenstelling is als volgt:		
Kasgeldleningen	0	5.500
Overige schulden	<u>6.123</u>	<u>3.026</u>
	<u>6.123</u>	<u>8.526</u>

Overlopende passiva

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Overlopende passiva	<u>2.656</u>	<u>2.158</u>

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.520	1.342
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	282	356
Van overige Nederlandse overheidslichamen overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	<u>854</u>	<u>460</u>
	<u>2.656</u>	<u>2.158</u>

Van de EU, het Rijk en de provincies voorschotbedragen, voor uitkeringen met een specifiek doel, dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-dec-18	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of de terugbetalingen	Saldo 31-dec-19
Rijk:				
Cultureel Erfgoed	180	49	156	73
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	56		10	46
ministerie OCW				
ministerie OCW	52		52	0
OAB		421	317	104
SVB	9		9	0
Provincie:				
ISV Fysiek	59	0	0	59
ISV Bodem	0	0	0	0
ISV Geluid	0	0	0	0
Totaal	356	470	544	282

Het saldo per 31 december 2019 kan in 2020 worden besteed.

Gewaarborgde geldleningen

Gewaarborgde geldleningen					
	Oorspronkelijk	Boekwaarde 31-dec-19	Werk. Garant- stelling	Boekwaarde 31-dec-18	Werk. Garant- stelling
Garantstelling ondergebracht bij het WSW;					
50% van de boekwaarde	113.922	81.410	40.705	80.299	40.150
Garantstelling 100% bij de					
Gemeente Enkhuizen	4.094	1.651	1.651	1.927	1.927
	118.016	83.061	42.356	82.226	42.077

Garantstellingen

Garantstellingen	Garantiebedrag per 31-12-2019	Garantiebedrag per 31-12-2018
CAW	6.400	6.400
Kredietbank	1	1
Veiligheidsregio	1.169	1.169
	<u>7.570</u>	<u>7.570</u>

* Voor het garantiebedrag 31-12-2019 van het CAW en Veiligheidsregio NHN zijn de garantiebedragen van 31-12-2018 opgenomen, omdat de werkelijke cijfers van CAW en Veiligheidsregio NHN niet bekend zijn ten tijde van het opmaken van de jaarrekening.

Niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen

In aanvulling op de balans wordt inzicht verschaft in de niet uit de balans blijkende verplichtingen die de gemeente is aangegaan. De gemeente heeft mede op grond van aanbestedingsregels met diverse organisaties (raam)overeenkomsten over meerdere jaren afgesloten. Deze overeenkomsten leiden, in tegenstelling tot huur- en of lease overeenkomsten, op voorhand niet tot onvoorwaardelijke verplichtingen. Onderstaand in de tabel de financiële verplichtingen met vervaldata.

Bedragen * € 1.000				
Omschrijving	Leverancier	Laatste jaar van de verplichting	Jaarlijkse verplichting	Totaal
DVO HVC	HVC	2025	2.329	13.974
Energie	Diversen:		442	884
	Greenchoiche	2021		
	HVC - biogas	2021		
	HVC-energiediensten	2021		

Belangrijke gebeurtenis na balansdatum: COVID-19 (Corona) virus

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de jaarrekening 2019 zijn gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling van de gemeente. Echter in de regio Wuhan in China startte in december 2019 een uitbraak van het COVID-19 virus. Medio februari 2020 is dit virus in heel Europa (waaronder ook Nederland) doorgedrongen. Om het virus zo goed mogelijk te bestrijden heeft het Kabinet maatregelen getroffen, waaronder het verbieden van bijeenkomsten van (grote) groepen mensen, diverse reisverboden en de sluiting van eet- en drinkgelegenheden en sport- en fitnessclubs, scholen en kinderdagverblijven tot in ieder geval 28 april 2020. Vergaande maatregelen zijn op dit moment niet uitgesloten. Dit heeft een aanzienlijke impact op de economie en werkgelegenheid in zowel binnenland als het buitenland. De uiteindelijke gevolgen hiervan zijn op dit moment nog niet te overzien.

Ook voor onze gemeente heeft de uitbraak van het COVID-19 virus, op het moment van het opmaken van de jaarrekening, directe organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden. Deze organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden bestaan uit:

- Alle medewerkers werken zoveel als mogelijk vanuit huis en zijn voor onderlinge afstemming aangewezen op telefonie of digitale oplossingen;
- De gemeente onderzoekt welke ondersteuning mogelijk is om inwoners en bedrijven binnen de gemeente die in (financiële) moeilijkheden zijn gekomen te ondersteunen. Dit heeft impact op onze werkzaamheden die we op dit moment nog niet volledig kunnen overzien.

Naast de bovenstaande organisatorische gevolgen heeft dit direct dan wel indirect ook financiële gevolgen c.q. onzekerheden voor onze gemeente. Het Corona virus heeft conform de uitspraak van de commissie BBV geen directe financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019. Echter vanaf het boekjaar 2020 kunnen de volgende financiële gevolgen van toepassing zijn voor onze gemeente, voor zover wij kunnen overzien op het moment van het opmaken van de jaarrekening:

- Kasstromen, zo heeft de gemeente uitstel van betaling voor de gemeentelijke belastingen verleend aan alle ondernemers tot 31 augustus 2020. Zo nodig kunnen

ondernemers verdere uitstel van betaling krijgen. De uitgestelde betaaltermijn geldt voor alle ondernemers met een inschrijving in de Kamer van Koophandel. Het risico op oninbaarheid van vorderingen zal toenemen;

- Doorschuiven van diverse beleidsactiviteiten, waardoor zaken later gerealiseerd worden dan gedacht;
- Inkomstenderving van gesubsidieerde instellingen en verbonden partijen, is het weerstandsvermogen van die partijen voldoende dit te kunnen opvangen;
- Landelijk ingestelde regelingen zoals de "Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers" of een toename aan zelfstandigen die een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen.
- Er wordt opnieuw een economische recessie verwacht. Dit zal leiden tot een grotere werkloosheid die zich door kan vertalen naar een groter beroep op bijstand. Normaliter worden gemeenten hiervoor zo nodig gecompenseerd door het Rijk (t-2) al dan niet met maatwerk (voorfinanciering o.i.d). Een economische recessie kan daarnaast impact hebben op bijvoorbeeld onze grondexploitaties als gevolg van vertraging in de uitgifte;
- Het kabinet gaat in overleg met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) over de mogelijkheid om (voorlopige) lokale aanslagen aan ondernemers stop te zetten en al opgelegde aanslagen aan bedrijven in te trekken. Het gaat hierbij in het bijzonder om de toeristenbelasting.

De uiteindelijke financiële impact van bovenstaande zaken is op dit moment niet redelijkerwijs in te schatten.

Wij verwachten qua liquiditeit geen problemen omdat wij zonder problemen bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten geld kunnen lenen. Gezien de huidige situatie op de geld- en kapitaalmarkt zijn daaraan geen of nauwelijks rentekosten aan verbonden.

De uitbraak van het COVID-19 virus heeft zoals al vermeld geen invloed op de cijfers over het boekjaar 2019. Het gemeentebestuur heeft passende maatregelen genomen c.q. zorgt ervoor dat passende maatregelen worden genomen om de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten te waarborgen. De jaarrekening is dan ook opgemaakt uitgaande van de veronderstelling van continuïteit van de bedrijfsactiviteiten.

Emu-saldo

Volgens artikel 20c van het Besluit Begroting en Verantwoording moet in de toelichting op het overzicht van baten en lasten de berekening van het aandeel van de gemeente in het EMU-saldo worden opgenomen.

Het EMU-saldo is in 1992 door de EMU ingevoerd om vergelijkingen tussen de verschillende eurolanden te kunnen maken. In het verleden hanteerde elke staat zijn eigen berekening voor het financieringssaldo, vergelijken kon hierdoor niet. Volgens de regels van de EMU, mag het vorderingstekort niet groter zijn dan 3% van het bruto binnenlands product (het Verdrag van Maastricht). Hiermee wil men de economische sterkte van de Eurolanden behouden.

Berekening EMU-saldo Gemeenten en Provincies Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2019	2019	2019
	Begroting (primitief)	Begroting (na wijziging)	Realisatie
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.618	-4.076	-4.339
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.494	1.732	1.310
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	20	20	329
-4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-8.677	-8.677	-3.208
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voorzover niet op exploitatie verantwoord	1.500	1.500	408
-7 Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-369	-369	-336
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	458	458	616
-9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-40	-40	0
-10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0
-11 Verkoop van effecten:			
- 11a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee
-11b Zo ja, wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-7.232	-9.452	-5.220

Verantwoording Specifieke Uitkering

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020					
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)
			Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03
			€ 235.952	€ 0	€ 0
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)	Correctie besteding 2018 aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO).	Correctie besteding 2018 aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO).	Correctie besteding 2018 aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO).
			Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03
			€ 99.017	€ 0	€ 0
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07
	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	

EZK	F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Totale besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Projectnaam /UWHS-nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd Ja/Nee	Indien woning verplaatst: conform de ingediende perceelschets Ja/Nee	Eindverantwoording Ja/Nee
			Aard controle R Indicatornummer: F1 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: F1 / 02	Aard controle R Indicatornummer: F1 / 03	Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 04	Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 05	Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 06
		1	€ 10.256	Westende 111	€ 5.128	Nee		Nee
		2	Westende 113	Westende 113	€ 5.128	Nee		Nee
		Kopie Projectnaam / UWHS-nummer		Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot en met (Jaar T)	Indien (een deel van) de uitkering voor het standaardbedrag voor gemeentelijke uitvoeringskosten is verantwoord als onderdeel van de cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot met (jaar T): Vermeld bedrag € 3.500, € 6.500 of € 10.000.			
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: F1 / 07	Aard controle R Indicatornummer: F1 / 08	Aard controle R Indicatornummer: F1 / 09			
		1	Westende 111	€ 205.336	€ 10.000			
		2	Westende 113	€ 245.317	€ 10.000			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2019 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)		Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)		
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2018 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr. verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 06
		1	060388 Gemeente Enkhuizen	€ 4.417.683	€ 384.639	€ 207.466	€ 508	€ 16.262
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 11	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 12
		1	060388 Gemeente Enkhuizen	€ 0	€ 20.043	€ 2.346	€ 0	€ 129.612
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)					
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)					
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 13	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 14				
		1	060388 Gemeente Enkhuizen	€ 1.426				

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverzekering (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverzekering (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2018	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Nee			
SZW	G3A	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) kapitaalverzekering (exclusief Bob)	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) kapitaalverzekering (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
			inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	060388 Gemeente Enkhuizen	€ 49.466	€ 6.362	€ 8.312	€ 11.627	€ 7.816
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004		
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
VWS	H4	Gemeenten	060388 Gemeente Enkhuizen	€ 0	€ 0	€ 0		
			Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle R Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06
VWS	H4	Kopie projectnaam / nummer	€ 149.854	Totale sportuitgaven gemeente Enkhuizen	€ 115.585	€ 27.668	€ 70.531	€ 17.386
			Totale besteding (Jaar T) per project ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Totale besteding (Jaar T) per project ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11	
VWS	H4	Totale sportuitgaven gemeente Enkhuizen	115585	77,13%	77,13%	€ 34.269		

Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Overzicht baten en lasten per programma

	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur en ondersteuning			
Burgerzaken	548	-237	311
Bestuur	2.742	-1.031	1.712
Historisch archief	164	0	164
Totalen per programma	3.455	-1.268	2.187

Veiligheid

Openbare orde en veiligheid	524	-25	499
Crisisbeheersing en brandweer	1.308	0	1.308
Totalen per programma	1.833	-25	1.807

Beheer openbare ruimte

Verkeer en vervoer	2.854	-177	2.676
Economische havens en waterwegen	109	0	109
Parkeren	213	0	213
Openbaar groen en (openlucht) recreatie (vv)	1.540	0	1.540
Parkeerbelasting	0	-171	-171
Totalen per programma	4.715	-348	4.367

Economie

Beheer overige gebouwen en gronden	448	-607	-159
Recreatieve havens	1.358	-749	609
Openbaar groen en (openlucht) recreatie (ec)	677	-322	355
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	615	-413	202
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	26	-8	18
Economische ontwikkeling	551	0	551
Economische promotie	103	-11	93
Totalen per programma	3.779	-2.110	1.669

Samenleving

Onderwijshuisvesting	780	-167	613
Sportaccommodaties	866	-494	372
Cultureel erfgoed	269	-68	200
Volksgezondheid	833	0	833
Samenkracht en burgerparticipatie	2.436	-85	2.351
Maatwerkdienstverlening 18-	5.991	0	5.991
Geëscaleerde zorg 18-	703	0	703
Begeleide participatie	5.790	-4	5.786
Inkomensregelingen	6.827	-4.832	1.994
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.148	-350	798
Maatwerkdienstverlening 18+	522	-172	351
Wijkteams	1.044	0	1.044
Openbaar basisonderwijs	88	0	88
Maatwerkvoorziening (WMO)	410	0	410
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	588	-5	583
Geëscaleerde zorg 18+	65	0	65

Arbeidsparticipatie	731	0	731
Media	371	-31	340
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	52	0	52
Sportbeleid en activering	686	-28	658
Musea	55	0	55
Totalen per programma	30.255	-6.237	24.018

Milieu

Milieubeheer	546	0	546
Riolering	1.056	-1.443	-386
Begraafplaatsen en crematoria	280	-189	91
Afval	2.558	-3.125	-567
Totalen per programma	4.440	-4.757	-317

Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

Wonen en bouwen	913	-333	580
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	42	0	42
Ruimtelijke ordening	790	0	790
Totalen per programma	1.745	-333	1.412

Algemene dekkingsmiddelen

Ozb niet-woningen	59	-1.966	-1.907
Ozb woningen	295	-1.757	-1.463
Economische promotie	0	-519	-519
Belastingen overig	88	-107	-20
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-30.975	-30.975
Treasury	124	-697	-573
Overige baten en lasten	152	-150	1
Totalen per programma	717	-36.173	-35.456

Mutaties reserves

Mutaties reserves	4.975	-10.551	-5.576
Totalen per programma	4.975	-10.551	-5.576

Overhead

Overhead	5.990	-1.338	4.651
Totalen per programma	5.990	-1.338	4.651

Resultaat

Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0
Totalen per programma			

Totaal saldo van baten en lasten	61.903	-63.140	-1.237
---	---------------	----------------	---------------

Bijlagen

Voortgang op de aanbeveling van de rekenkamercommissie

Met ingang van het jaar 2019 wordt, door middel van deze bijlage in de Jaarstukken 2019, ingegaan op de aanbevelingen die door de gezamenlijke Rekenkamercommissie van Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland (hierna: Rkc) zijn gedaan. De taak van de Rkc is het onderzoeken van de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid. In haar rapporten formuleert de Rkc conclusies en aanbevelingen die wanneer deze met een raadsbesluit worden bekrachtigd, moeten worden uitgevoerd door het college.

Op 6 november 2019 heeft de Rkc het rapport: "Opvolging RKC-onderzoeken in de gemeenten Stede Broec – Enkhuizen- Drechterland periode 2016-2017" uitgebracht. In dit rapport is in beeld gebracht op welke wijze uitvoering is gegeven aan de aanbevelingen uit twee eerdere onderzoeken van de Rkc. De belangrijkste aanbevelingen in dit onderzoek betreffen:

1. zorg voor een afgesproken borging in de organisatie voor de opvolging van Rkc-aanbevelingen
2. zorg voor een heldere met de raden afgesproken wijze van terugkoppeling naar de raden over de implementatie van de aanbevelingen van de Rkc.

Met ingang van begrotingsjaar 2019 is in de P&C-cyclus geborgd dat de aanbevelingen, van in 2019 door Rkc uitgebrachte rapporten, worden gemonitord. Door middel van voorliggende bijlage wordt voor de eerste maal verantwoording afgelegd over de mate van implementatie van de aanbevelingen.

In begrotingsjaar 2019 zijn door de Rkc twee rapporten uitgebracht:

1. Opvolging RKC-onderzoeken in de gemeenten Stede Broec – Enkhuizen- Drechterland periode 2016-2017 d.d. 6 november 2019
2. Uitkomsten doe mee-onderzoek toegankelijkheid sociaal domein d.d. 27 november 2019

Door middel van onderstaande overzicht wordt ingegaan op de mate van implementatie van de aanbevelingen.

Nr	Onderzoeksrapport- aanbeveling	Stand van zaken 2019
2019-1	Opvolging RKC-onderzoeken in de gemeenten Stede Broec – Enkhuizen-Drechterland periode 2016-2017 - Zorg voor een afgesproken borging in de organisatie voor de opvolging van Rkc-aanbevelingen	In de P&C cyclus is geborgd dat Rkc aanbevelingen worden gemonitord en middels een bijlage in de jaarstukken verantwoording wordt afgelegd over de mate van implementatie. <u>Status: gereed</u>
2019-2	Opvolging RKC-onderzoeken in de gemeenten Stede Broec – Enkhuizen-Drechterland periode 2016-2017 - Zorg voor een heldere met de raden afgesproken wijze van terugkoppeling naar de raden over de implementatie van de aanbevelingen van de Rkc.	In de P&C cyclus is geborgd dat Rkc aanbevelingen worden gemonitord en middels een bijlage in de jaarstukken verantwoording wordt afgelegd over de mate van implementatie. Na het publiceren van de jaarstukken kan worden geïnventariseerd of de wijze van terugkoppeling voldoet aan de verwachtingen van de raad. <u>Status: onderhanden</u>
2019-3	Uitkomsten doe mee-onderzoek toegankelijkheid sociaal domein In het nieuwe beleid sociaal domein nadrukkelijker aandacht te besteden aan inclusie en toegankelijkheid overeenkomstig het VN-verdrag Handicap. Het doel van het verdrag is om de rechten van personen met een beperking te beschermen en gelijkheid te bevorderen.	In 2019 is er geen integraal inclusiebeleid of een inclusieagenda. In de afgelopen jaren zijn een aantal initiatieven genomen in het sociaal domein op het gebied van inclusie, zowel lokaal als regionaal. Ook wordt aandacht besteed aan inclusie in de conceptvisie sociaal domein die naar verwachting in 2020 wordt vastgesteld. Er is een fysieke richtlijn toegankelijkheid gebouwen en de werkgroep toegankelijkheid die is aangesteld om gevraagd en ongevraagd advies geeft op gebied van fysieke toegankelijkheid. <u>Status: onderhanden</u>

Controleverklaring